

Izda vsak petek. Izdaja Casopisno založniško podjetje Primorski tisk Koper. Naslov uredništva in uprave: Koper, Cankarjeva 1. telefon 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za tuzemstvo letno 1000 din ali 3,5 dolarja. Bančni račun 602-70-1-181. Prilogo Uradni vestnik okraja Koper prejemo naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

OB DNEVU MLADOSTI, ROJSTNEM DNEVU TOVARIŠA TITA IN ZA
40-LETNICO USTANOVITVE KPJ

Množična proslava prazničnih dni

Okrog tisoč članov Svobod in prosvetnih društev iz vsega okraja in več tisoč gledalcev pri treh velikih prireditvah v Kopru v nedeljo dopoldne in zvečer ter v ponedeljek

Veličastnim proslavam Dneva mladosti, rojstnega dne našega dragega maršala Tita in 40. obletnice ustanovitve slavne KPJ po vsej državi se je pridružil tudi Koper s prireditvami v nedeljo in ponedeljek, 24. in 25. maja. To je bil obenem pregled in afirmacija amaterske dejavnosti Svobod in prosvetnih društev vsega našega okraja. Pred nekaj tisoč glav množico na Titovem trgu v Kopru pri vsaki teh prireditvah se je zvrstilo več kot tisoč mladih in odraslih amaterjev, ki so pred javnostjo pokazali uspehe svojega požrtvovalnega in prizadevnega dela. Te prireditve so bile: v nedeljo dopoldne revija ljudskoprosvetne dejavnosti, pri kateri je sodelovalo 780 amaterjev, med temi 480 pionirjev, v nedeljo zvečer svečana proslava 40. obletnice ustanovitve KPJ, ki jo je pripravilo okrog 300 članov raznih Svobod in dijaki srednjih sol. V ponedeljek zvečer (namesto napovedane predstave v soboto, ki je odpadla zaradi slabega vremena) pa so člani dramskih druščin iz različnih krajev uprizorili Kreftovo »Veliko puntarijo«.

Vse te množične in lepo uspele prireditve ob praznovanju 25. maja, ki ima v letošnjem jubilejnim letu še prav poseben pomen, si je ogledalo veliko število ljudi iz Kopra in drugih naših občinskih središč, številni predstavniki množičnih organizacij, političnih in oblastvenih forumov, kulturne in prosvetnega življenja ter še gostje od drugod. Predstavi »Velike puntarije« je prisostvoval tudi avtor dr. Bratko Kreft.

Dopoldanska revija ljudske prosvete

Koprski glavni trg v nedeljo dopoldan. Vrvenje žarečih obrazov, ožarjenih od pripekajočega sonca, radovednega pričakovanja in veselih srečanj. Drobiž se pretriva med stoli gledalcev in okrog odra: nekateri bodo le gledali, drugi tudi nastopali; oboje je nekaj velikega in prijetnega. Godba na pihala iz Izole (člani DPD Svobode, vodi jih Pino Musar) igrajo narodne in partizanske pesmi, koračnice. Vse ustvarja svečano in obenem razigrano razpoloženje. Velik oder, ki so ga že pred dnevi pripravili za uprizoritve »Velike puntarije« in ki ga je dva dni tako neusmiljeno namakal dež, je prilagojen potrebam revije. Krasi ga velika, štiri metre visoka Titova slika, ki jo je izdelal akademski slikar Mire Cetin. Ob levi strani odra pa je še višja lipa, drevo, ki je že stoletja simbol Slovencev in še posebno njihovega prosvetnega udejstvovanja.

Po kratkem avizu, ki ga je dala godba, stopi pred mikrofonom na odru predsednik Okrajnega sveta Svobod in prosvetnih društev Ivan Mavsar:

DRAGI TOVARIŠI IN TOVARIŠICE, CENJENO OBČINSTVO!

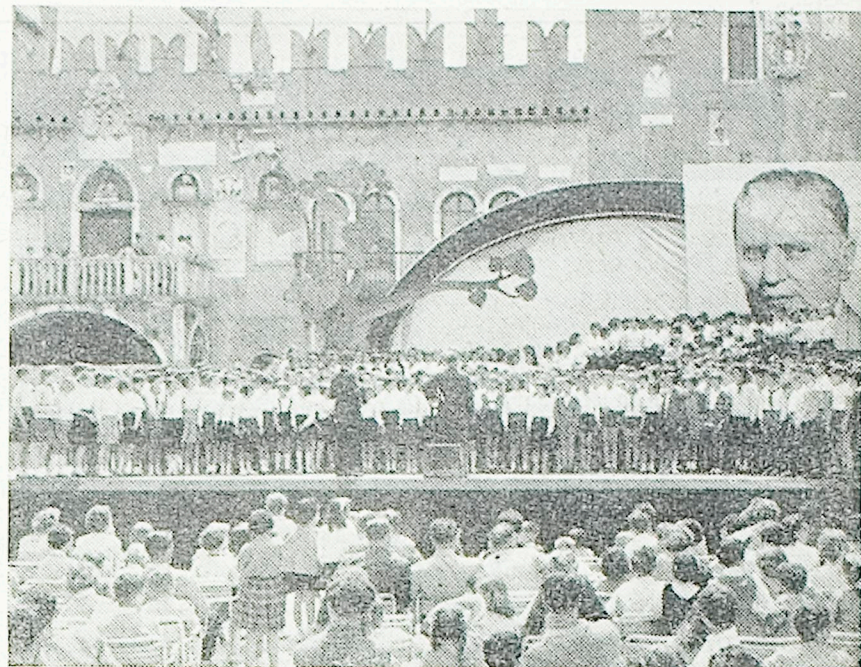
Ob današnjem Dnevu mladosti in obenem rojstnem dnevu našega dragega maršala Tita otvarjam našo dopoldansko revijo množične ljudskoprosvetne dejavnosti v koprskem okraju. Z njo vam želimo omogočiti vsaj delni pregled čez vse živahnejšo

in pestrejšo izobraževalno ter umetniško amatersko dejavnost naših društev. Obenem pa vam želimo nuditi vpogled na kvaliteto raven, ki so jo dosegli prizadevni amaterji, člani naših ljudskoprosvetnih organizacij. Tež naši reviji smo za geslo izbrali znamenite, rekli bi preroške besede našega velikega dramatika in pisatelja, napovedovalca naše ljudske (Nadaljevanje na 3. strani)

Simpatični napovedovalec Jože Lavrenčič je pred mikrofonom preizkusil učenjaški zob koprskih pionirjev, ki so s svojimi pogumnimi odgovori že koj v začetku nedeljske revije spravili v dobro voljo številne udeležence na Titovem trgu v Kopru

in pestrejšo izobraževalno ter umetniško amatersko dejavnost naših društev. Obenem pa vam želimo nuditi vpogled na kvaliteto raven, ki so jo dosegli prizadevni amaterji, člani naših ljudskoprosvetnih organizacij. Tež naši reviji smo za geslo izbrali znamenite, rekli bi preroške besede našega velikega dramatika in pisatelja, napovedovalca naše ljudske (Nadaljevanje na 3. strani)

Dostojno velikega praznika mladosti, ponosno in veselo in z odprtim srcem smo v nedeljo in ponedeljek proslavili hkrati tudi slavno obletnico ustanovitve KPJ. Na velikih prireditvah, o katerih je bolj podrobno govora v listu, smo se oddolžili kar trem velikim praznikom naše domovine: proslavili smo Dan mladosti, poslali iskrene čestitke ljubljenu Titu za rojstni dan in se z mogočno proslavo spomnili rojstva Komunistične partije Jugoslavije, spočetja naše svobode. Na sliki: množični pevski nastop pionirjev in mladine iz vsega okraja na Titovem trgu v Kopru minulo nedeljo dopoldne ob zaključku mogočne revije ljudskoprosvetne dejavnosti v našem okraju

S SPREJEMA NOSILCEV ŠTAFETE MLADOSTI V BEOGRADU

„Stkali ste nove vezi med našo mladino“

V imenu jugoslovanske mladine je tovarišu Titu izročila štafeto palico in mu čestitala k 67. rojstnem dnevu celjska delavka Stanka Gorišek

Okrog 50 tisoč Beograjčanov je v ponedeljek prisrčno pozdravilo na stadionu JLA v Beogradu nosilce Štafete mladosti. Na slavnostno okrašeni tribuni je predsednik Tito s soprogo in najvišjimi političnimi ter državnimi voditelji, med katerimi so bili predsednik Zvezne ljudske skupščine Peter Stambolić, podpredsedniki Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, Aleksander Ranković, Rodoljub Čolaković in Mijalko Todorović s predsedniki republiških ljudskih skupščin ter člani ZIS, prisrčno sprejel Štafeto mladosti. Štafeto palico je predsedniku Titu izročila Stanka Gorišek, delavka iz Celja. V svojem

magovoru je dejala, da je Štafeta mladosti še en izraz vdanosti in tople ljubezni jugoslovanske mladine do maršala Tita ter mu zaželela za rojstni dan, da bi še dolgo živel in vodil naše narode ter Zvezo komunistov v njihovem zmagovitem boju za socializem. Tovariš Tito se je s prisrčnimi besedami zahvalil za čestitke, nato pa je dejal: »Ta štafeta je šla po naši deželi in vi, ki ste hodili po teh poteh, ste stkali nove močne niti tistih vezi, ki spajajo našo mladino, mladino socialistične Jugoslavije, v enotno, močno, monolitno celoto. Tudi danes vam lahko rečem: Cuvajte bratstvo in enotnost, ki sta se rodila

in rasla v hudem trpljenju in krvi naših narodov! Bodite budni čuvarji naših dosedanjih uspehov!«

Tople besede predsednika Tita so vzradostile množico na stadionu, še posebej pa vso mašo mladino, ki obljublja, da bo vedno v prvih vrstah pri graditvi naše socialistične domovine in socialističnih odnosov med ljudmi.

Nato je sledil bogat fizikalni nastop, med katerim so pozdravili tovariša Tita tudi letalci s preletom stadiona na naj sodobnejših letalih.

Dobra sestava tarifnega pravilnika zahteva temeljito ekonomsko analizo podjetja

Občinski ljudski odbor Piran je na svoji seji obravnaval med drugim vprašanje tarifne politike v občini. O tem je dal obširno poročilo podpredsednik ObLO Piran Ivan Korošec. Med drugim je navedel:

V piranski občini mora 40 gospodarskih organizacij sestaviti tarifne pravilnike. Razen podjetij »Meso« in »Kino« so vsa že izdelala pravilnike in potrebno dokumentacijo in jih — kot predpisano — razobesila. Razen tega so bili poslani v pregled pristojnim komisijam. Kolikor je po dosedanjih pregledih možno sklepati, so gospodarske organizacije in njih kolektivi pri sestavljanju doumeli, da je sestava tarifnih pravilnikov nujno zahtevala temeljito ekonomsko analizo pod-

jetja. Ne bi mogli reči, da so predloženi tarifni pravilniki odraz dejanskega stanja v podjetjih. Delovni kolektivi so imeli še vse premalo izkušenj, mnogokje pa so se tudi premalo zavedali pomena teh pravilnikov, in zato niso zbrali in sestavili vse potrebne dokumentacije tako natančno, kot bi bilo potrebno.

Nepravilnosti bo v bodoče mogoče odpraviti, če bo pri sestavi tarifnega pravilnika sodeloval celotni kolektiv in če bo celotni kolektiv pred tem doumel, da mora biti osnova tarifne politike nagrajevanje po učinku dela, ker bo to vplivalo na večjo storilnost, s tem pa tudi na finančni efekt podjetja. V mnogih podjetjih pa so delavci prvič videli tarifni pravilnik, ko je bil razobešen na razglasne deske; pravilnike so torej sestavljali izključno tovariši iz uprav podjetij. Izredno primerno so tarifni pravilniki obravnavali po posameznih obratih. Slabša je bila obrazložitev drugod, v »Preradu« pa je pravilnik razobešen samo na upravi podjetja in ga celotni kolektiv ni obravnaval. Enostransko sestavljeni, tako rekoč diktirani tarifni pravilnik pa je lahko vzrok proizvajalčeve nezainteresiranosti do proizvodnje.

Problemi okrog višine posameznih tarifnih postavk nastajajo samo tam, kjer gospodarska organizacija ne ugotovi najprej svojega ekonomskega stanja. Če pa je analiza izvedena, je tarifne postavke kaj lahko prilagoditi zmogljivosti podjetja; plačilo vsakemu zaposlenemu je potem odraz njegovega lastnega ter poslovne-

ga uspeha celotne gospodarske organizacije. Povečanje tarifnih postavk brez istočasne večjega dohodka gospodarske organizacije ni mogoče. Tega pa se ne da prikazati samo na papirju — kot so tudi poskusili nekateri s predlaganjem višjih cen ali navideznega znižanja proizvodnih stroškov — temveč se mora izkazati v praksi. Realna analiza in kalkulacija sprožita razne organizacijske ukrepe za izboljšanje metode in sistema dela — kot n. pr. uvedbo solidnejše kontrole in evidence — in dosežeta, da je tarifni pravilnik sestavljen tako, da je zaposlenim in vzpodbudo za večjo proizvodnjo in za znižanje proizvodnih stroškov. Iz vsega tega je razvidno tudi, da mora vsaka gospodarska organizacija imeti lasten tarifni pravilnik, ne pa da (Nadaljevanje na 2. strani)

Najširše in popolnoma enakopravne možnosti za svoje udejstvovanje na vseh popriščih kulturnega življenja imajo pripadniki italijanske manjšine, ki so prav tako nastopili na nedeljski reviji ljudskoprosvetne dejavnosti v Kopru. Na sliki: član italijanskega kulturnega krožka »Giuseppe Tartini« iz Pirana Antonio Trento izvaja na harmoniko lahko skladbo

Deset let Radia Koper

Kolektiv koprskje radijske oddajne postaje je minuli ponedeljek praznoval deseto obletnico svojega obstoja oziroma obstoja svoje radijske postaje. Popoldne so se zbrali v avli poslopja, v katerem je nastanjena postaja, vsi člani kolektiva in nekateri povabljeni gostje, da so se v skromni proslavi spomnili tega jubileja. O pomenu te obletnice je govoril direktor Radia Koper Bojan Kardelj. Poudaril je veliko moralno in materialno pomoč političnih in oblastvenih forumov vse Primorske in Istre, pa tudi republiških organov, za nemoteno delo in razvoj postaje od ustanovitve do danes, naglasil pa je še požrtvovalno delo delovnega kolektiva radijske postaje, ki je nekaj let v tro-

ježičnem, od leta 1954 pa v dvojezičnem programu brez dvoma upravičilo zaupanje družbe in izpolnil pričakovanja svojih poslušalcev.

Sedem članov kolektiva, ki so pri Radu Koper nepretrgoma od dneva ustanovitve, je prejelo v znak priznanja lične diplome in nagrade, narkar so odposlali pozdravno brzojavko predsedniku Titu. Po zaključnem uradnem delu proslave so priredili interno sindikalno proslavo, medtem ko bo zunanja manifestacija ob deseti obletnici koprskje radijske postaje v soboto z javnim koncertom v koprski gledališki hiši.

Več o Radu preberite na 9. strani današnje številke.

S proslave 40-letnice ZKJ na Titovem trgu v nedeljo zvečer

Sprejem POSVETU

ZAKLJUČENA JE PRVA FAZA RAZGOVOROV

V Zenevi je bila zaključena prva faza razgovorov štirih zunanjih ministrov, katere namen je bil pojasniti stališče vesilid do nemškega vprašanja. Ustvarjeno je mnenje, da bo moč najti rešitve spornih vprašanj, če bosta obe strani dosledno stremeli, da bi našli skupen jezik. Konferenca pa je bila v sredo in četrtek prekinjena, ker so vsi zunanji ministri odpotovali na Dullesov pogreb.

ZA PREDLOG O NENAPADALNI POGODBI

Sekretar CK Enotne socialistične partije Vzhodne Nemčije Walter Ulbricht se je te dni zavzel za sklenitev pogodbe o nenapadanju med Vzhodno in Zahodno Nemčijo. Dejal je, da bi takšna pogodba vplivala na sklenitev nenapadalne pogodbe med državami članicami Atlantskega in Varšavskega pakta. Predlagal je tudi, naj bi o tem razpravljali vladni delegaciji obeh Nemčij v Zenevi in se na enakopravni osnovi pogovorili o sporazumu za ponovno združitve obeh Nemčij.

SOVJETSKA VLADA SVARI

Sovjetska vlada je izročila vladni ZDA noto, v kateri pravi, da predstavlja pošiljanje jedrskega orožja državam Atlantskega pakta nevarnost za mir. Podobno noto je poslala sovjetska vlada tudi Zahodni Nemčiji z obtožbo, da hoče Bonn z atomsko oborožitvijo nemške vojske ogroziti vse narode, to pa slabša mednarodni položaj in ni v skladu s ciljem ženevske konference. Niti ZDA, niti Zahodna Nemčija nista še odgovorili na omenjeni noti sovjetske vlade.

DULLES JE UMRL

V nedeljo je v Washingtonu umrl 71-letni bivši ameriški zunanji minister John Foster Dulles. Bil je predstavnik finančne oligarhije ZDA ter je na svojem

V nekaj vestah

NEW YORK — V Sovjetsko zvezo bo prihodnji mesec odpotovalo devet guvernerjev ameriških zveznih držav, ki bodo med tridenskim obiskom proučili možnosti za izmenjavo obiskov državnih in lokalnih funkcionarjev ZDA in SZ.

KAIRO — Alžirska vlada je izpustila brez vsakih pogojev skupno civilnih in vojaških francoskih ujetnikov. V svojem poročilu pravi med drugim, da je to »dokaz dobre volje, ki je pa ne bo moč dalje gojiti, če bo francoska vojska še naprej pobijala alžirske vojne ujetnike.«

RIM — Italijanski državni proračun predvideva za prihodnje leto 5,6 milijard dolarjev izdatkov. Po proračunu, ki ga je te dni sprejel italijanski parlament je 150 milijonov dolarjev namenjenih za zvišanje plač državnih uslužbencev.

WASHINGTON — ZDA so odobrile Finski 5 milijonov dolarjev posojila za zgraditev ladij za obalni promet. Ladje bodo gradili v finskih ladjedelnicah.

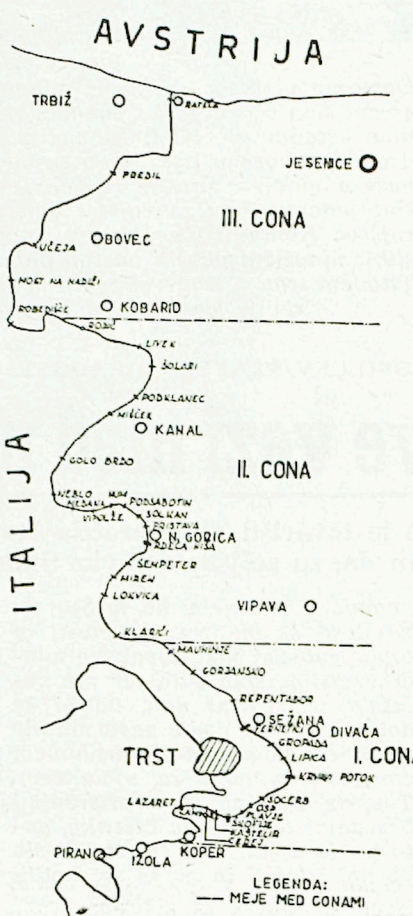
KAMPALA — Britanski guverner Ugande je proglasil kraljevino Bugando za »področje nemirov« in istočasno je bilo proglašeno Nacionalno gibanje Ugande za nezakonito organizacijo. Na »področju nemirov« ima policija pravico nadzorovati uporabljanje vozil, zapleniti strelno orožje in strlivo, uvesti policijsko uro in prepovedati vse, kar bi lahko služilo kot orožje.

RIM — Med tridenskim obiskom grškega kralja Pavla v Italiji se je grški zunanji minister Averoff razgovarjal z italijanskim zunanjim ministrom o možnostih za nadaljnje gospodarsko sodelovanje med obema državama, ki naj bi slonelo na pomoči Grčije pri izpolnjevanju njenega načrta gospodarskega razvoja.

TOKIO — V Hirošimi, kamor so Američani v drugi svetovni vojni vrgli prvo atomsko bombo, bo avgusta V. mednarodna konferenca privržencev gibanja zoper atomsko in vodikovo bombo. Konferenci bo prisostvovalo okrog 200 tujih delegatov in več tisoč japonskih zastopnikov. Pričakuje se, da bo prispejal na konferenco tudi ameriški znanstvenik in Nobelov nagajenec dr. Pauling. On je svojčas zbral 9000 podpisov znanstvenikov z vsega sveta, ki zahtevajo prepoved jedrskih poskusov.

mestu predvsem zastopal njene koristi. Cestokrat so bila njegova ekstremna in nepomirljiva stališča celo v nasprotju z uradno politiko predsednika Eisenhowerja.

Leta 1945 se je udeležil konference v San Franciscu. Potem, ko je eno leto sodeloval pri izdelavi mirovne pogodbe z Japonsko, je leta 1952 postal zunanji minister ZDA. S tega položaja se je umaknil šele aprila letos zaradi slabega zdravja. Pokosil ga je rak. Pokopali so ga v sredo v Arlingtonu.

Pisali smo že o razdelitvi obmejnega področja na tri prehodne cone za koristnike propustnice VS, zdaj pa objavljamo še skico, s katere so cone lahko razvidne. Znotraj posamezne cone lahko imetniki propustnic prehajajo pri izstopu in vstopu različne obmejne prehode

Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradaščja — Tiska tiskarna ČZP Primorski tisk

OKRAJNA ZVEZA TVD PARTIZAN IN OKRAJNA ŠPORTNA ZVEZA V KOPRU

na poti združitve

Pred dnevi je bil v Kopru plenarni sestanek zastopnikov okrajne športne zveze in okrajne zveze TVD Partizan, na katerem so razpravljali o nadaljnjih ukrepih za skupno delo obeh organizacij. Ugotovili so, da je bilo dosedanje delo tako plodno, da se lahko poprimejo novih oblik skupne dela. Tako so na predlog obeh upravnih odborov ustanovili komisije za vse panoge dejavnosti. Komisije, v katerih bo delalo 4 do 5 članov obeh organizacij, bodo zajemale naslednja področja panoge: gospodarsko-finančna vprašanja, propaganda, gradnja športnih objektov, zdravstvo, vzgoja kadrov, odbojka, košarka, mali rokomet, namizni tenis, veslanje, plavanje, balinanje, lahka atletika in statistična služba. Praktično bo to pomenilo, da bo delovanje športnih podzvez prenehalo, komisije pa bodo v celoti odgovorne za množični in kvalitetni razvoj posameznih športov.

V razpravi o delu komisij so zastopniki obeh organizacij naglasili, da bo tudi vnaprej osnova dela v splošni telesni vzgoji, ki mora biti prvi pogoj za specializacijo. Komisije bodo skrbele za razvoj športa v kolektivih in na vasi, pri čemer bodo vključevale predvsem mladino. Vso pozornost bodo posvetili vodnim športom, ki imajo na obalnem področju vse pogoje za razvoj.

V razpravi so nadalje poudarili, da bo združevanje obeh organizacij zelo ugodno vplivalo na delo na terenu. Marsikje imajo težave zaradi delitve sredstev in kadrov in zaradi nekoordiniranega dela glede tekmovanj. Res je teh težav zmeraj manj, so pa še omenili Sežano, kjer športno društvo Tabor živalari, medtem ko bi se ob združitvi s Partizanom odprle društvo vse drugačne perspektive.

Ob koncu so sklenili, da bosta imeli obe organizaciji odsej skupne prostore nad kavarno Ložo. Vsakihi štirinajst dni bodo koordinacijski skupni sestanki, ločeni sestanki pa bodo le

SAMO NA PODLAGI TEMELJITE GOSPODARSKE ANALIZE PODJETJA

dobro sestavljen tarifni pravilnik

(Nadaljevanje s 1. strani)
ga — kot so nekatere poskusile — šablonsko kopira od drugih.

Tovariš Korošec je navedel tudi nekatere konkretne primere nepravilnosti v tarifnih pravilnikih posameznih gospodarskih organizacij piranske občine. V tarifnem pravilniku gostinskega podjetja »Palace hotel« je n. pr. razveseljivo dejstvo, da je za 90% vseh delovnih mest predvideno nagrajevanje po učinku; prav pa bi bilo, če bi podjetje poskušalo dobiti tudi še boljše odnos med plačilnim skladom, ki se v primerjavi z lanskim poveča, in ostalimi skladi, ki se v primerjavi z lanskimi močno zmanjšajo. V nekaterih gospodarskih organizacijah zavlačujejo s tarifnimi pravilniki, ker hočejo skrajšati čas ObLO in sindikalnemu svetu, da ne bi mogla dati pripomb v roku. Precejšnja je tudi tendenca po povečanju razpona med minimalno in maksimalno tarifno postavko. Poudariti pa je treba, da bo ca. 60% vseh delovnih mest na področju občine ocenjevano po učinku dela. Seveda bo treba ta odstotek še povečati.

Na seji so sprejeli o tem naslednje sklepe: gospodarske organizacije morajo pred predložitvijo tarifnih pravilnikov ObLO v potrditev izdelati oz. popraviti ekonomsko analizo podjetja kot osnovo za izdelavo pravilnikov. Vse popravke kot celotne pravilnike je treba obravnavati s celotnim kolektivom. Ne povečati tarifnih postavk, ne da bi istočasno povečali tudi sklade, vendar je treba to izvesti v vsaki gospodarski organizaciji skladno z njenimi specifičnostmi. Analizirati strukturo čistega dohodka oz. celotnega dohodka in ugotoviti, kolikšen del je zasluga kolektiva in kolikšen zasluga pogojev na tržišču.

Edvard Kardelj odpotoval na obisk v skandinavske dežele

V torek je pred svojim odhodom na tritedenski obisk Danske, Norveške in Švedske dal podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj izjavo, v kateri je izrazil zadovoljstvo, da se bo ponovno sestal z voditelji teh držav in z njimi izmenjal mnenja o zadevah, ki zanimajo našo državo. Dejal je, da kljub različnim stališčem glede na mednarodne probleme stremimo vendar le vsi k istim ciljem, k ohranitvi miru in h kon-

struktivnemu sodelovanju narodov na osnovi kolektivne varnosti ne oziraje se na notranjo ureditev posameznih držav. Tovariš Kardelj se je v zaključku svoje izjave zavzel tudi za redno vzpostavljanje neposrednih stikov med voditelji raznih držav, ker ti pripomorejo k zmanjšanju nezaupanja in k ustvarjanju pogojev za postopno sporazumno reševanje problemov, ki danes enako tišče vse države in narode.

ObLO naj ne izda svojega soglasja podjetjem, ki ne napravijo dobrih ekonomskih analiz. Obe občinski komisiji naj se seznanita s problemi, ki se pojavljajo v posameznih gospodarskih organizacijah, skušajo vplivati na odstranitev morebitnih napak pri sestavljanju in se tako pripravita

na hitrejšo in pravilnejšo oceno ob vložilvi. Komisiji naj se pri tem po potrebi posvetujeta tudi z višjimi sindikalnimi forumi. Primerne tarifnih pravilnikov gospodarskih organizacij s težjo gospodarsko problematiko naj komisiji predložita v razpravo zboru proizvajalcev. Jule

NOVICE S TRŽAŠKEGA

Proseška zadeva se je srečno zaključila v nedeljo popoldne so neporočeni in poročeni spet prišli na igrišče, da se pomerijo v nogometni tekmi, napovedovalec pa je lahko nemoteno govoril v slovenscini. Zmagali so neporočeni z rezultatom 1:0. Po končani tekmi so premaganci morali peljati zmagovalce na vozu po vasi. Tradicionalna tekma je privabila veliko število gledalcev tudi zaradi tega, ker je bilo o incidentu, ki ga je prejšnjo nedeljo povzročil brigadir karabinjerjev s prepovedjo uporabe slovensčine, tako na podeželju kot v mestu ves teden mnogo govora in komentarjev.

Kakor smo že poročali v prejšnji številki Slovenskega Jadrana, je namreč brigadir-poveljnik karabinjerse postaje na Proseku prepovedal napovedovalcu, da bi komentiral igro v slovensčini, zaradi česar so domačini prekinili igro in energično protestirali. Občinski svet zgoščiške občine, pod katero spada igrišče pri Proseku, se je že naslednji dan sestal na izredno sejo in je ostro obsodil brigadirjevo ravnanje. Nato je protestni občinski odbor iz Doline, tem protestom pa so se pridružile še federacije KPI, Italijanske socialistične stranke, tajništvo Neodvisne socialistične zveze, Slovenska gospodarsko-kulturna zveza ter odbor nabrežinske občine. Vsi so zahtevali preklic prepovedi in uveljavitev določil Londonškega sporazuma. O tem incidentu je bilo govora tudi na seji tržaškega občinskega sveta, kjer sta protestirala svetovalec dr. Jože Dekleva in Marija Bernetič. Delegacija proseškega prebivalstva pa je zaprosila za sprejem pri vladnem generalnem komisarju dr. Palamari, ki je prošnji ugodil in se je zadržal z delegacijo več kot dve uri. Člani vaše delegacije so opisali vladnemu generalnemu komisarju dogodek ter mu izrazili ogorčenje vsega prebivalstva. Dr. Palamara je izjavil, da imajo vso pravico govoriti v materinskem jeziku

in jim je zagotovil, da lahko ponovijo tekmo naslednjo nedeljo. Slovenci na Tržaškem so z veseljem sprejeli izjavo vladnega generalnega komisarja, pričakujejo pa, da bo izdal zadevne ukrepe, da se bodo določila Londonškega sporazuma dosledno izvajala in da ne bo potrebno vsakokrat posredovati v takih primerih, ki se ne bi smeli dogajati.

Podjetje Alabarda namerava prekiniti obratovanje. Uslužbenici in delavci, sedemnajst po številu, so dobili že predhodna obvestila, da bodo odpušteni zaradi premajhnega prometa. Vodstvo podjetja Smolars pa je sporočilo, da bo zaradi krize in pomanjkanja naročil odpustilo 30 zaposlenih.

V nedeljo je bila svečana otvoritev novega suhega doka v Tržaškem arzenalu. Dok, ki je stal 2.200 milijonov lir, je edolj 207 metrov in širok 30 metrov. V njem bodo lahko popravljali ladje do 36.500 ton nosilnosti. Trenutno je v popravilu čezoceanska ladja »Vulcania«.

In še zadnje po telefonu 170

KOPER 111: Zaradi doseganja večje rentabilnosti pri ulovu rib in smotrnejšega gospodarjenja v želji, da bi znižali proizvodne stroške, se bosta te dni združili znani ribiški podjetji »Riba« v Izoli in »Ribič« v Piranu v novo ulovno podjetje »Riba«.

KOPER 137: V ponedeljek in torek se je mudil v obalnih mestih našega okraja novi generalni direktor PTT Prvoslav Vasiljevič. Z zanimanjem si je ogledal avtomatične telefonske centrale v Piranu, Izoli in Portorožu ter se je pohvalno izrazil o njihovi ureditvi. Obiskal je tudi gradilišče bodoče okrajne pošte v Kopru.

KOPER 298: V soboto sta v Kopru odprli novo, nadvse ukusno urejeno poslovalnico podjetji »SAP-Turist biro« iz Ljubljane in Obalna plovba iz Kopra. Ob otvoritvi so bili navzoči številni predstavniki Turistične zveze Slovenije, avtobusno-prevoznških podjetij ter predstavniki ljudskih odborov obalnih občin, ki so prav tako kot tudi prvi obisovalci poslovalnice izrekli priznanje prizadevanju obeh podjetij za izboljšanje razvoja turizma. Poslovalnica bo opravljala vse usluge, ki spadajo v področje turističnega prometa v tesnem sodelovanju s Slavnikovim Potovalnim uradom in Putnikom.

področju telesne vzgoje in športa v okraju. Ker bo delo odsej skupno, je formalna združitve bolj ali manj izgubila na pomenu, čeprav bo do nje prišlo v bližnji prihodnosti.

Iz zgodovine

KPJ IN DELAVSKEGA GIBANJA

17. maja 1942 je izdal Izvršni odbor OF odlok o vzpostavitvi oblasti na osvobojenem ozemlju.

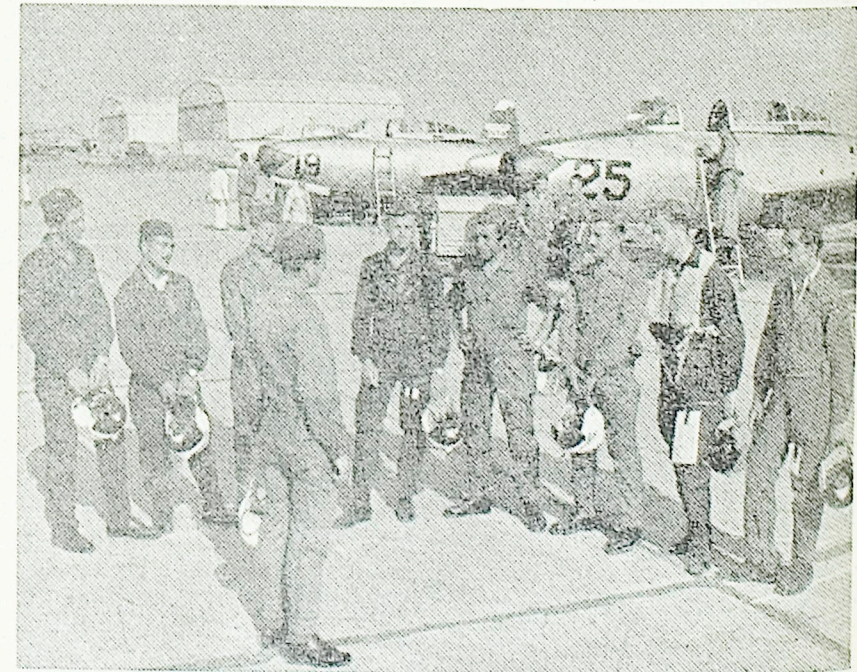
21. maja 1920 je bil v Slavovskem Brodu kongres Združenih rudarskih delavcev.

21. maja 1936 je izšla prva številka tednika za slovenska vprašanja »Stara pravda«, ki je bil predhodnik časopisa »Slovenska zemlja« pod geslom »Za staro pravdo«, glasilo slovenskega delavsko-kmečkega gibanja.

21. maja 1942 je bil v gramozni jami v Ljubljani ustavljen organizacijski sekretar CK KPS Tone Tomšič.

23. maja 1918 je bil v Radgoni upor slovenskih vojakov, ki so bili mobilizirani v 97. pešpolk.

26. maja 1944 so Nemci zažgali vasi Ocizla in Beka pri Kopru.

Mladi varuhi svobodnega neba naše domovine so nam poslali v objavo gornjo fotografijo, ki jih kaže pri njihovem vsakdanjem delu: po izpolnjeni nalogi takoj po poletu analizirajo njeno izvedbo na svojem letališču. Tovarišem letalcem lepa hvala in še enkrat iskrene čestitke ob 17-letnici našega vojnega letalstva!

REVIIJA LJUDSKOPROSVETNE DEJAVNOSTI IN SLAVNOSTNA, MNOŽIČNA PROSLAVA
40. OBLETNICE KPJ

Simbolizem treh dob: zatiranja, borbe in svobode

(Nadaljevanje s 1. strani)
revolucije in glasnika naših dni Ivana Cankarja, ki jih je pred svojo smrtjo zapisal v svoji »Beli krizantemi«:

»TRDNA JE MOJA VERA, DA NAPOČI ZARJA TISTEGA DNE, KO NAŠA KULTURA NE BO VEČ KRIZANTEMA SIROMAKOVA, TEMVEČ BOGASTVO BOGATEGA, in je se pristavil: »ZE SLIŠIM DLETO, KI KLESE GRANITNI KAMEN NOVI ZGRADBI.« Sodim, da smo to geslo za današnjo manifestacijo ljudskoprosvetne dejavnosti izbrali povsem upravičeno. Saj so prav naše Svobode in prosvetna društva, naše množične organizacije med prvimi poklicane, da prispevajo svoj velik delež, da do kraja uresničimo to Cankarjevo dalekovidno in revolucionarno kulturno izročilo, ki je našlo svoje potrdilo v programu naše Zveze komunistov za bodoči kulturni razvoj našega delovnega človeka. Naša prosvetna društva so v prvi vrsti poklicana, da odpirajo delovnemu človeku pota do vedno večjega strokovnega, družbeno-gospodarskega in idejno-političnega pa tudi splošnega znanja, izobrazbe in razgledanosti, obenem pa tudi pota do vseh dejanskih kulturnih vrednot preteklosti in sedanjosti, do kulturne zakladnice naših narodov in vsega človeštva, do lepote resnično napredne in humane umetnosti, ki človeka plemeniti. Danes

sto dejavnost, ki družbeno, politično, kulturno in ekonomsko vzgaja našega delovnega človeka. Če ne upoštevamo drugih organizacij, temveč le Ljudsko univerzo, zabeležimo v letošnjem letu 326 predavanj, ki jih je poslušalo 22.870 ljudi. Bolj kot porast števil pa je še razveseljivo, da se je izboljšala kvaliteta, da so ponekod redna tedenska predavanja dobro pripravljena in dobro obiskana. Načrt za bodočnost: več projektorjev, magnetofonov za pouk tujih jezikov in drugih sodobnih tehničnih pripomočkov.

Med novimi oblikami, ki so jih nazkazale sodobne potrebe in želje, obetajo klubi postati med najbolj učinkovitimi. Seveda morajo biti primerne in privlačno opremljeni. S to opremo razumemo časopise, revije, knjige (skratka urejeno čitalnico, radijski in televizijski sprejemnik pa tudi družabne igre. Morda bo poznejši razvoj nakazal še kaj drugega, kar bo ljudje še bolj navezovalo in usmerjalo v kolektivno klubsko življenje. So še druge nove oblike, ki so postale danes po zaslugi radia in televizije zelo znana in priljubljena. To so javne oddaje »Spoznavaj svet in domovino« in »Pokaži, kaj znaš«, kjer lahko mladi in odrasli pokažejo svoje znanje, kulturno razgledanost in umetniško nadarjenost. Številna prosvetna društva so s pridom prevzela ta način, ki je prav gotovo koristen za tistega, ki nastopa, in za tistega, ki posluša. Zato ni čuda, da jih je veliko, ki so se z navdušenjem oprijeli teh novih izobraževalnih oblik. Na reviji so nam to nazorno manifestirali trije pionirji iz Kopra, trije dijaki Srednje pomorske šole iz Pirana in trije delavci kombinata Delamaris iz Izole.

Drugi del sporeda je bil posvečen kulturno-umetniški amaterski dejavnosti, torej tisti veji, ki nam vedno znova dokazuje, koliko pevskih, glasbenih, igralskih in drugih talentov je med našimi ljudmi. Skrb za razvoj, nekaj strokovne izobrazbe, pridobljene bolj s prakso kot teorijo, in zlasti številni nastopi, v lastno zadoščenje in razvedrilo občinstvu, je lepa in hvaležna naloga naših Svobod in prosvetnih društev. In če zopet samo za hip pokličemo za priče številke, nam povedo, da se v 50 naših prosvetnih društvih udeležuje nad 6000 članov v 230 sekcijah.

Kot prvi predstavnik te dejavnosti je nastopil harmonikar Antonio Trento, član italijanskega kulturnega krožka »Giuseppe Tartini« iz Pirana. Pozneje je nastopil še harmonikarski ansambel (člani istega krožka) pod vodstvom Vittoria Rotte. Italijanski kulturni krožki so sicer še v Kopru in Izoli. Vsi skupaj štejejo okrog 750 članov, imajo urejene društvene prostore in se udeležujejo v raznih krožkih.

Dramsko dejavnost bi lahko nekoliko osvetlila nedavna anketa. Odgovore je poslalo 35 društev in iz teh odgovorov je razvidno, da so v tej sezoni uprizorili 164 predstav, ki si jih je ogledalo 45.687 ljudi. Razen tega so člani teh sekcij sodelovali pri 251 proslavah in akademijah. Uprizoritve nekaterih dramskih druščin so dosegle že kar lepo raven amaterske zmogljivosti. Med take družine štejemo zlasti Amaterski oder izolske Svobode, ki je na reviji prikazal I. sliko Žiškove ljudske igre »Miklova Zala«. Igro je režiral Srečko Tič.

Na dramsko udejstvovanje pa se zlasti dijaki pripravljajo že v šoli, in sicer v recitacijskih zborih. Postojnski gimnazijci pa so obenem člani mladinske sekcije tamkajšnje Svobode in tako so se nam predstavili z zborna recitacijo Borove »Vizije« pod vodstvom prof. Bože Brecljeve.

Lutkovno umetnost, ki jo vodi v našem okraju 11 društev, kar je vsekakor premalo, so nam manifestirali v živem prikazu mladi gojenci koprške Baletne šole. V koreografiji Dane Renčljeve so izvedli odlomek iz priljubljene pravljice o »Zvezdici zaspanki«.

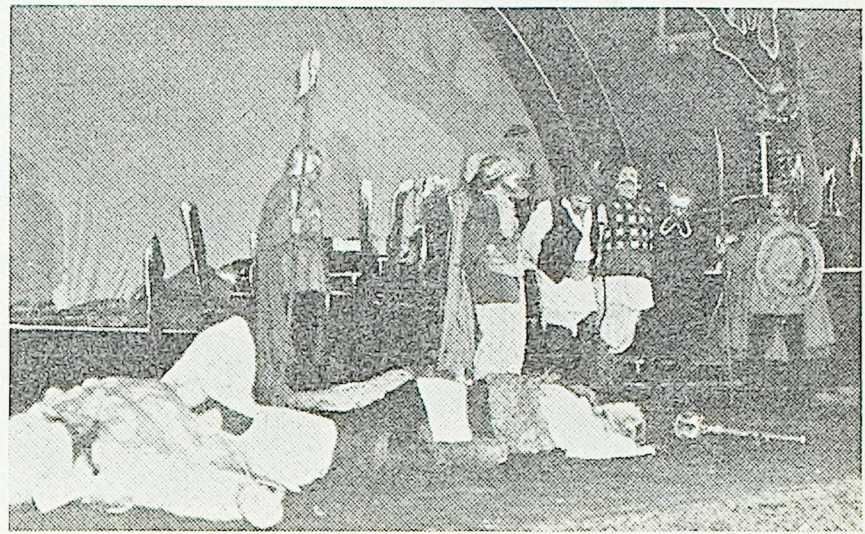
Gojenci in gojenke Baletne šole pri Okrajnem svetu Svobod in PD so nato izvedli izvorni Arničev balet »Povodni mož«, ki je doživel nedavno na baletnem večeru krstno izvedbo. Koreografija: Vuka in Slavko Hiti. Odlike te šole in uspehi njenega 11-letnega delovanja so že znani.

Med folklornimi skupinami v Kopru, Izoli in Piranu je najbolj agilna folklorna skupina Svobode v Ilirski Bistrici, ki jo vodi Lojze Usenik. Na reviji so nam zaplesali »Venček slovenskih narodnih«.

Kot predstavnik zabavne glasbe pa se je predstavil sežanski »Veseli veter« s solistko Majdo Hauptmanovo, ki je zapela Avsenikovo »Moj rodni kraj« in angleško popevko »Z vsem srcem«.

Za zaključek revije smo slišali zbor. Primorski oktet pod vodstvom Mirana Hasla je zapel Rijavčev »Ob Kolpi«, moški pevski zbor piranske Svobode, ki ga vodi Adolf Krasna, Verbičevega »Vasovalca« in mešani zbor iz Ilirske Bistrice pod vodstvom Alojza Boštjančiča Prelovčeve »Oj planine«. Najbolj razveseljiv je bil konec, ko je prišlo na oder 480 svetlih obrazov pionirjev in pionirk, učencev osnovnih šol iz Kopra, Pirana, Izole, Sežane, Postojne in Ilirske Bistrice. Zapeli so tri pesmi: Pešl »Pesem mladine«, Simonič »Pesem mladih graditeljev« in Šček »Bratje, le k soncu«. Združene pionirske zore je vodil Miran Hasl.

Pozdravna brzojavka maršalu Titu za rojstni dan je bila za vse prisotne radosten zaključek te velike manifestacije mladosti in amaterskega poleta. Z. L.

Scena iz III. dejanja Kreftove »Velike puntarije« v izvedbi najboljših amaterjev, članov Svobod in prosvetnih društev koprškega okraja. Režija in scena Srečko Tič. Na sliki: banska vojska je premagala puntarje, ujeli so tudi Matija Gubca (Milan Pirnat), ki pa še vedno ponosno dviga glavo. Predstava v Kopru je bila v ponedeljek zvečer

Velika puntarija

Dramska kronika v petih dejanjih Bratka Krefta, ki jo je izvedlo okrog 80 igralcev in statistov iz vsega koprškega okraja

Snov za to igro je vzel naš znani dramatik Bratko Krefc v kmečkih puntih hrvatskih in slovenskih kmetov v 16. stoletju. To je bil čas, ko so začeli fevdalni gospodje na svojega podložnika, kmeta, izvajati tak pritisk, da ni bil več človeški. Izjemali in izkoriščali so ga ter tirali na delo kot kakšen stroj. Najbolj znana kmečka upora sta pri nas leta 1515 in 1573. Prvič je trajal punt tri mesece. Deželni stanovci so potolkli kmečke puntarje pri Brežicah. Pri zasliševanju puntarskih kmetov so prišli na dan stvari, ki so dokazovale, kako prevzetno in samopasno so plemiči odločali o življenju svojih podložnikov. Po zadušitvi tega upora je bil več desetletij sorazmeren mir, vendar pa so postale dajatve kmetov vedno višje in kmetje so se naprej izgubljali košček za košček svojih pravic. Tako je leta 1573 završalo znova po vseh slovenskih in hrvatskih južnoavstrijskih pokrajinah, kmetje so bili močni in odločni, da je strah in trepet pred njimi prišel celo do cesarskega Dunaja. Ta upor ni izbruhnil nenadoma in nepričakovano, kmetje so pošiljali deputacije in se pritoževali zoper grozodejstva na vse strani. Toda počasi so prišli do prepričanja, da ne bodo prišli prej do pravice, dokler si je ne bodo vzeli sami. Njihovo geslo je bilo »stara pravda«, pod katero so razumeli boljše stare čase, ko so se lahko kmetje svobodno gibal in trgovali. Svoje orožje so obrnili kmetje proti vsem zatiralcem kmečkega razreda. V Stu-

bicah so izvolili kmetje svoje vodstvo. Vrhovno sodišče in vodstvo so zastopali Matija Gubec, Ivan Pasanec in Ivan Mogajič, glavni poveljnik in tožilec pa je bil Ilija Gregorič. Puntarji so imeli zveze po Slavoniji, Stajerski, Kranjski in Koroški, baje pa so se jim hoteli priključiti tudi istrski kmetje. To je bila brezobzirna borba na obeh straneh, kmetje so se borili za nov, naprednejši družbeni red, fevdalci pa so branili odmirajoči sistem izkoriščanja. Kmečki puntarji so zmagali v več spopadih, vendar so bili plemiči močnejši, posebno ko so pridobili zase še uskoke. Kmetje so doživeli več porazov, pri Krškem in največjega pri Sv. Petru Stedil je strašen pokol kmetov, mučili so jih na najokrutnejše načine, da bi se vedno spominjali dni, ko so se drznili boriti se za svoje pravice. Kmečke voditelje so ujeli in jih odpeljali v Zagreb in na Dunaj. Matija Gubca so kronali z razbeleženo železno krono, ker je hotel postati kmečki kralj, čeprav so zgodovinarji pozneje dokazali, da nikoli ni imel takih namenov. Ječe so bile polne jetnikov, ki so jih zasliševali z natezalnicami, po vaseh pa je kri tekla v potokih. Tako so tudi ta punt nasilno in nadvse kruto zadušili.

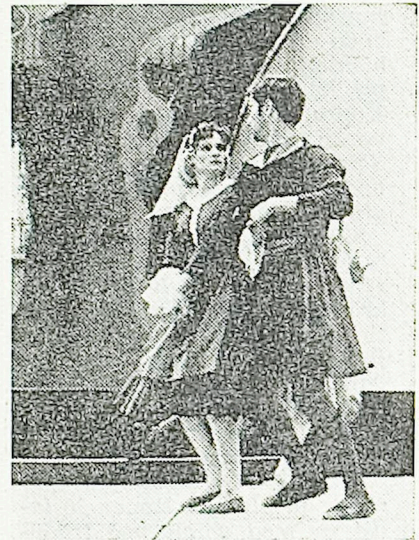
Pisali smo že, da so koprsko uprizoritev »Velike puntarije« pripravili najboljši amaterji, člani dramskih druščin iz raznih krajev, režijo in sceno pa so poverili Srečko Tiču. In ko že govorimo o koprski uprizoritvi, lahko povemo takoj v začetku, da je bila to dobra amaterska predstava, ki je pokazala, da premoremo nekaj zares dobrih igralcev in igralke. Kazalo bi igro ponoviti, saj je zanjo tako v Kopru kot v drugih krajih veliko zanimanja. In skoraj škoda bi bilo toliko truda in požrtvovanja polnega dela ter stroškov za eno samo predstavo.

»Veliko puntarijo« pogosto uprizarjajo amaterski odri, saj se zdi; na prvi pogled zanje kot naročena. Toda s tem ni rečeno, da je to delo lahko uprizoriti. To je epsko široka, psihološka drama, ki terja izredno množičnost in dinamiko. Dolga je in terja od igralcev zelo intenzivno življenje tudi takrat, ko se zdi, da so le statisti.

Pri naši predstavi so sodelovali samo amaterji, več ali manj izkušeni, vsekakor pa je bila to nepreizkušena oblika koprodukcije, ki ni rodila slabih sadov. Čeprav so to najboljše amaterji, so njihova heterogenost in občasne vaje vzbujale bojazen, da se bodo predstavili kot negativna celota. Toda kljub težavnosti in svojevrstnemu načinu dela je uspelo režiserju ustvariti predstavo na dostojni višini. Primeren okvir predstavi je bila tudi scena s projekcijami, na horizontu in glasbena oprema.

Jasno je, da je treba amaterske predstave ocenjevati z drugačnimi kriteriji in iz drugega zornega kota kot predstave poklicnih ansamblov. Ne gre samo za to, da moramo amaterju marsikaj spregledati, kar štejemo poklicnemu igralcu kot neodpušljivo dolžnost, da je ocena bolj kolektivna kot individualna in da včasih tiste, ki se posebno odlikujejo, zamotamo, da ne bi morali manj vrednotiti drugih, ki so vložili prav toliko ali pa še več truda in dobre volje. Kajti pri taki oceni ne gre samo za merjenje uspeha, ampak za veliko več, za nekaj, kar se sploh ne da vzporejati s poklicnimi igralci: za požrtvovalnost in ljubezen do igranja, za žrtvovanje prostega časa iz golega veselja do ljudskoprosvetnega dela. Zato je toliko težje povedati mnenje o igri amaterja, kajti zavedamo se, da je pustil stroj, pisalno mizo, svinčnik ali ključivo in prišel na oder, da bi nam v razvedrilo in užitek posredoval košček življenja, preteklega ali sedanjega. Od te njihove vneime in požrtvovalnosti imamo mi vsi neprecenljivo korist, to so temeljni kamni naše kulturnoprosvetne zgradbe.

(Nadaljevanje na 10. strani)

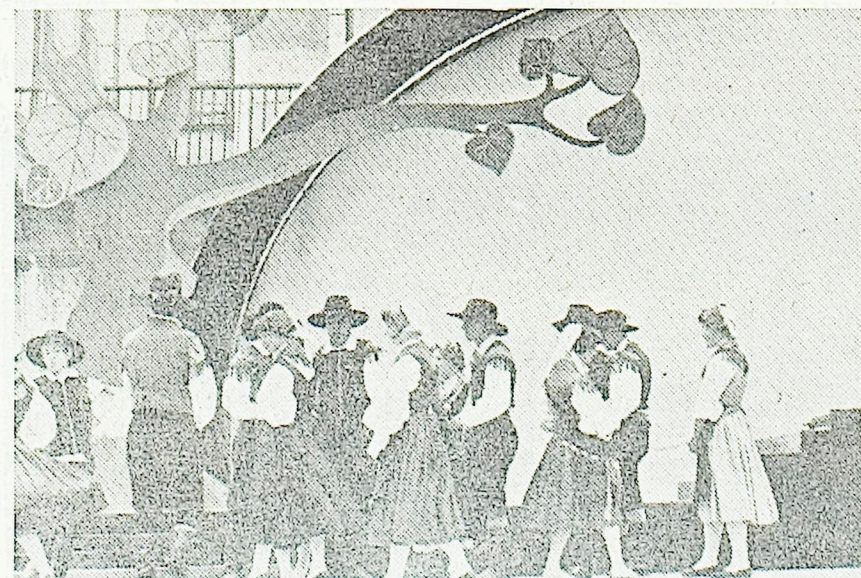
Vanja Maraž in Zvone Penko izvajata baletni ples Urške in povodnega moža na nedeljski reviji v Kopru

lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da se naša prosvetna društva te svoje velike in tudi odgovorne naloge zavedajo in jo že dejansko pričenjajo izpolnjevati v vedno večji meri.

Pred ljudsko prosveto je še prav posebno pomembna in odgovorna naloga, namreč, da pomaga oblikovati podobo izobraženega, kulturnega in naprednega, z eno besedo socialističnega človeka, ki bo sposoben obvladati zakone proizvodnje, narave in družbe in s tem oblikovati še bolj človeške in kulturne odnose med ljudmi. Skratka človeka, ki ne bo le dober, strokovno usposobljen proizvajalec-delavec, temveč hkrati tudi izobražen upravitelj nad vsemi dobrinami, ki jih proizvajajo, nad plodovi svojega dela ter tako ponosni svobodni oblikovalec svojega lastnega življenja in bodočnosti novih rodov. Ob današnjem svečanem dnevu, ob tej naši lepi manifestaciji bi rad izrazil svoje globoko zadovoljstvo, ker so delavsko-prosvetna društva Svobode in tudi že številna podeželska prosvetna društva v našem okraju v zadnjih dveh, treh letih že krenila po tej novi široki poti, na kateri naša socialistična kultura in kulturna dediščina ne bo več krizantema siromakova, temveč postaja vse bolj bogastvo bogatega, to je last, pravica in ponos vsega našega ljudstva, vseh naših delovnih ljudi.

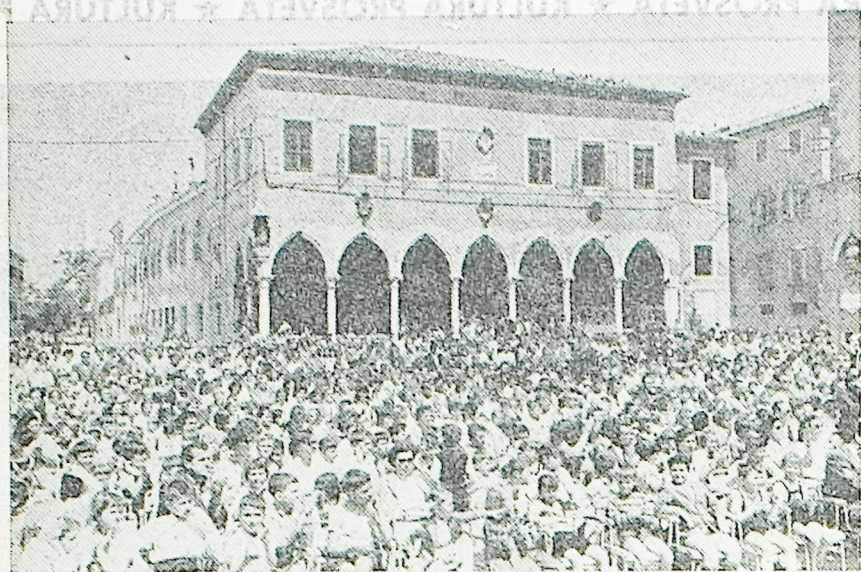
To je bil del uvodnega nagovora predsednika Mavsarja, narkar se je začela revija. Razdeljena je bila smiselno v dva dela, kot pravzaprav delimo tudi ljudskoprosvetno delo: izobraževanje in kulturnoamatersko udejstvovanje, pri katerem je važna postavka še zabavni del. Vse točke je lepo povezoval naš znani radijski napovedovalec Jože Lavrenčič, ki je obenem predstavljaval vse nastopajoče.

V prvem delu, ko so nam prireditelji hoteli prikazati izobraževalno dejavnost, pač ni šlo brez številke, ki veliko povedo tistemu, ki jih zna razumeti. Izobraževanje, to je pač kratka beseda za vso široko dejavnost številnih ljudskih knjižnic, ljudskih univerz, za vse tisoče in tisoče bralcev, obiskovalcev predavanj, seminarjev in tečajev, za vso ti-

Folklorna skupina iz Ilirske Bistrice je na reviji ljudskoprosvetne dejavnosti v nedeljo dopoldan v Kopru izvajala venček slovenskih narodnih plesov

(Nadaljevanje na 10. strani)

Na trgu pred Ložo se je v nedeljo dopoldne zbralo nekaj tisoč ljudi na reviji ljudskoprosvetne dejavnosti v počastitev Dneva mladosti in rojstnega dne tovariša Tita

Invalidi sežanske občine so počastili 40-letnico ZKJ

Občinski odbor ZVVI v Sežani je imel preteklo nedeljo svečano sejo, ki ji je prisostvovalo tudi večje število vojaških in delovnih invalidov z območja občine. Na seji sta bila navzoča tudi sekretar občinskega komiteja ZKS Sežana Alfonz Grmek in predsednik občinskega odbora ZB NOV Gabrijel Modere.

O razvoju in delu KPJ je na seji govoril podpredsednik občinskega odbora ZVVI Stanko Bole.

Po seji so se invalidi zbrali na tekmovalju v streljanju, balincanju, šahu in namiznem tenisu. Najboljši v streljanju je bil Jože Meziček, 60-odstotni invalid, drugo mesto je zasedel Rajko Stolf, tretje Stanko Sluban. Omembe vredno je, da je četrto mesto zasedel 100-odstotni invalid (brez obeh rok) Franko Čehovin. V drugih panogah tekmovanja so bili najboljši: v balincanju Marjan Piško, Albert Seražin, Alojz Širca in Stanko Čebulec; v šahu Marjan Piško, Rajko Stolf ter Stanko Sluban; v namiznem tenisu: Rajko Stolf, Franko Čehovin in Stanko Sluban.

To je bilo že četrto tekmovanje invalidov sežanske občine. —er

ZLATA POROKA

Te dni sta v krogu svoje družine proslavila zlato poroko zakonca Jakob in Amalija Dolgan iz Volč pri Košani, občina Postojna. Mož je star 79, žena pa 72 let. Oba sta bila vseskozi zavedna Slovenca.

V času NOB sta z veseljem podpirala partizane, ki so imeli svoje prvo taborišče prav nad Volčami. Ko so fašisti leta 1943 požgali vas, so moža odvedli v internacijo v Nemčijo, njo pa so zaprli v Trstu. V internacijo so odvedli tudi starejšega sina, medtem ko je bil mlajši v partizanih.

Danes sta še oba zdrava in vesela in delata tu pa tam še na polju. Naročena sta tudi na Slovenski Jadran in rada prebirata kaj je novega po svetu, še posebno se zanimata za domače vesti.

Obema želimo še mnogo zdravih in veselih let v krogu svoje družine. Br.

Zanimivo predavanje

Na vabilo ravnateljstva Gimnazije Postojna je dijakom predaval gospod Kenneth F. Howard, doma iz pokrajine Queensland v Avstraliji o svoji domovini v angleškem jeziku. V poljudnem predavanju, spremljanem s številnimi diapozitivi, je prijazni turist predstavil dijakom avstralsko deželo, njeno življenje in prebivalstvo.

V razgovoru je gospod Howard povedal, kako strašne stvari so mu v Italiji nekateri pripovedovali o jugoslovanskih komunistih in ga nagovarjali, naj nikar ne gre v našo deželo, ker ga bodo tu takoj spravili pod ključ. »Sedaj, ko sem spoznal vašo gostoljubnost in videl, da niste prav nič strašni, se moram tistim prerokom smejati,« je vedro dejal.

Po obisku Postojnske jame je prijazni Avstralec nadaljeval pot proti Reki. B.

OB LETOŠNJEM OBČNEM ZBORU TURISTIČNEGA DRUŠTVA POSTOJNA

Družbena vloga v pospeševanju turizma

Na občnem zboru turističnega društva Postojna, ki je bil te dni, je bila še posebej poudarjena razveseljiva ugotovitev, da je to društvo postalo eno izmed najbolj pomembnih gibalnih sil za nadaljnji razvoj turizma na Postojnskem. Lani je želo velik uspeh z izvedbo tradicionalnega turističnega tedna, razen tega pa

so člani upravnega odbora izdelali vrsto priporočil oblastnim organom za nadaljnji razvoj turistične dejavnosti. Tako je svet za blagovni promet pri občinskem ljudskem odboru že sprejel sklep o formiranju sklada za propagando, ki je bil porojen ob ugotovitvi, da so sredstva vložena v propagandne namene zelo rentabilna. Propaganda namreč dviguje promet, kar dokazuje to, da se je dvignilo število turistov lani za 16% nasproti številu turistov leta 1957.

Turistično društvo si šteje v zaslugo tudi to, da je tesno sodelovalo z občinskim ljudskim odborom pri izdelavi tistega dela petletnega perspektivnega plana gospodarskega razvoja občine, ki obravnava turizem in gostinstvo. Društvo je tudi povečalo število članov in v Planini ustanovilo

svoj pododbor. V prihodnje pa namerava posvetiti več pozornosti ureditvi nekaterih vasi, skozi katere se vozijo turisti in dobijo čestokrat občutek zanemarjenosti. Zelja turističnega društva je, da bi čimprej začeli graditi hotel, motel, da bi povečali število gostinskih prostorov v manjših gostiščih, da bi uredili turistično postojanko na Soviču in speljali žičnico iz Razdrtega na Nanos. Da bodo pa te težnje društva uresničene, bodo v prihodnjih letih izdelali konkretne predloge in skušali vplivati na povečanje pozornosti oblastnih organov do razvoja turizma.

Na občnem zboru so razdelili tudi 11 nagrad stanovalcem in hišnim svetil, ki so skrbeli za gojenje svetlic in urejevanje vrtov, 18 Postojnčanov pa je bilo pohvaljenih. B. S.

Kaj pravijo drugod...

ALI JE RES TAKO?

Iz Prosenjakovec smo prejeli dopis, v katerem dopisnik kritizira tale primer:

V nedeljo dopoldne je tov. M. S. streljal z rračno puško na ptice pevke. Pri tem je ubil 3 škorce in še nekaj drugih ptic. Nad tem početjem so se vaščani zgražali. Dopisnik meni, da rračne puške niso zato, da bi z njimi ubijali ptice pevke, marveč zato, da se pionirji v šoli učijo strelške veščine.

Tudi pri nas v uredništvu smo mnenja, da ima dopisnik prav.

NAČRT POGODBENEGA SODELOVANJA ZA PRIHODNJE LETO

Pri Okrajni zadrudni zvezi so ustanovili 14-člansko komisijo, ki bo pripravila predlog programa proizvodnega sodelovanja v vseh kmetijskih panogah za leto 1960 po obsegu, obliki in vsebini za ves okraj.

Ta predlog naj bi pripravili že do srede junija. Potem ga bodo predložili zadrudam in občinam, da bodo, kar zadeva njihovo območje, o njem razpravljali, ga po potrebi spremenili ali dopolnili in potem sprejeli. Tako bo več jasnosti, kako naj se v bodoče razvija pogodbeno sodelovanje. Vse to delo bo opravljeno še med poletjem, da nas bodo našla jesenska dela, kakor sta setev in jesensko gnojenje travnikov, že pripravljene.

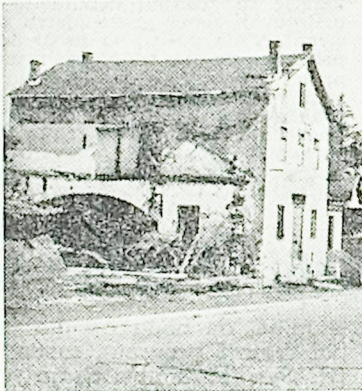
PARTIZANSKI POHOD NA JELOVICO

Za »Dan borca« — 4. julij — pripravljata tudi UROJ Kranj množični partizanski pohod na Jelovico. Sodelovalce bodo tudi organizacije ZB, Partizan, Ljudska tehnika, predvojaška vzgoja.

Kako bo akcija potekala? Sovražnik s svojo desantno grupo zasede Lipniško planjo na Jelovici. Naloga vseh občinskih patrolj je, da se iz vseh občinskih centrov čimprej približajo Lipniški planini in jo obkrožijo z namenom, da razbijajo sovražnikove sile. Vse te patrolje se bodo spotoma ustavljale v pomembnih krajih iz NOB. Tako bodo šle patrolje iz Skofje Loke, Zirov in Zelenikove preko Dražgoš, Tržičani preko Kropce itd.

Tej proslavi, ki naj bi se približala Pohodu ob žici okupirane Ljubljane, bodo skušali dati tradicionalni značaj.

Bilo li prav...

... če bi kdorkoli od odgovornih poskrbel, da ruševina iz zadnje vojne na sliki poleg izginje iz Pivke ali pa se popravi, da porušena hiša ne bo več kazala svojih reber mimo-idočim. Ker stoji prav ob glavni cesti Ljubljana—Reka, zlasti poleti brzijo mimo cele reke avtomobilov s tujimi turisti, ki gotovo mislijo, da je bila Pivka pravkar bombardirana. Vsi domačini vedo, da je treba to »turistično atrakcijo« nekako urediti, vendar pa dalje od besed nikakor ne morejo. Kaj ... če bi morda lepega dne pljunili sami v roke?

Z OBČNEGA ZBORA OBRTNE ZBORNICE KOPRSKEGA OKRAJA

Za širši razmah obrtništva

Minuli teden je bil v Kopru redni letni občni zbor Obrtne zbornice za okraj Koper, ki so mu razen številnih delegatov prisostvovali tudi gosti, med katerimi so bili podpredsednik Obrtne zbornice LRS Leopold Potočnik, tajnik Obrtne zbornice LRS Danilo Bračič, sekretar Okrajnega odbora SZDL v Kopru Ivan Mavsar ter zastopniki okrajnih gospodarskih inštitucij. Dosedanji predsednik Obrtne zbornice za okraj Koper Martin Praček je v obrazložitvi letnega poročila o delu zbornice med drugim poudaril, da je bil v minulemu letu dosežen velik korak naprej posebno še zato, ker so krepko poprijeli za delo člani zborničnih pododborov, v katerih je večje število predstavnikov družbenih organizacij. Ti pododbori namreč že odigravajo pomembno vlogo v reševanju obrtniške problematike v posameznih občinah, kljub temu da je še marsikje čutili premajhno sodelovanje med občinskimi ljudskimi odbori in med zborničnimi pododbori.

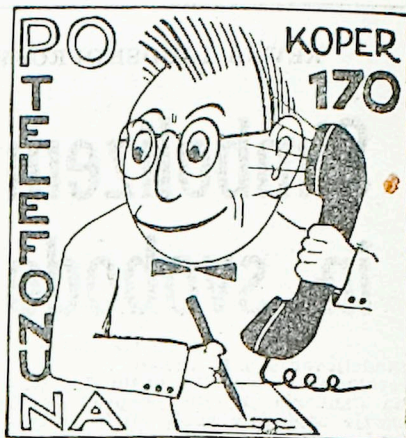
Poročilo je nazorno prikazalo, kako potrebno bo izločiti zasebnike, ki se ukvarjajo z obrtjo proizvodnega značaja in ki za ta posel nimajo potrebne kvalifikacije, ki jih imajo potrebne kvalifikacije, ki jih imajo potrebne kvalifikacije.

cije in okrepi družbeni sektor obrtništva, ki lahko uspešneje sodeluje z industrijo in trgovino v dobro potrošnika.

(Konec na 10. strani)

Recitacijska grupa postojnskih gimnazijcev je na nedeljskem nastopu na Titovem trgu v Kopru žela veliko priznanja za svoje dognano izvajanje

KOPER 186: Vsakih pet minut bo izdelala eno motorno kolo Tovarna motornih koles Tomos v Kopru, ko bo v kratkem začela s serijsko proizvodnjo. Letna proizvodnja bo: mopedov tipa Colibri 24.000, 2000 motornih koles Galeb, dalje 1500 175-kubičnih motorjev in tisoč 250-kubičnih motornih koles.

KOPER 67: V aprilu se je povečalo število zaposlenih v koprskem okraju za 1,2%, v primerjavi s številom zaposlenih v marcu oziroma za 3,4% v primerjavi s številom zaposlenih v januarju. V aprilu se je povečalo število zaposlenih predvsem v podjetjih sezonskega značaja.

KOPER 198: V Kopru so te dni namestili 266 velikih uličnih tabel z imeni ulic, cest in trgov v slovenskem in italijanskem jeziku. V kratkem pa bodo oštevilčili z manjšimi hišnimi tablicami 1212 poslopj, kolikor jih je v 104 ulicah Koprja. Ko bodo vključeni v mesto Koper še deli naselij Smedela, Šalara in Skocjan, bodo tudi tam pritrili nove ulične tablice.

KOPER 141: Podjetje za mednarodno špedicijo in transport »Intereuropa« v Kopru bo v kratkem začelo graditi nasproti Štadiona v Kopru stavbo jeklene konstrukcije, kjer bo garaža za najmanj 24 avtomoblov in 5 tovornjakov, servisna delavnica in skladišče avtomateriala ter gum.

KOPER 110: V zadnjem tednu je priplulo v Koper 20 ladij in med njimi več trgovskih. Tako je jugoslovanska motorna ladja »Tamnava« iztovorila v koprskem pristanišču 350 ton bombaža, ki ga je pripeljala iz Latakije, jugoslovanska ladja »Hercegovina« je vkrcala 364 ton lesa za Haifo, italijanski motorni ladji »Due fratelli« in »Nova Fides« pa sta iz Catanije pripeljali: prva 312 ton južnega sadja, druga pa 320 ton limon za naše potrošnike.

KOPER 293: Prejšnji teden je predaval v nabitno polni dvorani koprskega gledališča univ. prof. dr. France Novak o raku pri ženi. Poslušalci so z zanimanjem spremljali njegova izvajanja, ki so bila ilustrirana s predvajanjem dveh krajših poučnih filmov in s številnimi diapozitivi.

KOPER 12: Dne 15. maja se je pred petčlanskim senatom Okrožnega sodišča v Kopru zagovarjal zaradi vohunstva Ernest Pečarič, star 57 let, doma iz Skofj pri Kopru in zaposlen v tovarni Iplax v Kopru. Sodišče je spoznalo Pečariča za krivega in ga je zaradi sodelovanja s tujo obveščevalno službo obsodilo na kazen dveh let strogega zapora. Pri izreku tako mile kazni je sodišče upoštevalo nekatere olajševalne okolnosti, zlasti pa starost in zdravstveno stanje obsojenca.

DOLENJSKI LIST

VII. NOVOMEŠKA MBB PRVIC UDARNA!

V prvi dekadji je bila VII. novomeška mladinska delovna brigada »Milan Majcen« (Negotino v Makedoniji) prvič proglašena za udarno brigado. Cestitamo našim brigadirjem in jim želimo kar največ podobnih novih uspehov!

Lepe pozdrave od vseh domačih, znancev, prijateljev in bivših brigadirjev! V mislih smo pri vas in se z vami vred veselimo vsake vaše nove delovne zmage!

RAZEN ZDRUŽEVANJA ZEMLJIŠČ IN UVAJANJA POGODBENIH ODNOSOV V KMETIJSTVO JE TUDI RAJONIZACIJA KMETIJSKIH KULTUR

osnova za uspešno kmetovanje

Področje koprškega okraja je za kmetijstvo izredno zanimivo: deli se namreč na tipično različno kmetijski področji in to v zgor- nje — celinsko in spodnje — obmorsko, ki ima izredno ugod- no sredozemsko podnebje. Zato je Zavod za pospeševanje kmetijstva okraja Koper v zadnjem času obe področji temeljito proučil in je ugotovil, da je moč v zgornjem delu okraja, to je na Postojnskem in Sežanskem uvajati intenzivno vzrejo živine preko živinorejsko poljedelskega kombinata, ki naj bi bil v Postojni. Ta bi lahko gojil elitno plemensko živino si- vorjave pasme ne samo za potre- be Slovenije, pač pa tudi za po- trebe drugih republik. Zavod je na osnovi te ugotovitve že izdelal elaborate, ki predvidevajo pove- čanje števila živine v dveh letih od sedanjih 500 na najmanj 3100 glav in kasneje kolikor bodo izkoriščene še druge proiz- vodne možnosti, bi v postojnski, sežanski in ilirskobistriški obči- ni vzredili znatno več goveje ži-

vine, kot lahko to danes predvi- dimo.

Drugo področje koprškega okraja, ki se razteza ob sloven- ski obali, pa ima glede na klimatsko in pedološko stanje iz- redne pogoje za izredno poveča- nje kmetijske proizvodnje, pred- vsem vrtnarstva. Seveda pa bo pri tem potrebno do skrajnosti izkoristiti možnosti namakanja in dosledno uporabljati organska gnojila. Le-ta bi lahko v večji meri proizvajali, če bi pospešili razvoj živinoreje na obalnem po- dročju in sicer vsaj za 50% vseh ravninskih površin ob istočasni proizvodnji krmne mase, ki naj bi dosegla 6 do 7 tisoč metrskih stotov proizvodnje. Razumljivo je, da bi tako razširjena živino- reja ne nudila samo proizvodnje visoko beljakovinske krme, ki bi bila bogat vir dohodkov kmetij- stva, temveč bi tudi omogočila proizvodnjo organskih gnojil, ki jih istrska zemlja nujno potre- buje. S tem bi se znatno pove- čal obseg vrtnarstva, ki bi bilo dejansko rentabilno skozi vse le- to.

V obalnem področju koprškega okraja je še veliko neizkoriščenih možnosti intenzivnega sadjarstva. Dokazano je namreč, da bi lahko pridelali na ha 600 do 700 metr- skih stotov najrazličnejšega sad- ja, medtem ko ga doslej pridelava-

mo le okrog 100 metrskih stotov. Bilo bi tudi prav, če bi na tistih površinah, ki niso po mnenju strokovnjakov primerne za in- tenzivno vrtnarstvo, sadjarstvo ali vinogradništvo, uredili proiz- vodnjo zdravilnih zelišč odno- sno dišavnice, po katerih je veliko povpraševanje tako na domačem, kakor tudi na tujem trgu.

Velja torej temeljito razmisli- ti o načinih smotrnega razvijanja kmetijstva, kajti s temeljitim iz- koriščanjem danih prirodnih pro- izvodnih zmogljivosti zemlje v koprskem okraju bi proizvajalci in skupnost znatno povečali vir dohodkov ter pospešili dvig živ- ljenjske ravni.

Izkoristimo družbena sredstva za razvoj kmetijstva

Svet za kmetijstvo in gozdarstvo pri Okrajnem ljudskem odboru v Kopru je te dni obravnaval potrebe, možnosti in pogoje, da bi se kmetij- ske združne organizacije in posest- va v našem okraju udeležile nateča-jev zvezne Kmetijske banke za na- jetje investicijskih posojil.

Kmetijska banka je namreč razpi- sala pred kratkim več natečajev, ki se jih lahko udeležijo kmetijske za- druge, posestva in druge združne organizacije zato, da bi omogočili iz-

Letošnja pomlad je razgibala kooperacijo tudi v ilirsko-bistriški občini. Pred skladiščem umetnih gnojil v Trnovem se je včasih gnetlo tudi po 30 do 40 voznikov, ki so prišli po gnojila

polnjevanje predvidenih planskih na- log v kmetijstvu. Med te natečaje so- dijo: natečaji za nakup plemenske goveje živine, za gradnjo centrov za gojenje elitne plemenske goveje ži- vine, za postavitev centrov za umet-

no osemenje krav, dalje nateča- ji za agromelioracije, za dopolni- tev obnove že obstoječih vinogradov in sadovnjakov, za dodatno opremo za mlekarne in za urejevanje strnje- nih sadovnjakov.

Zivinorejski kombinat na Postojn- skem se bo udeležil natečaja za grad- njo hlevov in drugih naprav. Kmetij- ske organizacije, zlasti zadruga, se bodo udeležile natečaja za agrome- lioracije, to je za urejevanje travni- kov, pašnikov in vrtnarij ter izved- bo drugih manjših del, potrebnih za izboljšanje kmetijskih površin. Prav tako pomemben je natečaj za obnovo oziroma dopolnitve obnove že obsto- ječih vinogradov in sadovnjakov. Tega natečaja se bodo udeležila nekate- ra posestva v obmorskem pasu, kot so Brič—Puče, Seča in druga, ki še nimajo popolnoma zaključene obnove na večjih strnjenih in zaokroženih kompleksih. Mlekarne v Hruševju, Ilirski Bistrici in Dekanih se bodo lahko udeležile natečaja za uvoz do- datne opreme, kot so posnemalniki, pasterizatorji in podobno. Natečaj za urejanja intenzivnih sadovnjakov pride v postev predvsem za kmetij- ski zadrugi Koper in okolca in Ber- toki—Ankaran pa tudi za nekatere združne organizacije v Brkinih za nadaljnjo obnovo sadovnjakov.

Rok za sestavo ter predložitev elab- oratov in rentabilitetnih računov je za večino zgoraj omenjenih natečajev zelo kratek, zato je treba s priprav- ami pohiteti, saj je prav od teh druž- benih sredstev v veliki meri odvisno, kako bomo izpolnili petletni perspek- tivni plan razvoja kmetijstva v okra- ju.

Članj okrajnega sveta za kmetijstvo in gozdarstvo so zatem zelo podrobno razpravljali tudi o perečih problemih živinoreje in mlekarstva v okraju. Pri tem so poudarili, da bi bilo po- trebno dosledno izvajati uredbo o prepovedi klanja telet. Skrajni čas je tudi, da bi kmetijske zadruga, dr- žavna posestva in kmetovalci zaseb- niki začeli z organiziranim pitanjem goveje živine. To je še zlasti potrebn- o v obmorskem pasu Slovenske Istre, kjer je iz leta v leto čedalje manj goveje živine in kjer so tudi hektarski donosi zaradi pomanjka- nja hlevskega gnoja čedalje manjši.

Člani sveta so se temeljito pomenili tudi o takojšnjem ureditvi živinorejsko- veterinarske službe v okraju ter so proučili stanje drevesnic v Ilirski Bi- strici, Ankaranu in Sečovljah, nato pa so proučili načrt usposabljanja srednjih kmetijskih kadrov v naši republici, ki določa, da bi v nekaj letih izšolali za potrebe kmetijstva vsaj tisoč strokovnjakov s srednjo kmetijsko izobrazbo. V ta namen bo- do v naši republici ustanovili še ne- kaj novih srednjih kmetijskih šol. Morda bi kazalo ustanoviti takšno šo- lo tudi na Primorskem, v nasprotnem primeru pa je treba napraviti vse, da bi čimveč ljudi iz obeh okrajev obi- skovalo eno izmed tistih šol, k: bodo začele s poukom v jeseni.

RAZPIS

za sprejem dijakov za šolsko leto 1959/60 in sicer:

20 dijakov v navtični odsek

15 dijakov v strojni odsek

15 dijakov v ladjedel. odsek.

Pogoji za sprejem v šolo so:

1. da je kandidat z uspehom dovršil osemrazredno osnovno šolo ali niž- jo gimnazijo;

2. da bo z uspehom opravil sprejem- ni izpit iz materinščine in matema- tike;

3. da je telesno in duševno zdrav in sposoben za pomorsko službo, kar bo ugotovil šolski zdravnik z zdravniškim pregledom pred sprejem- nim izpitom; zdravniški pre- gled kandidatov za ladjedelski od- sek ni obvezen;

4. da kandidat ni starejši od 17. let. Zdravniški pregledi in sprejemni iz- piti bodo 25., 26. in 27. junija 1959 ob osmi uri v Pomorski srednji šoli v Piranu. Prijave za sprejem morajo biti kolkovane s 30 dinarjev državne in z 20 dinarjev občinske takse (tak- se občine Piran). Prijave je treba po- slati ravnateljstvu Pomorske srednje šole v Piranu najkasneje do 22. junia 1959. K sprejemnemu izpitu mora- jo kandidati prinesiti zadnje šolsko spričevalo (dijaško knjižnico), rojst- ni list (izpisek iz matične knjige), mnenje osovne šole, kjer je kand- idat dovršil zaključni razred, o spo- sobnostih in nagnjenjih kandidata. Če kandidat ne prosi za vpis nepo- sredno potem, ko je končal osnovno šolo, tega mnenja ni treba priložiti. Omenjene listine lahko priloži že k prijavi.

Nekolkovanih prijav (prošenj) rav- nateljstvu Pomorske srednje šole ne bo vpoštevalo.

Šola ima svoj internat, v katerem lahko stanujejo in se hranijo vsi di- jakji proti mesečni vzdrževalni dnu 6.000.—.

Nabratko

ZE JE ZAČELA S POSKUSNIM OBROTAVANJEM NOVA INDU- STRIJSKA KLABNICA V SREM- SKI MIHOVICI. V njej bodo leto- no zaklali in predelali 120 tisoč mesnatih svinj ali 150 tisoč beko- nov, 15 tisoč glav goveje živine in 30 tisoč ovac.

ZA 14% SE JE V PRVEM TRO- MESEČJU POVEČALA PROIZ- VODNJA STROJNE INDUSTRIJE v primerjavi z proizvodnjo v istem razdobju lanskega leta. Zaloge strojne industrije pa so se pove- čale za 13%, medtem ko je bilo v prvih treh mesecih doseženo 34% vrednosti izvoza planirane za letoš. Največ naših strojev so kupile Indija, ZAR, Grčija, Polj- ska in Sovjetska zveza.

38 MILJARD IN 100 MILIJO- NOV DEVIZNIH DINARJEV JE VREDNOST NAŠEGA IZVOZA V PRVIH ŠTIRIH MESECIH LETOŠ- NJEGA LETA, kar pa ne ustreza letni dinamiki, ki jo določa druž- ben plan. Zato bo potrebno uvoz vskladiti z izvozom tako, da bi nakup določene opreme in repro- duktivskega materiala povežali s povečano prodajo naših izdelkov v drugih državah.

ZA 961 MILIJONOV DINARJEV JE BILO SKLENJENIH POGO- DE NA III. mednarodnem sejmu em- balaže v Ljubljani. Na lanskolet- nem II. mednarodnem sejmu pa je bilo sklenjenih le za 420 milijo- nov dinarjev pogodb.

Gornjo sliko so napravili mladi gojenci fotokrožka na osnovni šole Pregarje pod vodstvom upra- vitelja Trohe. V krožek je vklju- čenih 14 mladih pionirjev, ki imajo skupaj 9 fotografskih apar- atov in povečevalnik z najnuj- nejšimi potrebščinami izdelova- nja slik. Razen 30.000 din, ki jih je prispeval krožku ObLO Hrpe- lje za uspešno izvedbo Novoletne jelke po občini, so si pionirji vsa sredstva poskrbeli sami s svojim delom pri raznih prireditvah in na združni ekonomiji, deloma pa so jim pomagali pri tem tudi starši. Njihova vztrajnost in do- sežen uspeh zaslužita vso pohvalo, pa tudi pomoč, da bi lahko ure- sničili še svoje nadaljnje želje: ureditev temnice in delavnice ter nabava še nekaj najnujnejših pri- pomočkov in materiala

V BIRANSKI OBČINI

prva tretjina leta

Iz podatkov, katere zbira odde- lek za plan in statistiko ObLO Piran, je razvidno, da so v tej naši obalni občini v prvih štirih mesecih tekočega leta realizirali v vsem gospodarstvu že preko 2 milijardi 181 milijonov din celo- lotnega dohodka, kar je približno 25% več kot lani v istem razdobju. Ker pa je letošnji plan po- stavljen precej višje, je s tem iz- polnjenih šele 27,2% letnega pla- na. Ker pa je bilo že v prvih 4 mesecih opaziti veliko odvisnost vsega gibanja dohodka od dveh osnovnih panog, namreč prometa in turizma, lahko logično pričau- kujemo, da bo v nastopajočih se- zonskih mesecih celotni blagovni in finančni promet tako velik, da bodo vse gospodarske panoge ne samo dosegle, temveč tudi pre- segle postavljeni plan. V prvih

štirih mesecih je na prvem me- stu komunalna dejavnost, ki je realizirala skoraj še polovico to- liko več kot lani. Plan je bil dosežen tudi v prometu, industri- ji in obrti. Močno pod planom je zaradi izvensezonskih mesecev gostinstvo, kar je normalno.

Na vsak način pa je zelo po- učen nizki rezultat, ki je bil do- sežen v kmetijstvu: komaj 11,1% plana oziroma 28% manj kot lani v istih 4 mesecih. Referat za kmetijstvo pripravlja sedaj obšir- no kritično analizo vzrokov tako slabega efekta v kmetijstvu in predlog programa za čimprejšnjo izvedbo ter uveljavitev raznih ukrepov, ki so deloma že v teku, kot n. pr. komasacija in meliora- cija Sečovljanske doline, obdelava zapuščenih zemljišč in podobno.
Jul

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Pomembni sklepi zveznih zbornic

Pred kratkim sta bili letni skupščini Zveze trgovinskih in Zvezne industrijske zbornice. Obe pomembni gospodarski zvezi sta temeljito pretresali na navedeni skupščini stanje v njihnih gospo- darskih dejavnostih in sprejeli pomembne sklepe oziroma resolu- cije. Pomen teh sklepov in res- olucije je v tem, ker nam kažejo smernice za nadaljnji razvoj, zla- sti pa za konkretne naloge, ki jih moramo izvršiti za dosego po- stavljenih ciljev.

Skupščina Zveze trgovinskih zbornic je zlasti priporočila, da bi se izvedla čim večja specializacija v trgovini na veliko in da bi se s strani proizvajalcev pri dajanju ugodnosti, kot je pri odobravanju rabata in kasa skonta, upoštevala enako trgo- vina na veliko kot trgovina na malo. Posebno pa je bilo poudar- jeno, da je potrebno tudi v trgo- vini preiti na moderne oblike postrežbe, to je na samopostrež- bo, samoizbiro in druge oblike prodaje. Blago naj bi bilo že pre- je pakirano, v trgovini pa naj bi bile organizirane razne storitve- ne delavnice — servisi. Zlasti naj bi se organizirale tržnice na ve- liko, kjer je možna večja koncentracija ponudbe in povpraševa- nja. S tem bi bila tudi omogoče- na večja stabilizacija cen. Take tržnice naj bi bile po možnosti organizirane tudi po strokah in

je zlasti priporočljivo organizi- ranje take tržnice za meso in sploh za kmetijske pridelke.

Druga, to je skupščina Zvezne industrijske zbornice pa je spre- jela resolucijo, ki je zajela nalo- ge, ki nas čakajo v tem pogledu v bodoče. Posebno je bilo po- udarjeno poslovno združevanje proizvodnih, to je industrijskih podjetij. V tem pogledu priporo- ča skupščina vse oblike takega združevanja, ki jih dopuščajo za- koni, to je tudi pogodbene skup- nosti. Na ta način naj bi dosegli večje gospodarske uspehe, zlasti pa naj bi se preko poslovnih združenj uvajali sodobnejši teh- nološki postopki in sodobnejša organizacija dela v proizvodnji. Poslovna združenja naj bi tudi skrbela za skupno nabavo in pro- dajo proizvodov doma in v tu- jini.

Temelj resolucije te skupščine je torej na poslovnem združeva- nju industrijskih gospodarskih organizacij, kar se smatra kot sodobna oblika in način za dosego večjih gospodarskih uspehov. Do tega je skupščina prišla na pod- lagi ugotovitve, da je sedaj in- dustrija pri nas dosegla tako raz- vojno stopnjo, ko nujno zahteva njeno povezovanje in združevanje zaradi boljšega izkoriščanja zmogljivosti, surovinskih virov ter produktivnejšega in ekono- mičnejšega dela.

Ko govorimo o sklepih oziroma resoluciji omenjenih skupščin, moramo vsekakor poudariti, da temelje na stvarnih temeljih, saj kažejo sedanji rezultati tako v trgovini kot v industriji velike uspehe. Že porast proizvodnje in podatki kažejo, da so bili v pov- prečju doseženi rezultati, ki jih predvideva družbeni gospodarski načrt. V Sloveniji je zlasti izred- ne uspehe pokazala elektroindu- strija, ki je doslej preseгла po načrtu predvidene uspehe. Morda nas čaka največ dela v trgovini, zlasti v organizaciji prodajne mreže, ki ne zadovoljuje in ki je tudi glede na splošen dvig naše- ga gospodarstva v zaostanku. Se- veda bo treba v tem pogledu sto- riti še mnogo, posebno glede sred- stev, ki so trgovini potrebna, da se bo lahko razvila do sodobne višine in tako zaostila vedno večjim potrebam in zahtevam prebivalstva.

TRIE OBROKI ZA 170 DINARJEV

Iz Dojrana na Dojranskem je- zeru v Makedoniji javljajo:

»Pred začetkom glavne turistič- ne sezone so v Dojrano, enem iz- med najlepših jezerskih letoviških krajev Makedonije, objavili cene gostinskim uslugam v letošnjem letu.

Trije obroki — zajtrk, kosilo

in večerja — bodo letos stali sa- mo 170 din. To pomeni, da bo dnevni penzion s prenočiščem vred stal na Dojranskem jezeru okrog 400 dinarjev.

Ker mnogo izletnikov, tujih in domačih turistov, prihaja tjakaj z lastnimi šotori, bo letos zanje letni dopust res izredno poceni.»

B. TRAVEN

KAPITANA JE DRAGO STALO

(Odlomek iz romana MRTVAŠKA LADJA. Izdala založba Lipa v Kopru, opremil Marjan Vojska, prevedel Jože Dolenc)

Dva dneva sta že minila. Ravno sva nastopila izmeno in sva na pol očistila peči žlindre, ko sem zaslišal strašanski pok in tresk. Najprej sem tekel h kotlom, potem pa nazaj na kup pre-moga.

Koj nato so bili kotli že navpično nad mano, nekaj vrat na pečeh se je odprlo in žerjavica je padala v kotlišče. Ni mi bilo treba stopati po lestvi navzgor, po ravni ploskvi sem lahko šel k odprtini v jašek.

Stanislav je bil že zunaj. Ko sem prišel v skladišče, je on ravno plezal skozi odprtino v krovu.

Ta trenutek smo zaslišali grozoten krik iz kotlišča.

Tudi Stanislav je slišal krik in se obrnil.

»To je bil Daniel, nakladač,« sem zakričal Stanislavu. »Mislil, da ga je zgrabilo.«

»Preklete, dol, pa hitro,« je kričal Stanislav.

Bil sem že zopet v kotlišču. Kotli so že smerom stali na glavi in vsak hip lahko katerega raznese. Električna luč je ugasnila, ker je bil očitno kabel pretrgan. Toda žerjavica je dajala dovolj svetlobe, čeprav je bilo vseh skupaj videti kar pošastno. Daniel, eden izmed črncev, je ležal po dolgem, levo nogo pa mu je stisnila težka odtrgana plošča.

NOVE knjige

Jack Hines:

KOŽA ČRNEGA VOLČJAKA

Iz lastnih doživljanj in iz pripovedovanja drugih je napisal Američan Jack Hines knjigo »Koža črnega volčjaka«. To je vrsta zgodbe o prebivalcih Aljaske, o doživljanjih s psi in o številnih pustolovskih zlatokopih. Posebno pomembni so v tistih krajih psi, ki pionirjem še v današnji dobi letal in helikopterjev vlačijo sani. To so psi malamuti, ki neredko izhajajo naravnost od volčjih prednikov, od katerih so podedovali skoraj vse primarne nagone.

Avtor sam, Jack Hines, se je komaj dvanajstleten odpravil v malo znane in negotovljive pokrajine Aljaske, kjer so odkrili zlato rudno. Po številnih doživljanjih in razočaranjih je stopil v službo pri neki družbi, ki je v teh krajih odprla rudnik. Iz njegovih srečanj z rudarji so nastale zgodbe, ki jih je izdala Mladinska knjiga v prevodu Mare Puntar in z ilustracijami Milana Bizovičarja.

D. H. Lawrence:

ZALJUBLJENE ŽENE

Angleški pisatelj D. H. Lawrence velja za mojstra psihološkega romana. Stalni motiv njegovih del je večni boj med »njo in njim«, kar je po njegovem podtalni boj med samico in samcem. Se bolj je seveda ta boj zapleten, če ga avtor prenese v svet izobraženec in v svetovljansko družbo. Tako srečamo v »Zaljubljenih ženah« zakatni rudarski kraj, iz katerega se ljudje trgajo v londonsko bohemsko življenje in podeželsko graščino, ki ne zadovoljuje sveta želje mlade ljudi. Tu so usode učiteljice, slikarke, svojevrstnega filozofa, ohoie graščakinje, bogatega in lepega mladca, nemškega umetnika in še cele galerije podeželjanov. Vse to se v dolgih peripetijah in hudih notranjih bojih zapleta in prepleta, dokler ne privede nekatere v zakon, druge pa iz brezizhodnega položaja v smrt.

Knjigo je izdala založba Obzorja v Mariboru v lepem prevodu Jožeta Fističarja in v opremi Uroša Vagaja.

WALTER DE LA MARE:

TRI KRALJEVE OPICE

Založba Mladinska knjiga v Ljubljani je pred kratkim izdala v prevodu Janeza Gradišnika in z originalnimi ilustracijami Mildreda E. Eldridga svojevrstno knjigo z naslovom TRI KRALJEVE OPICE. Podnaslov te knjige, ki jo je napisal znani angleški pesnik Walter de la Mare, je »Kako se kratkočasijo veliki princje«. Knjiga je napisana preprosto in neposredno, vendar je to ena najbolj poetičnih in domislelnih zgodb za doščajoče otroke in odrasle. Avtor je že po svojih pesmih znan, da ustvari svojevrsten svet domišljije in sanj in to svojo lastnost je prenesel tudi v prozno delo o kraljevih opicah. To pa je obenem lastnost, ki je tako blizu otrokovemu sanjskemu svetu in čustvovanju. Pisatelj nas popelje v nenavadni svet, k čudovitim prigodam morda terja včasih od bralca veliko pozornosti in malce napora, vendar pa mu ta trud poplača s pesniško lepoto.

Kričal je in kričal, ker se je cvrl na žerjavici.

Poskušali smo vzdigniti ploščo a ni šlo, niti z grebljo nismo mogli tako blizu, da bi jo vzdignili.

»Ne gre, Daniel, nogo je močno priščenilo,« sem kričal Danielu v blazni hitrici.

Kaj naj napravimo? Ali naj ga pustimo tu?

»Kje je kladivo?« kriči Stanislav.

Kladivo je že pri roki in v trenutku smo poravnali lopato in brez pomislekov odseka Stanislav z njo črncu nogo. Trije udarci so bili potrebni. Daniela smo izvlekli k odprtini v jašek, ga vlekli skozi skladišče in ga potisnili skozi odprtino v krovu.

Zunaj ga je takoj zagrabil drugi črnc iz naše izmene, ki se je pravočasno rešil na varno. Prepuščali smo mu Daniela in zdaj poskrbeli za sebe.

Stanovanje je že bilo v vodi. Empress je štrlela z zadnjim delom visoko v zrak. Tega pri vajah s čolni niso preskusili. Bilo je vse popolnoma drugače, kot navadno. Nekoliko časa je luč še gorela. Inženir jo je preklapljal na akumulatorje. Zdaj je počasi ugašala, ker so se akumulatorji verjetno izpraznili ali pa je kakšna ovira pritiskala na kabel. Pomagati si je bilo treba z žepnimi svetilkami ali z zasilnimi svetilkami.

Nikogar iz stanovanja nisem videl. Gotovo je bilo že po njih. Oni niso več mogli ven. Na vrata je pritiskalo več ton vode.

Čoln številka dve se je odtrgal, a ga je v hipu odplavilo valovanje, ne da bi bil v njem kdo od posadke.

Čolna številka štiri ni bilo mogoče vzeti. Ni bil pripravljen.

Čoln številka ena je bil pripravljen in poveljnik je zapovedoval posadki. Potem se je čoln spet približal ladji in čakal nanj, ker je zaradi spodobnosti ostal na krovu.

Pomorsko sodišče rado vidi take reči in jih pohvali.

Zdaj je bil pripravljen tudi čoln številka tri. Vanj smo se spustili Stanislav in jaz, dva inženirja, zdravi črnc, nakladač premoga in Daniel z odsekano nogo, ki je bila obvezana s srajco; dalje smo dobili v čoln prvega inženirja in strežnika.

Podoba je bila, da so kotli pridno vzdržali, morebiti jih je pomirila žerjavica, ki je padla na tla. Češpljevca pa na ladji menda ni bilo.

Odrinili smo. Medtem je kapitan skočil v čoln številka ena in tudi ta je v redu odrinil.

A še preden so zaveslali, je močan val vrgel čoln ob ladijski trup. Kar naprej so poskušali, da bi pošteno odrinili in odveslali.

Tedaj pa se je nenadoma nekaj odtrgalo od ladje in z lomečim in drobečim se ropotom tresčilo na čoln. Zaslišal se je krik mnogih glasov, potem pa je vse utihnilo, kot bi krik, čoln in posadko na mah pogoltnil velikanški gobec. Mi smo kar lepo odrinili in veselo zaveslali. Kurz proti obali.

Z nekaj vesli nismo mogli priti daleč. Valovi so bili vražje visoki in včasih smo bili za dve dolžini čolna visoko na vodnjni steni. Tedaj so vesla visela v zraku, niso se mogla vpreti v vodo, pa nas je premetavalo sem ter tja. Inženir, ki je sedel ob veslu, je nenadoma rekel: »Nasedli smo precej nizko. Komaj tri čevlje. Na pečino.«

»Ni mogoče,« je odgovoril prvi častnik. Prijel je veslo, meril globino in nato rekel: »Prav imate. Ven moramo, na plano!«

Povelje mu je bilo še na pol na jeziku, ko smo zleteli strmo ob visok vodni zid. Val nas je zgrabil kot majhen krožnik in tresčil cel čoln s tako silo ob skalo, da se je zdobil na tisoče drobcev.

»Stanislav!« sem zakričal v besneče valove. »Ali se moreš česa oprijeti?«

»Niti suhe slamice,« mi je kričal. »Plaval bom nazaj k barki. Nekaj dni bo gotovo tako stala, kot stoji sedaj. Kar tako hitro se tudi ne bo potopila.«

Ideja ni slaba. Poskusil bom obdržati smer proti črni pošasti, ki se je razločno dvigala proti nočnemu nebu.

In za vruga, oba sva prišla do nje, čeprav so naju valovi ne vem kolikokrat vrgli nazaj.

Splezala sva na barko in poskušala priti do srednje palube. To ni bilo tako lahko. Zadnji del ladje je bil zdaj paluba ali streha srednjega dela ladje. Oba hodnika sta bila sedaj globoka jaška, v kateri se ponoči ne bi mogel spustiti in bi se še podnevi težko. Valovi so se zaganjali izredno visoko in videti je bilo, kot da postajajo čedalje bolj divji. Očitno smo naselili ob oseki, ker je voda začela naraščati.

Empress je stala trdno kot stolp, stisnjena v razpoki čeri. Kako je mogla priti v tako lego, ki nikakor ne ustreza ladji, je vedela samo ona. Ni se stresla, ne zatrepetala, tako trdno je stala. Le včasih, kadar se je posebno močan val zagnal v njen oklep, je

Ze tri desetletja se milijoni bralcev po vsem svetu vprašujejo, kdo neki je B. Traven, pisatelj številnih priljubljenih pustolovskih in socialnih romanov, po katerih je posnetih tudi nekaj filmov. Do zdaj je odpovedalo še vse poizvedovanje po njem, odkriti ga niso mogli niti tisti, ki so razpredli pravo vohunsko mrežo.

V slovenščini imamo že precej Travnovih romanov in zdaj se jim je pridružil še nov, MRVAŠKA LADJA, ki ga je izdala koprška založba Lipa v prevodu Jožeta Dolenca in v opremi Marjana Vojske.

To je zgodba o preprostem ladijskem delavcu, ki po naključju ostane brez vseh listin, s katerimi bi lahko dokazal svojo identiteto. Tako postane brezpraven človek, ki ga vsak lahko peha sem in tja, ženejo ga iz države v državo, dokler ne pride zopet na morje, po katerem hrepeni kot pravi mornar. Toda ker je brez listin, lahko pride samo na ladjo, ki je prav tako brez dokumentov, mrvaško ladjo, ki ni vpisana v noben register, ali pa na ladjo, ki se bo kmalu na vožnji potopila z mostvom vred, lastniki pa bodo dobili visoko zavarovalnino. Seveda je življenje na taki ladji pravi pekel, nečloveško življenje polno trpljenja, lakote, ponižanj.

Avtor ostro in zajedljivo razkriva pokvarjeno družbo in izprijene ljudi, toda tudi iz trdega življenja izlušči košček človeške lepote in poišče med vsem trpljenjem svetli žarek.

trznila z rameni kot bi se ga hotela otresti. Viharja sploh ni bilo. Razburkano je bilo samo morje v svojih globinah. Tudi ni bilo nobenega znamenja, da se vihar bliža. Vsaj v prihodnjih šestih urah ne. Potem je nebo posivelo. Sonce je vzšlo. Sveže umito se je vzdignilo iz svoje morske kopeli neizmerno visoko.

Najprej sva se razgledovala po morju. Nič ni bilo videti. Podoba je bila, da noben človek ni ostal živ. Da bi se kdo rešil, nisem verjel; tudi Stanislav je v to

WALTER DE LA MARE

OSAMELI MORNAR

(Odlomek iz povesti TRI KRALJEVE OPICE. Z risbami Mildreda E. Eldridga in v prevodu Janeza Gradišnika jo je izdala založba Mladinska knjiga v Ljubljani)

V bližini je rastle samo redka trava in trnovi grmi, le na južnem robu strmine se je vzdigovala majhna skupina ali gaj ukovih orehov in ollakond. Proti tem se je napotil umgar z debelim polenom v roki. Ko je prišel do njih, je obstal pod njimi in zalučal poleno v drevo, natančno tako kakor je bil pogosto naredil Nod sam, in kmalu spravil dol dva, tri imenitne grozde ukovih orehov. S temi se je vrnil in jih nekaj pomoli mirnemu malemu mulgarju.

»Tu imaš, sin moj,« je rekel, to je pax, in to pomeni mir, razumeš. Jaz se ne bojim tebe, ti se ne bojis mene. Tako je torej vse v najlepšem redu.« In tako sta sedela pod žarečim soncem, okoli in okoli je bil beleč beli sneg, umgar je žvečil pečeno meso in strmel čez daljni gozd, Nod pa je vneto klal ukovke orehe in lu-

s samimi admirali.« Vstal je in zrazil Nodu vrvi okoli vratu. »To je namreč tako,« je rekel. »Andy Battle se ni postal kanibal — ne za belo ne za črno ne za opičje meso. Ne bi te pojedel, sinek, tudi če me jutri naredijo za angleškega kralja, čeprav, po vremenu sodeč, to ni posebno verjetno, zato se mi nič ne motaj okoli ognja!«

»Nemotakolnja,« je rekel Nod, oponašajoč ga prijazno. To je spravilo Battla v tak krohot, da se je tresla koža. Napolnil je Nodu pladenj z vodo in mu dal še preostale ukovke orehe. Sel je v koč in si prinesel mušketo, smodnik in kroglice. Posadil si je na glavo klobuk s širokim vrhom, si oprtal mušketo čez ramo, prijazno pokimal malemu mezikajočemu mulgarju in se odpravil. Nod je gledal za njim, ko je kora-

dvomil. Nobene ladje nismo videli, ki bi plula mimo. Poleg tega nismo bili na potu, po katerem plovejo ladje. Kapitan je zaplul v stran, da ga ne bi opazile patrolne ali ladje, ki bi plule mimo. Ta šala ga je drago stala. Nadejal se je, da bo mirno opravil svoj posel. S tem, da nobenega človeka iz stanovanja ne bo mogel vzeti s seboj, ni računl. Če bi bila oba čolna oskrbljena s posadko, kot bi bilo treba, bi bilo veselje zapustiti ladjo in bi se brez skrbi rešili.

nelim šopom nánov, je Nodu povsem snel povodec in ga osvobodil. »Takole!« je dejal; »zdaj bova zajemala iz iste skledce, gospodič pongo. Andy Battle je tudi sam okusil malo suženjstva, in to ni nič prida, sinek moj. Grize te kakor rja železo, sin moj; in Andy ga je dobil svojo mero. Meni je tudi tvoja družina čudovito pogodu, in če je moja pogodu tebi, potem bova dobro jadrata, tako ti povem. Če pa so tiste brezrepe in repate opice tam onstran bolj po okusu kot mornar z razbite ladje, kdo bi ti mogel zameriti? Svoji k svojim pravam jaz; hlače k hlačam, in golo h golumu. Prej ko za vse drugo morava zdaj poskrbeti za to, da bova razumela drug drugega.«

Nod je resnobno poslušal vse to govorjenje in tudi ujel, kaj misli mornar, zdaj po kakih besedi, zdaj po miglaju, mežiku ali nasmešku in po gibju z velikim palcem.

»Ampak o Andyju Battlu lahko povem,« je nadaljeval mornar, »da mu tuji jeziki nikoli niso radi šli v glavo. In zato pravim, da bo Andy naučil gospodiča pongo svojega jezika. In zdaj bova začela! Tole,« je dejal in vzdignil na nožu velik kos mesa, »je meso.«

»Emeso — ufi!« je rekel Nod in se stresel.

»In tole tu so orehi,« je rekel Battle.

»Soorehi!« je ponovil Nod in se pogladil po trebušku.

Battle je udaril po svojem panju. »Preimentno!« je rekel. »Rojen si za učenjaka. No, opicam, kakor si ti,« je nadaljeval, gledaje Nodu v obraz, »če se ne motim, pravijo zamorci »pongo!«

Nod je zmajal z glavo.

»Ne? Potem pa »nzekko,« je rekel mornar.

Nod je spet zmajal z glavo. »Me mulla-mulgar! Pongo — zekko — močno je odkimal — »me mulla-mulgar Ummanodda nizza-nilla.«

Umgar se je glasno zasmeljal. »Potem pa oprostite, gospod Nodde! Ebenezar, moje ime je Battle — Andrew ali Andy, in to se izgovarja Endi Bell.«

»Zgovorjendji — Belf,« je sunkoma rekel Nod.

»Sijajno!« je dejal mornar. »Jaz sem v primeri s teboj prav zabita glava, sinek moj. No, torej, pa vzdignimo sidro in začnimo! Andy Battle je Anglež; živio! Andy Battle — Endi Belf! —

»Je Anglež.«

»Jenegeleš,« je rekel Nod zelo počasi.

»Zivio!« je zavpil Battle.

»Sivujut!« je zavreščal Nod. In battle se je zibal sem in tja po panju od smeha.

»To je kratko malo sijajno, sin moj, sijajno! »Jenagteš!« Tako gotovo kakor so mornarji rojeni zato, da se potaplja.

odjadrala bova čez modro morje od Anglije stare, predrage zemlje. Srebrnik, če boš podal šapo, in dva, kadar boš voščil dober večer. Obogatela bova, boš videl, pa bova šla živet v čedno hišico s šestimi palmami in enim zamorcem doli pri Applebyju. Andrew Battle, vitez in plemič, pa Ebenezar Nodl, princ iz dežele Pongo. Da, kralj bo prihajal na večerjo k nama, prav po domače bo sedel sredi; med nama in si tešil željo iz zlatega vrča.«

ščil iz njih mehko, mlečno, kutinasto jedro. Komaj da je kdaj umaknil uročni pogled z umgarjevega obraza, in kolikor dalj ga je gledal, toliko manj se ga je bal. Vsa druga bitja, kar jih je kdaj videl, so se mu zdela v primeri s tem temna in mračna. Umgarjev obraz je bil nenavaden in svetel kakor blesk plamena.

»Zdaj pa poslušaj, sinek,« je iznenađeno rekel umgar, ko je bil pozajtrkoval in še nekaj časa zamišljeno poseđel, »grem tja — tja,« je ponovil in pokazal z roko čez potok; »opica pongo pa ostane tukaj — tukaj,« je ponovil in pokazal na koč. »No, recimo, da Andy Battle, to sem jaz — naklonil se je proti Nodu in se nasmejaj — recimo, da Andy Battle nekoliko bolj zrahlja ta konec vrvi, ali mi gospodič pongo ne bo kakšne zagodel, kaj?«

Nod si je zelo prizadeval, da bi razumel, in držal se je modro, kolikor je bil mogel. »Ulla mulgar mažubba; zingli umgar,« je rekel.

Battle se je zasmeljal: »Ugga, nugga, zugga, poldrug! Tako je to — natančno tako je ta reč,« je dejal.

Nod ga je brez strahu prijazno pogledal in se nasmejaj.

»Zlomek me vzemi, če ne ve!« je rekel Battle. »V tej mali kosmati lo-banji je več pameti kot na celi ladji!

Nadaljnja izgradnja koprškega pristanišča

Po petmesečnem odmoru so se 15. maja začela dela v novem koprskem tovornem pristanišču. Začeli so s ponovnim poglobljanjem morskih tal pred operativno obalo, hkrati pa je »Gradis« prevzel gradbišče in začel na njem z deli za pristaniško tranzitno skladišče, katerega prvo polovico mora zgraditi že do 30. oktobra letos.

Novo tranzitno skladišče

Lo zgrajeno vzporedno z novo operativno obalo in oddaljeno od njenega roba 16,5 m. Dolgo bo 112 m in 24 m široko. Bo enonadstropno s skupno pokrito površino

no 5.500 m². Opremljeno bo z dvigalom na kopni strani, na morski strani pa je predvidena možnost postavitve portalnih žerjavov. Stavba bo v celoti iz železobetona. Z dograditvijo tega skladišča ob prvi podetapi operativne obale v novem koprskem pristanišču bo ta del obale dokončno opremljen in se bodo pristaniške zmogljivosti znatno povečale.

Poglobljanje morskega dna

Zaradi lažjega manevriranja ladij pri pristajanju in zlasti odhajanju je treba še poglobiti in razširiti poglobljeni prostor v pristaniškem bazenu. V ta namen je 15. maja grabežni bager »Rapiere« začel z maono poglobljati dno povsod tam, kjer zaradi trdih tal tega ni mogel opraviti sesalni bager »Peter Klepec« lansko leto. Z izkopom trdega morskega grebena se bo vhod v pristanišče razširil za dobrih sto metrov, kar bo zlasti večjim ladjam omogočilo boljši dostop v pristanišče in laagodnejši manever pri odhodu. V začetku prihodnjega meseca se bo grabežnemu bagru spet pridružil naš stari znanec »Peter Klepec« — zdaj pogloblja in čisti morsko dno pri kopališču v Ankaranu — in bo začel poglobljati morsko dno pred Severno obalo ter povečevati pristaniški bazen že za drugo podetapo gradnje nove operativne obale.

Tudi novo skladišče za les

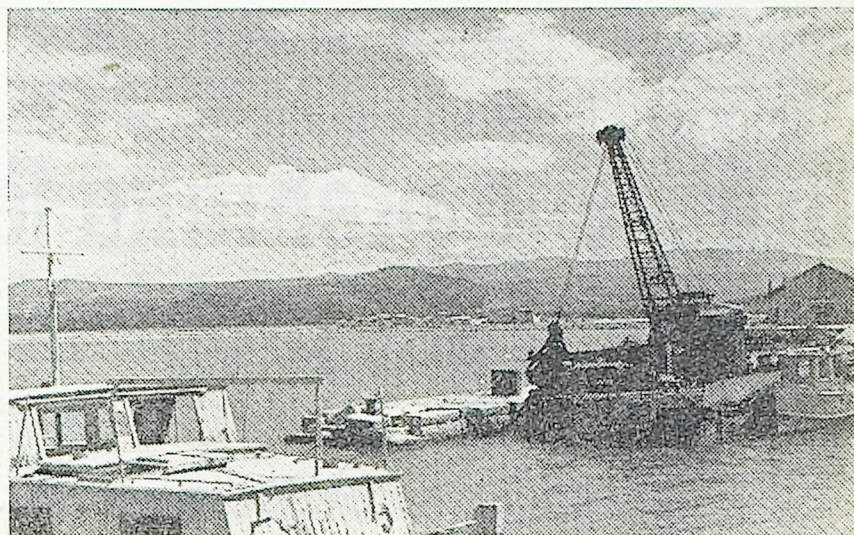
Prav tako napredujejo dela za ureditev skladišča za les. Dokončani so temelji za 53 metrov dolgo in 15 metrov široko lesno skladišče, ki bo imelo okrog 790 kvadratnih metrov pokrite površine za skladiščenje lesa in končnih lesnih izdelkov.

Kaj pa operativna obala?

Razveseljivo je, da so se dela v pristanišču po nekaj mesečnem odmoru spet začela, čeprav ne v tolikšnem obsegu, kakršni bi bil že potreben glede na razvoj pristanišča. Vse kaže, da bo tudi vprašanje nadaljnje graditve operativne obale v kratkem ugodno rešeno in se bodo dela nadaljevala. To pa je tudi že nujno potrebno, saj se je pokazalo, da sedanjih 136 in pol metrov obale ne zadostuje niti za sprejem dveh ladij srednje tonaže hkrati.

Ureditev funkcionalnosti

Ne samo izgradnja pristanišča kot objekta, marveč njegova ureditev kot sodobnega pristaniškega kompleksa — to je zdaj že naloga organov izven graditelja in investitorja. Tudi na tem se dela in je pristaniški prostor deloma že ograjen in postavljen so zapornice s stražarnicami. Končno je tudi čas, da dobi pristanišče svojo končno podobo in status, saj pogosti obiski nepoklicanih ljudi in posebno otrok ovirajo nemoteno delo v pristanišču, kar postane posebno zdej, ko so se ponovno začela tudi gradbena dela, tudi nevarno za vse nepoklicane radovedneže, ki ne bodo prav nič prikrajsani, če si bodo vse to vnaprej ogledovali »z galerije« — Belvedera.

Od novega tovornega pristanišča se širi proti vzhodu širna planjava zasipane zaliva, kjer takoj za nasipom na prvih metrih osušenega zemljišča postavljajo temelje za nova skladišča lesa, ki bo šlo iz naše domovine ali v tranzitu prek Kopra po morski poti v širni svet. V ozadju je že videti rumene skladiščne deske, ki čakajo zdej še kar na prostem, da jih vkrajo na ladje in popeljejo kupcem v tujino

Kje so ladje

P/l »BIHAČ« je 17. maja odplula iz London Riverja v Charleston in Savannah (ZDA), kamor bo prispela 7. junija.

P/l »DUBROVNIK« je 28. maja priplula iz London Riverja v Boston (ZDA), kjer manipulira s tovorom.

M/l »GORENJSKA« je 24. maja priplula iz Reke v Ploče, kjer naklada tovor.

P/l »GORICA« je 17. maja plula skozi Suez na poti v Fareast.

P/l »LJUBLJANA« je 19. maja odplula iz Zdanova v Jugoslavijo.

M/l »MARTIN KRPAN« je 23. maja pristala v Lattaciji na poti v Jugoslavijo.

P/l »NERETVA« je 29. maja priplula v Split, kjer raztovarja.

P/l »POHORJE« je 24. maja odplula iz Ploč s tovorom za Fareast.

P/l »ROG« je 21. maja prispela na Reko, kjer raztovarja pripeljano blago.

P/l »ZELENGORA« je 15. maja odplula iz New Orleansa (ZDA) za Reko, kamor bo prispela 13. junija.

JAPONCI IN RIBE

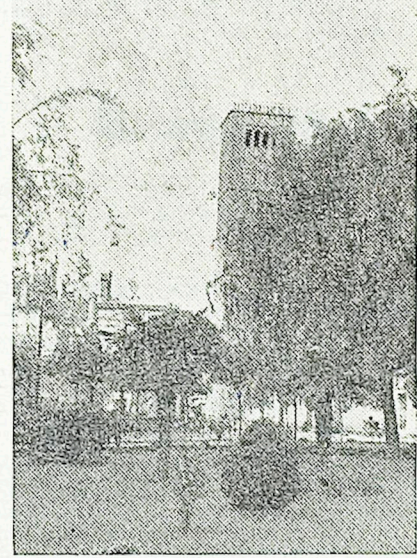
V Tokiu bi se tujec zaman oziral za ogromnimi klavnicami, kakršne poznajo naša vele mesta. Zato pa se japonska prestolnica postavi v ribjim trgom, kot ga nima svet. V Tokio ne pripeljejo le rib, ki jih milijonsko mesto porabi samo, tja dovažajo ribji ulov tudi iz daljave sto in več kilometrov. Tokio je glavni ribji trg in ribja borza za ves osrednji del Japonske, saj živi otoška država ponajveč od rib. Riba je za majhen denar na razpolago vsepovsod in ob vsakem času: kuhana, pečena, prazena in surova. Surova kot jed. Za naše pojme nemogoče, pa je vendar res. Za Japonce je surova riba poslastica. Seveda ne vsaka. Ribo, ki jo hočejo užiti surovo, razrežejo na prav majhne koščke. Posebej pripravijo ostro sojino omako, ki so ji dodali redkvice. Z jedilnimi paličicami vanjo spretno pomakajo ribje koščke ter jih pospravijo skupaj s suhim, mehko kuhanim rižem. Bajc ime nitno. Le popolnoma sveža riba je užitna kot surova jed, zato hitijo Tokijčanke kupovat iz prve roke.

Za to sezono zaključen uvoz južnega sadja

Uvoz južnega sadja se bliža za to sezono h koncu, prihodnje pošiljke pa bodo spet prišle šele prihodnjo zimo. Treba je povedati, da se je mlado koprsko tovarno pristanišče v letošnjem le-

tu krepko uveljavilo in si pridobilo sloves kot zelo ugodna uvozna luka za južno sadje. Do tega tedna je pristalo v Kopru 12 ladij, ki so pripeljale 2342 ton pomaranč in limon ter 494 ton banan. V tem času so pristale v novem koprskem pristanišču s tovorom južnega sadja 4 nemške, 3 italijanske, 2 jugoslovanske, 2 etiopski in ena honduraška ladja.

»Intereuropa« doseglo rezultate daleč nad povprečjem jugoslovanskih luk. Zato smo z doseženim uspehom lahko zadovoljni in nanj tudi ponosni, hkrati pa nam je to obet povečanega prometa z južnim sadjem preko našega pristanišča prihodnjo jesen in na zimo. —šus

Koprška razglednica: pogled čez park pred pošto proti Titovemu trgu. Razgledni stolp ob cerkvi je že brez kazečega ga nadziška. Res ali samo fotografska ukana? Za zdej še to — toda recite: Ne bo potem Koper spet lepši?

V naše prodajalne le kulturno blago

Čeprav živimo v deželi, ki je izrazito turistična že po svoji kraški in obmorski naravi, so med nami mnogi, ki še vedno mislijo, da je turizem le zadeva gostincev. To mnenje je temeljito zmotno. Turizem je zadeva vsega prebivalstva naših turističnih krajev in njihove okolice. Korist

imajo od njega poleg gostinstva tudi trgovina, obrt in celo kmetijstvo. Prav zaradi tega je potrebno, da se te tri zadnje gospodarske panoge neposredno zanimajo za potrebe domačin in tujih turistov, ki nas obiskujejo.

Tujec, ki pride k nam, ne potrebuje samo postelje in hrane, marveč tudi marsikaj drugega, kar si kupi bodisi za čas svojega bivanja tu, bodisi zato, da odnese s seboj za spomin ali tudi potrebo. To bi morala upoštevati še zlasti trgovinska podjetja in imeti v svojih lokalih na razpolago zadostno količino in izbiro primernega blaga dobre kvalitete in po ne pretiranih cenah. To velja tako za blago od tekstilij preko galanterije do lahke obutve, kakor za vaze, brušeno posodo, lepota, razglednice, albume, razne spominke in še najrazličnejše, zlasti drobno blago.

Prav razglednice in slike v albumih so zelo važno turistično blago. N' ga menda turista, ki ne bi želel poslati svojem ali prijateljem in znancem lepe slike kraja, kjer je preživel svoj oddih, al, pa jo v obliki posameznih razglednic oziroma albumskih zbirki vzeti s seboj za spomin. Prav zaradi tega je razglednica s krajali ali detajli krajevnih znamenitost, posebno prikladna tudi za turistično propagando. Večina turistov se prav po taki propagandi odloči za obisk tega ali onega letovišča, mesta ali drugače pomembnega kraja. Zato ni vseeno, kakšne so razglednice, bodisi posamezne bodisi v albumskih zbirkah, ki jih nudimo turistu napredaj v naših trgovinah in trafikah. Prav pri nas ob morju moramo žal ugotoviti, da v tem oziru ni bilo vedno dovolj skrbne in srečne izbire pri nabavljanju razglednic in albumskih slik krajev in krajevnih znamenitosti.

Ni manj kot razglednice in slike niso pomembni razni drobni turistični spominke, od izdelkov ljudske umetne obrti do proizvodov domače indu-

strije. Slovenci, in tudi drugi Jugoslovani, se moremo ponašati z mnogimi prav čednimi in zanimivimi izdelki te stroke, kot so keramika, lesna galanterija, vezanine, čipke itd. Vendar moramo na žalost opaziti, da nudijo naše trgovine, in še posebno trafike, le prečesto naprda izdelke, ki nimajo z ljudsko umetnostjo nobenega opravka in so le ničvredni nič spekulativni brez potrebnega znanja in sposobnosti. Tako se na primer pojavljajo skrajno neokusni zamzki na odrezkih lesa, razne obložene steklenice, kičasto okrašene skatlice, doze in podobne stvari. Pred turisti nas prikazujejo kot ljudi brez okusa in estetske kulture. Zato bi bilo bolje, da jih sploh ne bi prodajali. Turist bo namreč po njih presojal tudi našo celotno kulturo. Tudi izgovori, da so potrebne zaradi domačega prebivalstva, ki jih kupuje, niso opravičljivi. Če so nekateri naši ljudje res brez okusa, jih je treba vzgojiti in navaditi, da bodo tudi oni rajši segali po kvalitetnejšem blagu. N'kakor ne smemo pozabiti, da so imeli naši dosti manj izobraženi predniki celo prav refinjen okus, kar pričajo izdelki narodne obrti, ki so se nam ohranili.

O vseh teh vprašanjih je bilo govora na več sestankih v okviru naših okrajnih zbornic, turistične zveze in poslovnih krogov, sklicanih v zadnjem času v Kopru v okrajnem merilu. Sprejeti so bili tudi nekateri dobri sklepi, kako izboljšati sedanje razmere na našem trgu s spominskim blagom v turističnih krajih. Letos morda še ne bo mogoče popolnoma odstraniti kiča, ki se je marsikje razbohotil, zato pa bo moral vsaj postopoma izginiti v prihodnjem in v naslednjih letih. Naše ustanove za umetno obrt, naše umetniške delavnice, čipkarne in razna industrijska podjetja izdelujejo vrsto kvalitetnih stvari, ki nas pred tujim svetom lahko dostojno predstavljajo. Treba jih je le poiskati, nabaviti in staviti v prodajo. —ar.

VSE OKROG
moria

RAZŠIRJENJE LETOVIŠČA SOČI

Znano sovjetsko letovišče SOČI ob Crnem morju bo do leta 1965 tako povečano in razširjeno, da bo letno lahko sprejelo do 1,2 milijona gostov. Lani je tam letovalo pol milijona ljudi.

Novogradnje bodo sledile vzorom bolgarskih kopališč, kjer namesto večnadstropnih sanatorijev gradijo penzione in manjša gostišča. Mislijo seveda tudi na camping-prostore. V bližini Sočija bo nastalo še posebno poletno letovišče za okrog 5000 gostov. Vse gradnje in ureditve bodo stale približno poldrugo milijardo rubljev.

SPREMEMBE V FRANCIJI

V načinu življenja namreč: Prej se malo jedi in veliko pili, zdej pa je obratno. Dvakrat zaporedoma slaba grozna letina in občutna podražitev vln so Francoze usmerili na pivo in mleko. Vina steče po njihovih grlih desetkrat manj kot prej. To kaže statistika, ki tudi trdi, da zato zdej pa več pojedjo. Potrošnja vsakdanjih živil se je znatno dvignila. Le kaj poroče vitka linija?!

ZNOVA V MORSKE GLOBINE

Pozornost vsega sveta je pred nekaj leti vzbudil slovič Auguste Piccard, ko se je s potapljaško gondolo »Trieste« spustil 3150 m globoko v morje. Spremljal ga je njegov sin Jacques, ki se je šele leta 1953 priključil praktičnemu delu svojega očeta. Prej je bil domači učitelj nekdanjega italijanskega prestolonaslednika, kasneje je v Zürichu predaval o narodnem gospodarstvu, nedavno pa je sklenil pogodbo z mornarico ZDA, da bo zanj raziskoval morske globine. 15.000 kg težko potapljaško kroglo so mu izdelali v Essenu. Z njo se bo zdej 36-letni znanstvenik v kratkem spustil v večno temo oceanskih voda.

DVA SOVJETSKA LEDOLOMILCA

V leningrajski ladjedelnici dokončujejo opremljanje prvega atomskega ledolomilca na svetu. Ponosno se že svetli na njegovih bokih ime LENIN v cirilicji in latinici. V mogočnj ladjski trup z ogromnimi nadgradnjami nameščajo komplicirane stroje in agregate ter jih z ostalimi pripravami vred vestno preizkušajo.

Vse ladijske motorje bo gnala atomska sila. V ta namen dobil ledolomilec tri atomske reaktorje. Vsak od njih bo močnejši od prve atomske elektrarne na svetu, zgrajene v SZ. Skupna zmogljivost 16.000 BRT ledolomilca bo znašala 44.000 HP, to je 2,75 KS na tono odrinjene vode. S tem bo njegova pogonska sila štirikrat večja kot jo ima kateri koli drugi ledolomilec.

ŠVICARSKA TRGOVSKA MORNARICA

Kontinentalna Švica ima trenutno 19 trgovskih ladij s skupno tonažo 163.741 ton. Nedavno je bilo odobrenih še petdeset milijonov švicarskih frankov za nakup 175.000 ton novih trgovskih ladij.

Nova operativna obala postaja že pretesna in prekратka za naraščajoči promet. Pokazalo se je, da dve ladiji srednje tonaže komaj še skupaj pristaneta ob 136 in pol metrih sedanje operativne obale, zato je nadaljevanje gradnje nadaljnjih vsaj 60 metrov kar najbolj nujna naloga in potreba. Na sliki: parnik »Hercegovina« z Reke in moderna motorna rečno pomorska ladja JRB iz Beograda »Tammava« skupaj v novem pristanišču minuli teden

ZENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA

KAKO REŠUJEJO TO VPRAŠANJE V LJUBLJANI

Družbena prehrana je predvsem gospodarski problem

Po daljšem času smo jo zopet srečali. Bili smo veselo presenečeni. Pred nami ni stala tista vedno boleha in otožna Marija, delavka iz Tovarne pisalnih strojev, ki smo jo poznali že več let. Ne, to ni bila več tista Marija, temveč nasmejana, korajžna deklica s polno življenjske radosti v očeh.

»Od kod, Marija, tolikšna sprememba s teboj?«

»Poglejte, odkar me tale hrani, se počutim precej boljše.« In pokazala je s prstom na majhen »Skoda« dostavni avto, ki je švigal po cesti mimo nas. Komaj smo utegnili prebrati na njem:

**OBROT DRUŽBENE PREHRANE
LJUBLJANA-BEŽIGRAD**

V nadaljnjem razgovoru z Marijo smo zvedeli, da je v njihovi tovarni zaposlenih do 150 ljudi v povprečni starosti 23 let, ki so delali vse do začetka letošnjega leta, ne da bi od jutra do večera zaužili kakšno tople hrano.

»Veste, zlasti v mrzlih zimskih mesecih smo samski in zunanji delavci zelo pogrešali tople hrane. Zdad pa nam pripelje tovorni avto družbene prehrane vsak dan izdatno in ceneno tople malice kar v tovarno.«

»In posledice tega so vidne,« smo odgovorili.

»Res! Manj je obolenj in nezgod v tovarni in več vedrega razpoloženja in volje do dela,« je odgovorila Marija.

Spomnili smo se, da prihaja dnevno na delo v Ljubljano iz različnih krajev okrog 7 tisoč delavcev, ki so pogosto ob zelo napornem in odgovornem delu ves dan brez vsake tople hrane.

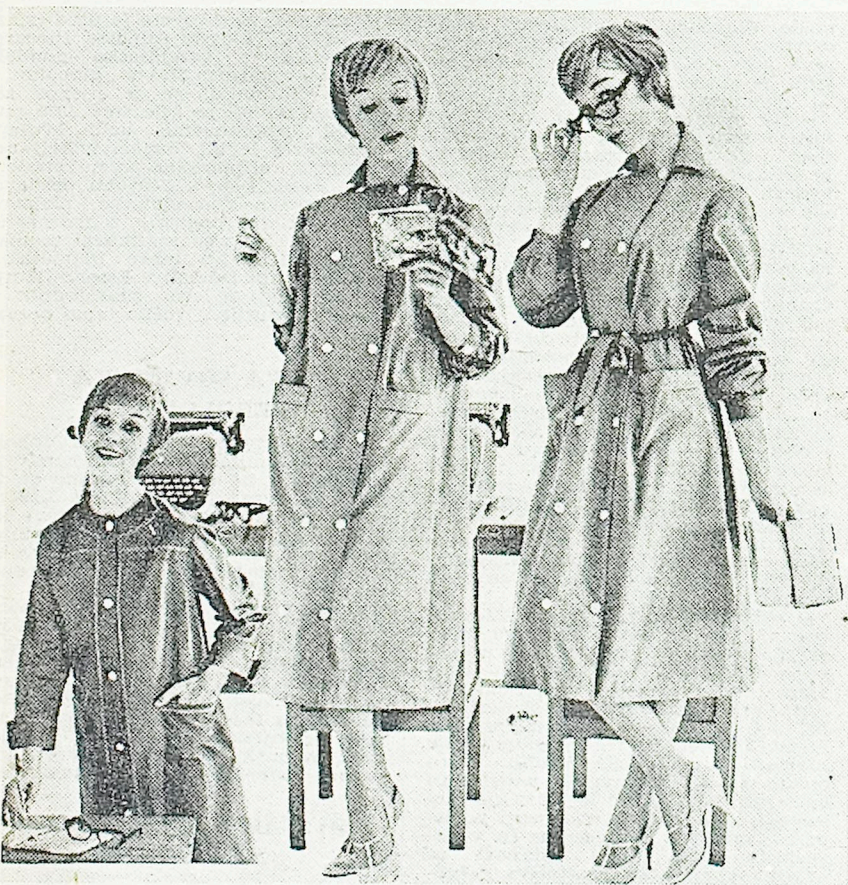
Spomnili smo se na tisoče mladih samskih delavcev, ki odhajajo dan za dnem na delo brez toplega in izdatnega zajtrka, kot da je človeški organizem edini stroj na svetu, ki lahko dobro in uspešno dela brez potrebne nege in goriva.

Spomnili smo se na več kot 14.000 ljubljanskih gospodinjstev, ki zaradi stanovanjske stiske nimajo lastnega ognjišča in možnosti, da si uredijo ustrezno gospodinjstvo in prehrano.

Spomnili smo se tudi na tisoče otrok iz takih družin, ki nimajo možnosti, da bi dobivali v pretnih stanovanjskih razmerah res zadostno in ustrezno hrano kot jo zahteva njihov hitro se razvijajoč organizem.

Spomnili smo se, da so podobne razmere še v nešteti drugih večjih in manjših sredstvih in kar nekam bolj razumljivo nam je postalo, da predstavlja PRAVILNA, ZADOSTNA IN CENENA PREHRANA — ZELO VAŽEN DRUŽBENI PROBLEM.

Izdaten zajtrk pred delom, topla malica sredi delovnega časa in ustrezni ostali obroki dnevne prehrane bi vsekakor ugodno vplivali na telesno in duševno razpoloženje otroka v šoli in delavca ali uslužbenca pri delu. Razmeroma visoki odstotki obolenj bi se zmanjšali. Stevilo obratnih nezgod bi zaradi večje duševne zbranosti in vedrega razpoloženja pri delu bilo nižje, obratno pa delovna storilnost in proizvodnost večja, a vse to bi pozitivno vplivalo na nadaljnje dviganje življenjske ravni.

Delovne halje za pisarno. Ti trije modeli nam kažejo, kako je lahko tudi tako oblačilo lepo, da se ne bomo v njem prav nič neprijetno počutile, precej pa bomo obvarovale obleko

Prav zaradi vsega tega zadnje čase zopet vse aktivneje posegamo na področje delavske prehrane. V Zrenjaninu na primer obratuje kuhinja, ki vsak dan pripravi okoli 5 tisoč kosil za razna podjetja, internate, šole in druge manjše menze. Tudi v Zenici in še marsikje drugod je nastalo uspešno gibanje za zboljšanje družbene prehrane, kajti pravilna, zadostna in cenena prehrana delovnega človeka ni več le njegova osebna zadeva. To je — zraven stanovanja — eden izmed temeljnih problemov naše napredne družbene skupnosti, naše socialistične družbe.

S problemom pravilne prehrane niso povezana samo socialno-zdravstvena vprašanja, temveč tudi gospodarski problemi. Družbena prehrana je predvsem gospodarski problem.

DRUŽBENA PREHRANA — ENA KLJUČNIH NALOG GOSPODARSTVA

Mnogo uspehov na področju družbene prehrane je v Ljubljani dosegla zlasti bežigradska občina. Ogledimo si ta obrat prehrane malo natančneje!

Sredi vzdrževanega nasada se nahaja baraka. V njej ni zamazana in zapuščena delavska menza, kakršnih smo bili nekoč navajeni. Ob vstopu v jedilnico sta nas iznenadili izredno estetska ureditev in čistoča. Vse je kot v prvovredni restavraciji in to ostvarja zelo prijeten občutek.

Sedli smo s poslovojem občinske družbene prehrane, tovarišem Alojzijem Novakom, ter upravnikom, tovarišem Vinkom Grabnarjem, za mizo in že smo bili sredi razgovora:

»Kako in kdaj je prišlo do ustanovitve družbene prehrane?«

»Predvsem je zanimivo, da ni dal pobude za to akcijo občinski svet za socialno varstvo ali kdo drugi, temveč svet za gospodarstvo. Ta je sklical konec lanskega leta nekaj posvetovalcev s predsedniki delavskih svetov in direktorji podjetij. Nato so o tem razpravljali posamezni delovni kolektivi in izvolili svoje zastopnike v upravni odbor Zavoda za družbeno prehrano, ki ga je ustanovil Občinski ljudski odbor sredi meseca decembra lani.

Lesno konstrukcijsko podjetje »Tesar« je dalo na razpolago svojo delavsko menzo, občinski ljudski odbor pa zаетna obratna sredstva in začeli smo.«

»Koliko obrokov pripravljate dnevno?«

»Razen 130 zajtrkov po 12 din, 250 kosil po 85 din in 140 večerij po 40 din, kar je namenjeno predvsem delavcem in vajencem podjetja »Tesar«, pripravljamo dnevno še okrog 1000 obrokov toplih malic. Te razvozimo vsak dopoldan z našim dostavnim avtomobilom v razna podjetja na področju naše občine.«

»Do kakšnih ugotovitev ste prišli v času poskusnega obratovanja?«

»Začeli smo meseca januarja letos, in sicer brez vsakih izkušenj. Prvi meseci poskusnega obratovanja so nam dali bogate podatke za postavitev pravilne kalkulacije in tako smo začeli osvajat še druge finančne instrumente za pravilno gospodarsko poslovanje obrata.

»Kakšna je bila kalkulacija in cena za en obrok malice v aprilu?«

»Kalkulacija za povprečno en obrok tople malice v mesecu aprilu kaže naslednje stroške:

1. materialni stroški (živila)	39,70
2. režijski stroški	2,80
3. kurjava in prevozi	2,10
4. plače s prispevki	5,30
Skupaj izdatkov	49,90

Malica je torej vredna 50 din, abonenti pa plačujejo zanjo od 30.— do 50.— din, medtem ko razlika v ceni krijejo za člane svojega kolektiva posamezna podjetja na temelju odločbe št. 125 o stroških menz in delavskih restavracij (Ur. list FLRJ, št. 9/58).«

»Kaj pa sestava malice?«

»V petek je bil golaž s polento, v soboto krompirjeva solata z jajci, pa zopet fižolova solata s klobaso, »mornarska južina« itd. Skrbimo, da je jedilnik raznovrsten in da se ne ponavlja večkrat na mesec.«

»Kakšno pa je povpraševanje po toplih malicah?«

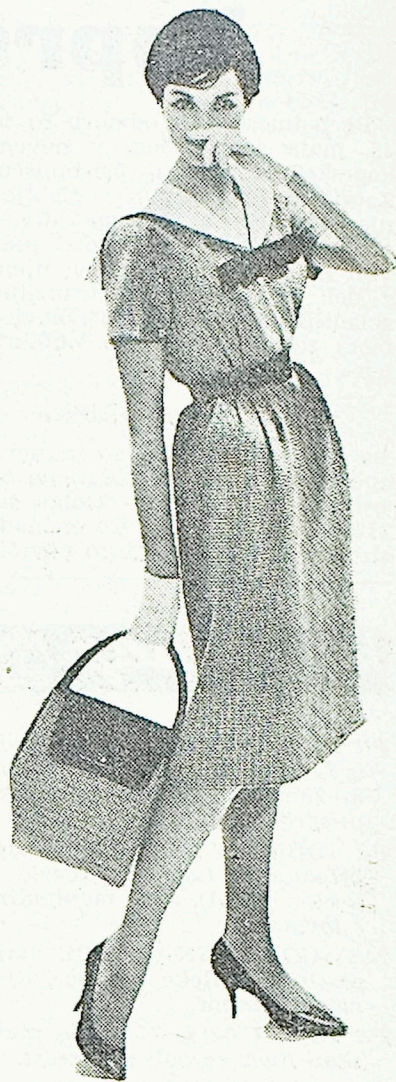
»Izredno! Priglašajo se že podjetja iz drugih občin v sosesčini, toda sedanja oprema in kapaciteta obrata družbene prehrane nam tega ne dovolijo. V kuhinji bi potrebovali kotle za parno gretje. Za dostavljanje tople hrane bi potrebovali tudi primerne termos-posode. Te bi lahko izdelovala serijsko Tovarna emajlirane posode v Celju za vse podobne potrebe. To bi pocenilo tudi nabavno ceno.«

Se o marsičem smo se pogovorili. Med drugim so nam povedali, da bi se hrana lahko še pocenila, če bi bilo marže, ki jo plačujejo ob nakupu živil kmetijskim zadrugam in če bi električni tok plačevali po gospodinjstviški tarifi, ne pa po industrijski. Vsekakor moramo poudariti, da je sedanj uspeh obrata družbene prehrane v občini Bežigrad tudi precejšnja zasluga 16-članskega delovnega kolektiva. Minimalno zaposlenih in njihova prizadevnost nedvomno precej vplivata na samo cenenost in okusnost hrane. Poleg tega pridela kolektiv še na lastnih vrtovih nekaj zelenjave in sočivja, pomije in odpadke pa skrbno porabi za lastno prašičerejo. Vse to je zopet prispevek k pocenitvi hrane. Končno se nam je vsiljevalo še eno vprašanje:

»Ali je že dovolj storjenega, če dobi delavec toplo malico, saj smo že pred leti ugotovili, da je gesto vsaj en topel obrok hrane dnevno nepriljubeno?«

»Anketa in analize so dokazale, da delavec, ki dobi v odmoru med delom toplo malico, pozneje pogosto ne kosil. Malica s kalorično vrednostjo 1000 kalorij pa nikakor ne more nadomestiti kosila. Nedvomno je potrebno, da zagotovimo vsakomur jutraj izdaten zajtrk, dopoldan tople malice, nato pa še ustrezno kosilo in popolno večerjo, torej dnevno delovnemu človeku vsaj 3000 kalorij. Temu smotru se bomo približali že dve leti v novozgrajenih objektih družbene prehrane v bližini prostorov Občinskega ljudskega odbora.«

(Konec prihodnjic)

Model že za poletne dni, ki bodo le morali priti kljub muhasti pomladi. Bel ovratnik in temna pentlja spominjata na priljubljen kroj mornarske obleke. Sicer je obleka iz enobarvnega ali drobnoro vzorčastega blaga.

»SLOVENSKI JADRAN«
v vsako hišo
Slovenskega Primorja!

V MAREZIGAH SMO OBUJALI SPOMINE

Istrski ljudje so bili zavedni

Z veseljem sem se odzvala vabilu predsednika ObLO Koper, da se udeležim velike proslave v Marezigah. V delu in v vsakdanjih skrbeh za družino nam včasih zbledijo spomini na preteklost. Čim pa sem stopila v Marezige, je oživila v duhu pred mojimi očmi vsa dolga, težka borba, ki so jo bili naši ljudje za osvoboditev. Pa ne le kraj, tudi ljudje, sedaj za dobro desetletje starejši, so mi nudili spomine. Veselo smo se pozdravljali in rokovali nekdanji aktivisti, ki smo sedaj raztreseni v službah po vsej Sloveniji. Če bi čas ne bil tako skopo odmerjen, bi gotovo preživela lepe ure v obujanju spominov. Žal pa sem se morala kmalu po slavnostni seji vrniti domov in je to odpadlo. Obšel me je občutek, kot da delamo vsem zavednim, prekalsjenim borcem krivico, ko se jih spominjamo le ob slovesnostih. Zaslužili so več, saj je nesmrtno njihovo delo. Da se vsaj skromno oddolžim njihovemu spominu, sem sklenila, da napišem nekaj o njih.

Misel mi je splanala v čase, ko smo kot preganjane zveri morali hoditi po skrivnih potih, se vtihotapljati v vasi. Kolikokrat nas je vedla pot skozi kamnite istrske vasi in povsod smo našli toliko razumevanja, pripravljeno-sti za pomoč in borbenosti. Neustrašeno so izvajali vse akcije, navdušeno so se udeleževali sestankov. Hiše so bile na stečaj odprte vsakemu aktivistu. Kar so imeli domači, je bilo tudi nam na razpolago.

Pri Ančki v Čezarjih so se nešteto krat spočili naši aktivisti, gospodar jim je na stečaj odprl šrambe in kleti; pri Danielu — Čerliču, prav tako; lahko smo si oprali in uredili svoje stvari — kratka: kot domov smo se zatekali v njihove hiše.

Nekega dne je rekel Čerlič svo-

ji hčerki Neli: »Petnajst let imaš. Glej tu Milko. Z njo pojdeš v ilegalo. Čas je, da prispevaš tudi ti, kot skovejka svoj delež za osvoboditev. Z njo boš hodila, ob njej se boš učila.« Res se mi je pridružila. Skupaj sva se podali na delo, jaz z ženami, ona z mladino.

Vstaja mi težak spomin na dan, ko sva popoldne počivali pri Andrijašičevi mami v Kastelcu. Nela je bila žalostna, moreča slutnja ji je klujuvala v srcu. Kmalu po tem dnevu me je poklical v Gabrovico sekretar okrožnega komiteja tovariš Gruđen in mi povedal, da so Nelinega očeta ubili.

V njihovi hiši so imeli sestanek funkcionarji. Nenadoma je pridružil kamion fašistov. Poskakali so na tla in rafal za rafalom sprožili v hišo. Naši so se v naglici rešili, kamor je kdo mogel. Zadeti od sovražnikove krogle so padli Jovo, Marko, Čerčil in drugi. Isatra in narodnoosvobodilno gibanje je izgubilo svoje najboljšie sinove, ki bi bili tedaj in tudi v povojni graditvi tako potrebni. Kako težko je bilo to povedati hčerki. Vendar, prenesla je.

Vasi Čezarji, Pobegi, Marezige so dale ogromno zavednih ljudi, ki nikoli niso odrekli pomoči. In iz teh vasi ni šlo prav nič na koprski ali tržaški trg v prodajo!

Posebno vesela sem bila srečanja v tovarišem Amadejem, ki je bil v času borbe med prvimi ustvarjalci one nepremagljive istrske skupnosti, ki je prizadela fašizmu marsikatero bridko uro. Prepričana sem, da tudi danes posveča svoje moči in sposobnosti v srečo tega zavednega ljudstva, ki si je samo priborilo boljše življenje.

Večina najnatejših borcev je žrtvovala življenje za nas, za nami pa so ostali njihovi potomci, ki smo jim dolžni posvečati vsi skrb.

MILKA DROLE

Zoro Laurin

OB JUBILEJU KOPRSKE RADIJSKE ODDAJNE POSTAJE

DESET LET V SLUŽBI LJUDSTVA

Radio Koper je bil vseskozi močan činitelj zblíževanja med tremi narodnostmi na našem področju — hkrati pa jim je plemenitil življenje z znanjem in kulturnimi dobrinami

Na Dan mladosti, dne 25. maja letos, je poteklo deset let, kar deluje v našem mestu samostojna radijska postaja — Radio Koper. Nastala je iz družbeno-političnih potreb in se razvila s pomočjo in velikim razumevanjem lokalnih in republiških političnih in oblastnih činiteljev v izredno pomemben instrument propagande in razvedrila za delovne ljudi na Primorskem in v Istri. Še posebnega pomena pa je vedno bila in je še danes pri razvijanju prijateljskih sosedskih odnosov s prebivalstvom severovzhodne Italije. Postaja je odigrala velikansko vlogo pri razbijanju informbirojevskih napadov na našo deželo saj je njene oddaje redno poslušalo mnogo ljudi pri naših sosedih za mejo. Njene oddaje so jim bile vedno svetla iskra v temi lažnivih napadov na našo stvarnost, napadov na graditev boljše življenja na socialističnih temeljih v naši deželi. Če nič drugega, je že to upravičilo njen obstoj in delovanje.

To mi je prišlo najprej na misel, čeprav ni bil tak namen ob ustanovitvi radijske postaje. Toda sama po sebi se mi je vsilila ta misel, ker sem se spomnil na razgovor s italijanskimi tovariši, ko sem pred točno dvema letoma prišel v stik z njimi v severni Italiji. Pravili so mi tedaj, da jim je bila v kaosu klevet in laži proti naši deželi prav koprška radijska postaja edini vir, od koder so

črpali zaupanje in se sproti obveščali o resnici v neenakem boju, ki ga je naši deželi vsilil Informbiro. Še bolj pa so poslušali naše oddaje potem, ko je sledilo znano beograjsko romanje in se je izkazalo naše pravilno stališče. Po zopetnih spremembah, ki so sledile, bi bili brez objektivnih poročil Radia Koper popolnoma dezorientirani, posebno se, kar po takšnih političnih akrobacijah svojih političnih vodstev že niso več vedeli, kje se jih drži glava. Od tod velika priljubljenost naše postaje tudi pri sosedih — priljubljenost, ki se je prenesla od resnih družinskih poglavarjev na vse ostale člane njihovih družin. Od njih prihajajo vsak dan številna pisma, v katerih sporočajo prek koprške radijske postaje svojem in prijateljem svoje želje in čestitke ob njihovih življenjskih praznikih — skratka, Radio Koper si je nehote s svojimi oddajami nabral veliko prijateljev tudi onstran meje.

Nabral si jih je — čeprav to ni bil namen ob ustanovitvi, kot pravim. Toda položaj, v kakršnem se je znašlo naše področje takoj po vojni, ko je še bilo tako negotovo stanje in so se v teh neurejenih razmerah znašle v življenjski skupnosti tri narodnosti, je bilo treba najti organ, ki bi posredoval Italijanom, Slovencem in Hrvatom skupen jezik, jih zblíževal in jim pomagal reševati pereča življenjska vprašanja. Tako je nastala v Kopru

radijska postaja. S skromnimi sredstvi in velikimi napori, z neskončno požrtvovalnostjo in samozatajevanjem se je kmalu posrečilo spraviti na noge trojezični delovni kolektiv, ki je — težeč za istim ciljem — kmalu obvladal vse zapreke in začel vse bolj uveljavljati v etru svoj radijski znak.

Neprecenljive so zasluge Radia Koper za konsolidacijo in ureditev razmer na našem področju. Vedno je bila naša postaja glasnik lepših dni, ki so imeli priti, obenem pa mobilizator vseh ljudskih sil v prizadevanju za doseg te lepših dni, za lepše življenje v bratski skupnosti z vsemi jugoslovanskimi narodi. Postaja je bila tolmač vseh ukrepov ljudske oblasti za doseg napredka in čim hitrejšega razvoja na poti k temu velikemu cilju. Bila je tolmač in mobilizator političnih in oblastvenih ukrepov za gospodarsko obnovo področja; obenem je svoje poslušalce verno seznanjala s položajem doma in v svetu, hkrati pa jih plemenitila s svojimi kulturnimi in splošnoizobraževalnimi oddajami.

V etru ni meja — vsaj ne meja za radijske valove — zato se je v našem primeru koprške radijske postaje še kako uresničil ljudski rek, da dober glas seže v deveto vas. In Radio Koper je bil nehote tak dober glas tudi za sosedo, za ljudi onkraj meje, kjer se njegovi valovi odbijajo in prihajajo v obliki priznanih pisem in želja nazaj v Koper. Tudi svojevrstno poslanstvo, trdna vez na meji

dveh svetov, ki sta prav na našem področju našla skupen jezik za sporazumevanje. In to sporazumevanje je uspešno, rodi lepe odnose in vodi k prijateljskemu sožitju. Pri tem je brez moči še tako črna in zlohotna zahrbtnost, porojena iz preživelega iredentizma.

Ze sama ta zavest je veliko priznanje in zadoščenje radijskemu kolektivu, čeprav tega pri svojem delu nima izrecno v mislih — ker, kot rečeno, Radio Koper ni bil ustanovljen v ta namen — marveč mu je bilo to navrženo samo po sebi.

Zato pa je kolektiv vložil veliko truda in si vedno prizadeval izpolniti svoje poslanstvo predvsem v namen, zaradi katerega je bila radijska postaja ustanovljena. Njene oddaje so bile namenjene vsem trem jezičnim skupinam na področju bivše cone B Svobodnega tržaškega ozemlja. Menjaje se, so po etru prihajale do src naših ljudi vse tri besede, ki pa so pomenile le eno: strnimo svoje vrste in naprimo vse sile, da uresničimo pri nas velike socialistične ideje, da vsemu svetu pokažemo v malem, kakšni naj bi bili odnosi med narodi po svetu — odnosi med narodi, ki se bore za isti cilj in jih pri tem nikakor ne bi smela motiti razlika v jeziku in nacionalni pripadnosti. Vsakemu so njegove narodnostne pravice zagotovljene v polni meri — eden in drugi sta pred oblastjo in zakonom popolnoma enakopravna člana držav-

Se en motivček iz naših lepih Brkinov. Posneli so ga prav tako mladi foto-amaterji krožka na osnovni šoli Pregarje v Brkinih, ki so v razmeroma kratkem času dosegli kar lepe in zavidljive uspehe v tej zvrsti dejavnosti

ne skupnosti, skupnosti delovnih ljudi Jugoslavije.

To geslo je prišlo do svojega pravega pomena in izraza šele po priključitvi nekdanje cone B STO k matični Jugoslaviji — tedaj pa je že bila hkrati s tem potrebna tudi reorganizacija radijskih oddaj. Ukinjene so bile oddaje v hrvaškem jeziku, ki jih je poslej posredovala tudi Istri radijska postaja na Reki, medtem ko je bila koprška postaja priključena Radiu Ljubljana, toda s samostojnim programom v slovenskem in italijanskem jeziku v določenih dnevih obdobjih, del oddaj pa zavzema program matične ljubljanske postaje. Slej ko prej Radio Koper nadaljuje svoje poslanstvo v opisani smeri: ostal je glasnik političnih forumov in organov oblasti obeh primorskih okrajev, glasnik delovnih kolektivov in organov družbenega upravljanja na vseh področjih življenja v njihovih naporih za čim hitrejšo izgradnjo boljših življenjskih pogojev delovnega človeka, hkrati pa trdna vez med srci ljudi dveh narodnosti, ki živita na tem področju. Še naprej je velik in pomemben prispevek, ki ga daje Radio Koper kot posredovalec znanja našemu prebivalstvu, za razširitev političnega, gospodarskega in kulturnega obzorja naših delovnih ljudi, razen tega pa veliko prispeva tudi za njegovo zabavo in prijeten odih po trdem delu.

Le s težavo bi človek dovolj pravično in povsem resnično lahko ocenil veliko vlogo koprške radijske postaje. Z gornjim sem hotel poudariti le bistvene poteze in vlogo te naše novinarske ustanove, ki si je v desetih letih svojega obstoja pridobila tako velik sloves. Naj mi tovariši iz radijskega kolektiva ne zamerijo, če je bil moj besedni zaklad preskromen in nisem znal izraziti vsega, kar bi rad ob njihovem desetletnem jubileju povedal. Mislim pa, da izražam hkrati s svojimi čestitkami in željami tudi čestitke in najboljše želje vseh nas — poklicnih tovarišev, političnih in oblastvenih forumov, kulturnih in socialnih ustanov ter gospodarskih organizacij, posebno pa vseh zvestih poslušalcev radijskih oddaj v mestu in na vasi — neumornemu kolektivu za njegov nadaljnji napredek in razvoj, kar je obenem mišljeno kot veliko priznanje za vzorno in vestno, pa tudi z vsem srcem opravljeno delo.

RASTKO BRADAŠKJA

IZ DELA IN ŽIVLJENJA NAŠIH MLADINCEV NA CBE

Prvim uspehom sledijo še večji

Ze v prvi dekadi je bila I. koprška mladinska delovna brigada »Srečka Kosovela« proglášena za udarno, ker je prekoračila normo za 161%. V prvih dneh druge dekade pa so bili doseženi še večji delovni uspehi, tako da sodi ta brigada za eno izmed najboljših na odseku Gjevgelija-Negotino. Sedaj se ti naši briga-

dirji potegujejo za osvojitve prehodne zastave, ki jo podeljuje Glavni štab najboljši brigadi.

Zivljenje v brigadi je zelo pestro, ki ga še poživljajo s prirejanjem športnih tekmovanj. Več mladih tovarišev je tudi vključenih v razne športne reprezentance našelja »Braća Oreški« Przevem.

Čajanka v Domu JLA v Postojni

Ob prazniku Dneva mladosti je poveljnik postojnske garnizije generalmajor Stanko Bjelajac priredil v nedeljo, 24. t. m., v Domu JLA sprejem predstavnikov mestnih mladinskih aktivov. Okoli dvajset mladink in mladincev ter oficirjev postojnskega garnizona je prebilo družabno dopoldne med prisrčnimi razgovori, plesom in zakusko. B.

Šah na Postojnskem

V počastitev Dneva mladosti je občinski komite Ljudske madine Postojna priredil v torek, 19. t. m., ekipno šahovsko tekmovanje v Hruševju pri Postojni. Tekmovanje, ki je potekalo v obliki brzopoteznega turnirja, so se udeležile ekipe Gimnazije in Vajenske šole iz Postojne ter ekipa mladinske organizacije iz Hruševja. Po borbenih srečanjih je zmagala ekipa Gimnazije, ki je tudi dobila prehodni pokal, druga je bila ekipa Vajenske šole in tretja ekipa Hruševja. B.

Kolektiv Radia Koper na svoji interni proslavi, ki jo je minuli ponedeljek priredila sindikalna podružnica ob deseti obletnici obstoja postaje (Foto Likar)

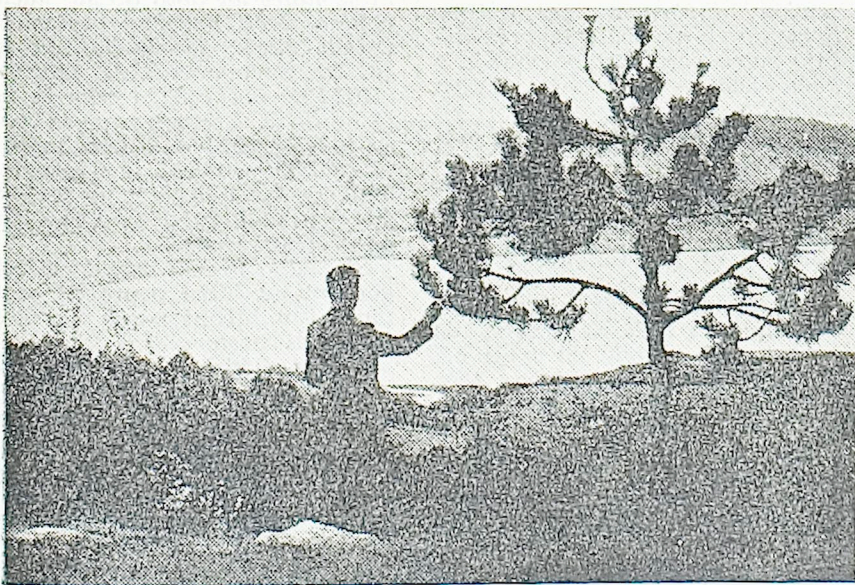
Izboljšanje živinoreje v piranski občini

Svet za kmetijstvo ObLO Piran je na svoji 15. redni seji razpravljal med drugim o ukrepih, ki bi bili potrebni, da bi se živinoreja na področju občine razvila tako, kot predvideva perspektivni plan. Po družbenem planu gospodarskega razvoja občine za obdobje

1957 do 1961 bi se število glav goveje živine moralo povečati od 548 na tisoč. Doslej pa se je število goved povečalo komaj na 50. Tudi mlečnost krav ni porastla tako, kot bi lahko, in znaša sedaj povprečno komaj 100 litrov letno na kravo. Direktor Zavoda za pospeševanje kmetijstva, tov. inž. Panjk, ki je tudi prisostvoval seji, je predlagal, naj se to vprašanje obravnava v okviru splošnega izboljšanja kmetijstva v piranski občini. Sedanja kmetijska proizvodnja je izredno nizka in pri danih možnostih skoraj kriminalna; a možnosti so, da uvrstimo tudi piransko kmetijstvo med napredno. Vzrok sedanje majhne pridelave je v zastarelem načinu obdelave zemlje in v pomanjkanju hlevskega gnoja. Tu se pokaže veliki pomen, ki ga ima živinoreja ne le za preskrbo z mesom, mlekom in kožami, temveč tudi za ostalo kmetijstvo. Če bomo v živinoreji dosegli višjo raven, bomo izboljšali tudi drugo kmetijsko proizvodnjo.

V obširni razpravi je bilo danih več predlogov. Med drugim naj bi v okviru kmetijske zadruge ustanovili manjša živinorejska središča, kjer bi pod strokovnim vodstvom povečali število in izboljšali kvaliteto molznih krav in s tem povečali proizvodnjo mleka, mesa in hlevskega gnoja. Tov. inž. Panjk je predlagal, naj bi se živinoreja izboljšala in razširila predvsem na socialističnem posestvu Seča, v danih pogojih

pa tudi pri privatnih kmetih v okviru kooperacije z zadrugo. Da pa bi s povečano živinorejo pridelali več hlevskega gnoja, predlaga, naj ObLO Piran zagotovi sredstva za gradnjo kompostišč, ker brez njih ne dobimo dobrega hlevskega gnoja. Upravnik posestva Seča Troha pa je predlagal, da bi posestvo povečalo število glav goveje živine na 400 na ta način, da bi jih vsaj v prvem obdobju dalo v rejo za sebnikom, ki bi tudi dajali posestvu hlevski gnoj. Svet je ta predlog sprejel, poleg tega pa sklenil priporočiti še KZ Luciji, da tudi razvije kooperacijo z zasebnimi kmeti za rejo plemenskih krav. Posestvo Seča pa bo že letos začelo s širšo proizvodnjo krme; finančna sredstva, ki bodo potrebna za poskuse v zvezi s tem, bo poskrbel Zavod za pospeševanje kmetijstva v Kopru.

Jesenske in pomladne vode napolnijo dva lepa kraška bisera na Pivki — Palško in Petelinjsko jezero. Njuna višja ali nižja gladina je najboljše merilo za količino padavin. Škoda, da čudovita modrina in hlad zemnih globlin teh voda poleti izgineta in napravita prostor lepim dolinam, kjer med gosto travo zijajo suhi požiralniki. Na sliki: Petelinjsko jezero v pomladnem jutru

Nadaljevanja

SVEČANA PROSLAVA
40. OBLETNICE

(Nadaljevanje s 3. strani)
stvom prof. Sivca, moški pevski zbor piranske Svobode, ki ga vodi Adolf Krašna, zapoje Gobčev »Pesem XIV. divizije« in Pahorjevo »Smrt v Brdih«. Po solorecitacijah Ernesta Zege (Klopčič — Komandantovo vprašanje) in Karla Marsela (Minatti — Ko bo svoboda) izvaja Baletna šola pantomimo Apihove »Bilečanke« s spremljavo koprškega pevskega zbora. Drugi del zaključijo recitator Egidij Bonin s Vipotnikovo »Svitanico«.

Tretji del — svoboda in izgradnja, mladostni polet in veselje. Fanfare in Gobčeva »Pesem o svobodi«, ki jo zapojejo Koprčani. Z zbornimi recitacijami nastopijo dijaki piranske Srednje pomorske šole (Kosmač — Pesem mladih graditeljev) in koprške gimnazije (Klopčič — Obrekovalcem Jugoslavije). Mešani pevski zbor iz Ilirske Bistrice, ki ga vodi Alojz Boštjančič, zapoje Mihelčičevo »Pesem delovnih brigad«, združena pevska zbor (Svoboda in učiteljske) iz Kopra pod vodstvom Mirana Hasla pa Vukdragovičev »Pesem izgradnje«. Radosten zaključek zadnjega dela izvedejo s folklornimi plesi gojenci Baletne šole ter folklorni skupini iz Kopra in Ilirske Bistrice. Vsi nastopajoči ob spremljavi izolske godbe na pihala pod vodstvom Pina Musarja zapojejo Internacionalo.

Peotično in jedrnatost sestavljen vezalni tekst med posameznimi točkami je bral Ivo Bažec.

Bila je dostojna proslava jubilejnega leta, Dneva mladosti in rojstnega dne maršala Tita.

VELIKA PUNTARIJA

(Nadaljevanje s 3. strani)

In ker so amaterji igralci, ki jih ne stimulirajo umetniške doklade, očne ali kakšne druge moralne ali gnotne vrednosti, jim je pač bilo najlepše plačilo uspeh, ki ga je manifestiralo občinstvo pri koprski predstavi v ponedeljek, 25. t. m., v odkritem zadovoljstvu in spontanem ploskanju. Zadovoljen je bil tudi avtor, Bratko Kreft, ki je prisostvoval predstavi in je vsem nastopajočim čestital s pristranim stiskom roke.

Igrali so: Ernest Zega, Stane Skamen, Franjo Stibil, Vlado Kužnik, Mario Pogačnik, Miro Pavlica, Danica Marinčič, Boža Brečelj, Silvo Ovsenk, Saša Ličen, Milan Pirnat, Karlo Marsel, Jože Skodič, Jože Cerkvenik, Drago Nardin, Janko Vrhovec, Tine Kotar, Lojze Bajc, Milena Skrt, Majda Habjan, Vida Zalokar, Lea Pučko, Vladka Kopic, Emil Makarovič in Zvone Zagar. V manjših vlogah kmetice, kmetice, vojaki, uskoki, pustne seme. Z. L.

ZA ŠIRŠI RAZMAH
OBRTNITVA

(Nadaljevanje s 4. strani)

Dokaj težav ima obrtništvo v koprskem okraju, ki je lani s 1689 delavci ostvarilo v 266 obratih družbenega sektorja skoraj 3 milijarde dinarjev in z 866 delavci v 674 zasebnih obratih 351 milijonov dinarjev bruto prometa, z nujno potrebnim povečanjem števila obrtnih delavnic in z vzgojo kadrov. Znano je, da so v našem okraju številne večje vasi brez obrtnikov in se zaradi tega uveljavljajo šušmarji. Vsekakor bo potrebno širiti obrtništvo ter istočasno nuditi možnost šolanja obrtnikov, katerih plača je tudi odvisna od strokovne kvalifikacije. Najvažnejša naloga pa bo v prihodnje, da bi v zvezi s prenosom neposredne kooperacije iz zasebnega na družbeni sektor skušali zainteresirati industrijska in trgovinska podjetja za ustanavljanje splošnih in gospodinjstskih servisov, ki bi jim služili kot dopolnilno njihove proizvodnje ali za popraviljanje predmetov široke potrošnje.

V razpravi so sodelovali številni delegati in tudi gostje. Dali so mnogo koristnih predlogov za krepitev obrtništva, saj sodi ta gospodarska panoga med eno izmed najbolj odločilnih pri večanju življenjske ravni. Se posebej so podčrtali zahtevo po takojšnjem uvajanju nagrajevanja po učinku, po izboljšanju organizacije dela v obrtništvo, nadalje razširitev tistih vej obrti, ki bi lahko na podeželju nudile naj-ustrešnejšo podporo nadaljnjemu razvoju kmetijstva in predlagali, naj bi zagotovili sredstva iz namenskega sklada za razvoj predvsem uslužnostne obrtni. sv

Avtoturistično podjetje »SLAVNIK« Koper obvešča javnost, da od 1. junija 1959 naslednje sezonske avtobusne proge:

PIRAN—LJUBLJANA—MARIBOR
po naslednjem voznem redu:

18,00	odh.	PIRAN	prih.	10,35
21,00	prih.	LJUBLJANA	odh.	7,30
21,10	odh.		prih.	7,20
00,15	prih.	MARIBOR	odh.	4,00

Razen tega bo še nadalje obratovala dosedanja redna avtobusna proga PIRAN—LJUBLJANA—MARIBOR, vendar z majhno spremembo voznega reda, in sicer:

10,15	odh.	PIRAN	prih.	19,50
13,35	prih.	LJUBLJANA	odh.	16,30
13,45	odh.		prih.	16,15
17,00	prih.	MARIBOR	odh.	13,00

PIRAN—LJUBLJANA—ZAGREB
po naslednjem voznem redu:

7,10	odh.	PIRAN	prih.	23,00
10,40	prih.	LJUBLJANA	odh.	20,00
11,00	odh.		prih.	19,50
13,20	prih.	ZAGREB	odh.	17,30

Razen tega bo še nadalje obratovala dosedanja redna avtobusna proga PIRAN—LJUBLJANA—ZAGREB po neizpremenjenem voznem redu. Potniki, poslužujte se hitrega, direktnega in udobnega potovanja!

Kino

KOPER: 29., 30. in 31. maja francoski barvni film cinemascope **GRENKA ZMAGA**, 1. in 2. junija jugoslovanski dokumentarni film **OD SCHWARZWALDA DO CRNEGA MORJA**, 3. in 4. junija italijanski barvni film **POSLEDNJI RAJ**.

IZOLA: 29. maja francosko-italijanski barvni film **LUCREZIA BORGIA**,

30. in 31. maja francoski film **CRNI DOSIJE**, 1. in 2. junija italijanski barvni film **POSLEDNJI RAJ**, 3. junija francosko-italijanski barvni film **NEURESNIČENE SANJE**.

SEČOVLJE: 30. maja francosko-italijanski barvni film **LUCREZIA BORGIA**, 31. maja sovjetski barvni film — risanka **SNEŽNA KRALJICA**, 4. junija jugoslovanski dokumentarni film **OD SCHWARZWALDA DO CRNEGA MORJA**.

SMARJE: 30. maja sovjetski barvni film — risanka **SNEŽNA KRALJICA**, 31. maja francosko-italijanski barvni film **LUCREZIA BORGIA**, 3. junija jugoslovanski dokumentarni film **OD SCHWARZWALDA DO CRNEGA MORJA**.

SKOPIJE: 30. maja italijanski film **NEURESNIČENE SANJE**, 31. maja francoski film **ULICA SANJ**, 3. junija francoski film **CRNI DOSIJE**.

DEKANI: 30. maja francoski film **ULICA SANJ**, 31. maja italijanski film **NEURESNIČENE SANJE**.

POSTOJNA: 29., 30. in 31. maja ameriški barvni film cinemascope **VELIKA KORIDA**, 2. in 3. junija francoski barvni film **NEVAVDNA BAJKA**.

PRESTRANEK: 30. in 31. maja nemški film **STARI GRESNIK**.

SEŽANA: 30. in 31. maja italijanski film **ODISEJ**, 2. in 3. junija sovjetski barvni film **SNEŽNA KRALJICA**, 4. in 5. junija francoski film **MARIJANA MOJE MLADOSTI**.

Zahvala

Ob bridki izgubi našega dragega očeta in moža

ŠTEFANA HRVATINA

se lepo zahvaljujemo vsem onim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala Lovski družini iz Dekanov za venec ter sorodnikom iz Italije.

Osp, dne 19. maja 1959.

Zalujoča žena Marija,
sinova Milan in Damjan,
hčeri Marija in Milka
ter teta Ana.

NAPOVED VREMENA

za čas od 29. maja do 6. junija 1959
V naslednjih dneh lahko pričakujemo lepše in toplejše vreme, vendar pa vse kaže, da bo konec prihodnjega tedna začelo deževati. Točnejša napoved: 29. maja bo lepo in toplo, 30. in 31. maja bo nekoliko spremenljivo, morda ponekod manjše padavine, nato bo 1. do 4. junija sončno, po 5. juniju pa bo nastopilo poslabšanje vremena, ki bo trajalo več dni.

LADJE OBALNE PLOVBE
KOPER

na dan 29. maja 1959

M/j »LABOR« je na poti iz Sfava za Reko.
M/j »RAŠICA« je na Reki, kjer naklada žito za Izolo.
M/j »STRUNJAN« je v generalnem popravilu v ladjedelnici Cres.
M/l »SEŽANA« je na Reki, kjer naklada žito za Izolo.
M/j »DEVIN« je v Kopru, kjer razklada pesek.
M/j »SAVINJA« je na Reki, kjer naklada žito za Izolo.
M/j »REMAC« je v Izoli, kjer razklada žito.
M/j »BURJA« je na turističnem potovanju po Jadranu.
P/v »URH« je v Izoli.

K RAZPISU PSŠ
NA 5. STRANI

Absolventi se lahko zaposlijo na ladjah ali v podjetjih in ustanovah pomorske ali sorodne dejavnosti, industriji in obrti. Mogoče je tudi nadaljnji študij na Višji pomorski šoli ali odgovarjajočih fakultetah.

Ravnateljstvo
POMORSKE SREDNJE SOLE
v PIRANU

RAZPIS

ZA TEČAJ POLITIČNE SOLE PRI CK ZKS
(od 1. septembra 1959 do 31. januarja 1960)

Tečaj Politčne šole je namenjen predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu, ki so se uveljavili v organih delavskega in družbenega upravljanja, v organih oblasti, sindikatih, društvi itd., in jim daje potrebno širše znanje iz politične ekonomije in znanstvenega socializma.

Prijave z osebnimi podatki, s podatki o dokončanih šolah, o osnovnem poklicu, zaposlitvi, višini mesečnih prejemkov ter tudi o stažu in funkcijah v političnih organizacijah in družbenih organih pošljite najkasneje do 30. junija 1959 na upravo Politčne šole pri CK ZKS, Ljubljana, Parmova 39, in tudi na svoj občinski komite ZKS.

O sprejemu v tečaj in internat, ki je pri Politčni šoli, bo vsak posameznik pisмено obveščen, in sicer najmanj 14 dni pred pričetkom tečaja. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole oziroma na občinskem komiteju svojega področja.

Komisija za sklepanje in odpovedi delovnih razmerij »Mehanotehnike« Izola razpisuje sledeča delovna mesta:

1. sekretarja podjetja;
2. referenta za proučevanje kadra;
3. referenta za nabavo osnovnega materiala;
4. referenta za nabavo pomožnega materiala.

Pogoji za sprejem:

pod 1—2 popolna srednja šolska izobrazba z najmanj 5-letno prakso;

pod 3—4 srednješolska izobrazba s prakso v zunanjem poslovanju.

Plača po tarifnem pravilniku. Prijave vložiti na upravni odbor podjetja do 15. junija 1959. Glede stanovanja možnost zamenjave.

OBVEŠTILO

AVTOTURISTIČNO PODJETJE »SLAVNIK« KOPER obvešča vse one, ki so zainteresirani za oddajo sob turistom in potnikom v letošnji sezoni, naj prijavijo proste sobe pri AVTOTURISTIČNEM PODJETJU »SLAVNIK« KOPER — Avtobusna postaja Koper (Ex Adria). Prijave je oddati do 3. VI. 1959.

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustil dragi mož, oče, sin, brat, stric in svak

SLAVKO MANKOČ

Zalujoči: žena Marta, hčerka Tatjana, mati, oče ter družine: Mankoč, Čotar, Kontelj, Iubini, Marcarol, Kranjc, Gee, Zidanik in Krajgher

Koper, Kal pri Pivki, Skrbina, Trst, Merano, Ljubljana, Buenos Aires, Sežana in Postojna, dne 27. maja 1959.

Objavljamo žalostno vest, da je nenadoma preminil

SLAVKO MANKOČ

upravnik »Stare kavarne«, Koper

Kolektiv »Stare kavarne«, Koper

Barba Vane pravi...

Že sem mislil, da bom ta teden ostal brez dela, ker se me tudi nihče izmed prijateljev ni spomnil od nikoder s kakšnim pisemcem, sam pa nisem smel nikamor iz Kopra (moral sem namreč obljubiti Juci, da jo bom peljal na vse številne prireditve, ki so se minuli teden nabrale v našem mestu), ko mi je sprehod po metropoli in njeni bližnji okolici dal dovolj snovi za razglabljanje v mojem kotičku »Slovenskega Jadrana«. Kar poglejte!

Najprej mi ni bilo čisto jasno, zaradi kakšnih sovražnih pobud in namenov mulci takoj in nepreklicno potrgajo z vseh plank in drugih desk še sveže nalepljene plakate in obvestila o raznih prireditvah. Tako so kar hitro strgali vse plakate, ki so vabili na prireditve v Marezige, prav tako usodo so namenili in svoj sklep tudi izvedli z vsemi plakati za proslavo Dneva mladosti in praznovanje 40-letnice ZKJ. Kakšen demon naganja naše paglavce — in nekateri se še ponajša z rdečo ruto za vratom — da se znašajo nad ubogim papirjem, ki pa le nekaj pomeni, dokler je javno izveščen — in tako bolj ali manj zavestno rastejo v vandale, ki si bodo jutri privoščili še vse hujše škodovanje. Mar se moram spet najiti prav jaz, nesrečni Vane, in napraviti pridigo ne samo prizadetim otročajem, marveč predvsem njihovim staršem in tudi

učiteljem v šoli, pa vsem drugim državljanom, ki tako počenjanje vidijo in se pri tem še nasmehnejo, namesto da bi pobalime počili, kaj smejo in česa ne.

In še eno, ko smo že pri otročajih, ki se brez nadzorstva potikajo povsod tam, kjer bi se najmanj smeli. Tako na primer po novem tovornem pristanišču. Spravijo se na obalo in preizkušajo svojo spretnost v ciljanju s kamenjem — zadevanju nekega zamaška, ki plava na vodi tri ali štiri metre od obale. In ti pri tem ob taki zabavi trije paglavci zmečejo v morje toliko kamenja, da bo imel »Peter Klepec« čez čas spet dovolj in preveč dela s čiščenjem in poglobljanjem morskega dna.

Pa ne mislite, da nimam rad otročajev in tudi ne pravim, da so vsi taki — toda na svoje oči sem videl take in podobne reči, kot sem jih našel; po svojih skromnih močeh sem tudi posredoval in je za tisti trenutek zagleglo — vendar pa je vse to ničevno, če starši in šola ne storijo svoje dolžnosti. Če bo moral posredovati organ javne varnosti, bo že vse prepozno.

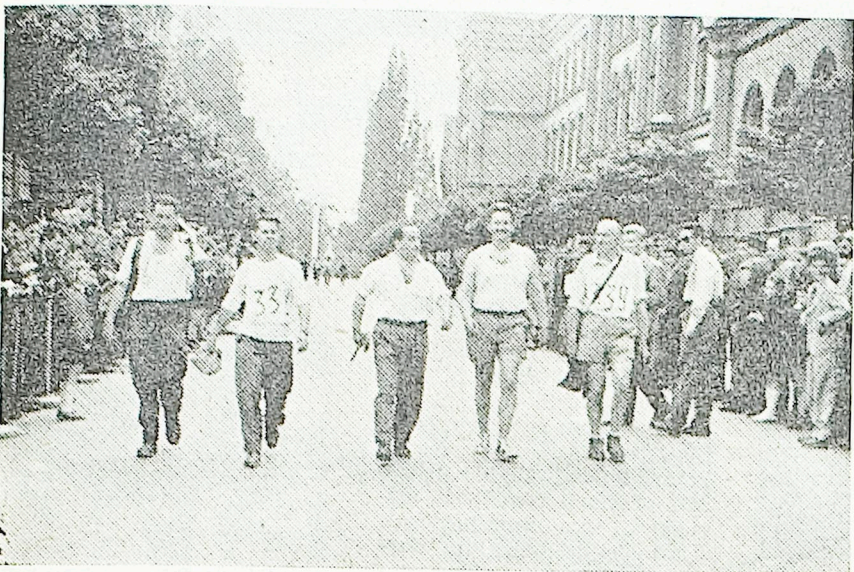
No, kar na kratko še nekaj zrelih, ki sem jih opazil v kopalnici Turist v Ankaranu — še za časa, da jih je moč ostresti in nadomestiti s pravnimi, ki ne bodo delali vtisa amilobe — in pomanjkanja znanja.

Tudi Slovenci smo (prav tako kot Nemci in še številne druge narodnosti po svetu) privzeli v svoj pravopis za okrepevalnico francoski izraz »Buffet«. Zato sem kaj debelo pogledal, ko sem na takšnem gostinskem lokalčku na peščini kopaljšča, na kraju kopaljščnih kabin, ugledal napis »BÜFFE na plaži«. Kar po šraufih me je zavampalo in rad bi bil dobil v roke tistega bolj papeškega od samega papeža ritoslinca, ki je hotel na tako blesav način nekam zlesti bodočim gostom iz dežele mark. Škoda le, da ni za brezdomovinskim izrazom »BÜFFE« dostavil še črke L, pa bi bil dobil ustrezen izraz za svojo karakteristiko. S tem seveda ni mišljen tisti, ki je napis namalal, marveč le in samo tisti, ki ga je v svoji sveti in domišljavi preprostosti spočel.

Se vedno je tudi čas, da bi odgovorni na hitro popravili prav tamkaj v bližini napis na neki turistični poslovalnici, kjer piše »Tourist Office«, pod njim pa »Slavnik« — Portorož, v čemer je kar več netočnosti: mešanica francoščine in angleščine, ki daje občutek in dela vtis skisanega mleka, zlasti pa razgalja pomanjkljivo znanje in površnost na najbolj občutljivem področju, kjer bi morali kazati kar največjo solidnost in dognanost.

Pa brez zamere! Nikoli nisem mogel trpeti šarlatanstva. Glavno pa je, da bo pomagalo — če bo!

Lepo pozdravljeni do prihodnjič!
Vaš Vane

Še s »Pohoda ob žici okupirane Ljubljane«, ki so se ga udeležile tudi številne ekipe iz našega okraja. Samo iz piranske občine je sodelovalo devet ekip. Na sliki: starejši člani (nad 40 let) TVD Partizana iz Pirana korakajo po prehojenih 25 km proti cilju, na katerem so zasedli častno peto mesto

II. ŠPORTNE IGRE VAJENCEV KOPRSKEGA OKRAJA V POSTOJNI

Iz delavnic na igrišču

Letošnji Dan vajencev in Dan mladosti so vajenci koprškega okraja proslavili z manifestativnim zborom v Postojni, ki je bil združen z vsestransko uspešimi II. športnimi igrami. Pobudo zanje je dala tokrat Komisija za delavsko mladino pri Okrajnem komiteju LMS Koper, ki je zmagovalec tudi obdarila s prehodnima pokalom, organizacijo srečanja in športnega mnogoboja pa je odlično izvedel kolektiv Vajenske šole v Postojni pod vodstvom ravnatelja Vladimira Makaroviča.

Za srednješolskim prvenstvom koprškega okraja v košarki je bila Postojna v četrtek spet prizorišče množičnih delavskih športnih iger, na katerih se je nad 120 vajencev našega okraja pomerilo v odbojki, nogometu, streljanju z zračno puško, teku, sahu in v igri med dvema ognjema. Otvorilni svečanosti na mestnem športnem stadionu, ki jo je začel tov. Makarovič, je prisostvovalo nad 300 vajencev iz šestih šol v okraju, o pomenu Dneva vajencev in o vlogi ter nalogah učeče se mladine v gospodarstvu pa je spregovoril predsednik Komisije za delavsko mladino pri OK LMS Koper tov. Edo Furlan.

PRIČAKOVANO!

Branik (Maribor) — Izola 7:0 (3:0)

Senzacije iz Maribora torej ni bilo. Tekma se je končala s predvideno visoko zmago domačinov. Braniku je prinesla dokončno prvo mesto, Izoli pa negotovost. Zaradi nepričakovane zmage Slovane nad Mariborom ima namreč zdaj Slovan možnost, da prehiti Izolo. Res je to sicer samo teoretična možnost, vendar je treba upoštevati, da so Ljubljanci v odlični formi, Izolani pa imajo še dve težki tekmici, iz katerih bo težko kaj doseči. Pravzaprav zadnja praktična možnost za točke je v nedeljo, ko bo Izola sprejela v goste ljubljanski Krim. Zaigrati pa bo morala drugače kot proti Triglavu. Sicer z dolgimi pasovi in visokimi žogami, vendar z neko smotrnostjo in načrtnostjo. Naglica je pri nogometu lepa stvar, vendar če kdo oddaja žogo naglo in netočno je prav vseeno, če bi oddajal počasi. Toliko v premislek igralcem Izole glede na njihovo igro s Triglavom.

Lestvica slovenske lige pa je dve koli pred koncem naslednja:

Branik	20	16	2	2	69:22	34
Rudar	20	12	3	5	52:28	27
Maribor	20	11	5	4	47:30	27
Ljubljana	20	11	4	5	41:28	26
Kladivar	20	11	3	6	45:38	25
Sobota	20	8	3	9	64:56	19
Krim	20	7	4	9	38:36	18
Triglav	20	7	4	9	37:41	18
Izola	20	5	10	27	42	15
Grafičar	20	4	10	39	50	14
Slovan	20	3	6	11	23:49	12
Jesenice	20	2	1	17	22:82	5

ODBOJKA

Partizan Izola — Grafičar Ljubljana 3:2

Minulo nedeljo je bila v Izoli odigrana druga tekma II. republiške lige v odbojki med domačim Partizanom in Grafičarjem iz Ljubljane. Zasluženost je zmagal izolačan z rezultatom 3:2 (13:15, 15:12, 15:8, 7:15, 15:7). V svoji skupini mora TVD Partizan Izola v spomladanskem delu odigrati še dvoboje s TVD Partizanom Crnuče. Tekma bo v nedeljo v Crnuču.

D. B.

ZAKLJUČEK PRIMORSKEGA NOGOMETNEGA PRVENSTVA

Lovorike za Novo Gorico

V nedeljo so odigrali zadnje kolo primorskega nogometnega prvenstva z naslednjimi rezultati: Nova Gorica-Primorje 2:1, Sidro-Branik 3:1, Tolmin-Koper 3:2, Ilirska Bistrica-Adria 0:1, Rudar-Anhovo 5:2 in Tabor-Postojna 0:3.

Ceprav to kolo ni prineslo nobenih posebnih presenečenj, pa je vendar treba omeniti, da bi v Novi Gorici kmalu prišlo do iznenadenja. Borbeni Ajdovci so vodili vse do sedem minut pred koncem tekme in so domačini le s skrajnimi napori zmagali. Čeprav je primorski prvak igral slabo, pa je vendar njegova zmaga zaslužena, saj je imel v obeh polčasih terensko premoč.

Najlepša igra je bila v Piranu, žal samo prvi polčas. V drugem

delu igre so se namreč gostje zaprli v obrambo in se razživel še zadnjih deset minut. Zmaga Sidra je povsem zaslužena.

Koper je v Tolminu razočaral. S pretiranimi kombinacijami je omogočil domači obrambi, da se je zmeraj pravočasno konsolidirala in je zaslužen izgubil obe točki.

Rudar je z dobro igro premagal Anhovo, medtem ko je bila igra v Sežani mlačna in nezanimiva. Postojna je bila sicer v premoči, vendar se glede na oslabljenega nasprotnika ni preveč trudila.

Ilirska Bistrica je ponovila dobro igro prejšnje nedelje. Zalpa so imeli napadalci precej smole, saj so kar trikrat zadeli prečko. Vsekakor nezaslužen poraz domačinov.

Lestvica:

N. Gorica	22	19	3	0	107:23	41
Postojna	22	13	4	5	67:31	30
Sidro	21	13	3	5	51:25	29
Primorje	21	13	2	6	64:34	28
Koper	22	12	3	7	49:48	27
Tolmin	22	8	7	7	52:41	23
Tabor	22	8	1	13	40:56	17
Rudar	22	7	2	13	67:84	16
Anhovo	22	7	2	13	38:53	16
Adria	22	7	2	13	36:70	16
Branik	22	7	1	14	37:46	15
Il. Bistrica	22	1	2	19	23:112	4

Koper 2:1. Stevilo točk: Siv. šola 5, Obrtna šola 3, Vajenska šola Postojna 2.

SOLIDNI REZULTATI STRELCEV

Najbolj množična disciplina na II. športnih igrah vajencev je bilo streljanje z zračno puško, ki so se ga udeležile ekipe vseh sodelujočih šol na mnogoboju. Najboljši rezultat je dosegel Hrovatin (IKS), ki je od 100 možnih krogov zadel 84. Izidi so naslednji:

Moški: 1. Hrovatin (IKS) 84, 2. Benigar (Vajenska šola Il. Bistrica) 78 in 3. Mevlja (Vajenska šola Postojna) 77 krogov. Ekipno: 1. IKS 224, 2. Vajenska šola Ilirska Bistrica 213, 3. Vajenski šoli Postojna in Sežana 183 krogov.

Zenske: 1. Rupnik (Obrtna šola Koper) 31, 2. Slamič (Vajenska šola Postojna) 30, 3. Majcen (Siviljska šola Il. Bistrica) 23 krogov. Ekipno: 1. Vajenska šola Postojna in Obrtna šola Koper 44 in 2. Siviljska šola Il. Bistrica 33 krogov.

V srečanjih šahistov pa so se posamezne šole tako razvrstile: IKS Koper 5 in pol točke, Vajenska šola Postojna 2 in pol točke in Vajenska šola Sežana 1 točko.

ZMAGALI STA IKS IN SIVILJSKA ŠOLA

Po zaključku športnega mnogoboja je bila v Jamski restavraciji v Postojni svečana slovesnost, na kateri so po kulturnem sporedu, ki so ga izvedli vajenci ter dijaki postojnskih šol, razglasili končne rezultate II. športnih iger vajencev koprškega okraja. Le-ti so naslednji: Moški: IKS Koper 25, Vajenska šola Postojna 11, Vajenska šola Il. Bistrica 8 in Vajenska šola Sežana 5 točk. Zenske: Siviljska šola Il. Bistrica 13, Obrtna šola Koper 11 in Vajenska šola Postojna 7 točk. Obe zmagovalni moštvi sta prejeli prehodna pokala. A. MIKLAUČIČ

FINALE KOŠARKARSKEGA PRVENSTVA DRUŠTEV PARTIZAN LRS V LJUBLJANI

Blesteči zmagi naših zastopnikov

V nedeljo, 24. maja, ni bilo na sporedu tekmovalnj v republiški in okrajni košarkarski ligi. Zato je bila pozornost ljubiteljev košarkarskega športa osredotočena na dve osrednji prireditvi v Ljubljani, kjer se je odvijal razburljiv finalni del prvenstva društev Partizan LRS v košarki za leto 1959. Medtem ko je na igriščih pod Cekinovim gradom zastopal naš okraj v članski konkurenci Partizan iz Postojne, so v mladinski konkurenci nastopali na Taboru mladinci koprškega Partizana. Oba predstavnika koprškega okraja sta s svojo igro in blestečima zmagama na obeh prvenstvih ponovno dokazala, da je košarkarski šport v naših društvi Partizan v silnem razvoju, kar velja samo pozdraviti.

Pod Cekinovim gradom v Ljubljani so v članski konkurenci nastopila naslednja moštva: Partizan Postojna, Partizan Moste — Ljubljana, Partizan Škofja Loka in Partizan Zalec. Nesrečnemu naključju pri žrebu je treba pripisati, da sta se že v prvi tekmi srečala favorita turnirja Partizan iz Most in Postojna, s čimer je že prvi dvoboj v članski konkurenci rešil vprašanje zmagovalca. Zmagali so Postojnčani z rezultatom 51:39 (35:26). V drugi tekmi je Partizan iz Škofje Loke katastrofalno porazil Savinjske z izidom 85:18. Tako sta se v finalu srečali vrsti iz Postojne in Škofje Loke. Naš predstavnik je tudi v tej tekmi odlično zaigral, kar dokazuje tudi visoka zmaga z 48 proti 26 (30:12). TVD Partizan Postojna je na prvenstvu zastopalo

naslednje moštvo: Babuder (26), Makarovič (4), Bajc (10), Tavčar (35), Orel (10), Biasizzo, Pellenschier (12), Jurca (2), Čigon ter Paternost.

Končna razvrstitev moštev je naslednja: 1. Postojna, 2. Škofja Loka, 3. Moste (Ljubljana) in 4. Zalec.

V mladinski konkurenci, ki je prinesla drugo blestečo zmago zastopnikom koprškega okraja, so mladinci Partizana iz Kopa dosegli naslednje rezultate: Koper—Kamnik 24:12, Koper—Novo mesto (finale) 20:16. Končna razvrstitev mladinskih vrst je naslednja: 1. Koper, 2. Novo mesto, 3. Kamnik in 4. Kranj.

Košarkarji Partizana v Postojni in Kopa so si z zasluženima zmagama v Ljubljani pridobili pravico zastopati slovensko ko-

šarko na zveznem prvenstvu društev Partizan FLRJ v Beogradu. K zmagava jim v imenu primorske športne javnosti čestitamo, hkrati pa želimo, da bi bil tudi njihov skorajšnji nastop v jugoslovanski prestolnici kar se da uspešen.

Ker rednega 5. kola v okrajni košarkarski ligi v nedeljo ni bilo na sporedu, so naša moštva odigrala samo dve zaostali tekmi. Koper je gostoval v Piranu, kjer je v izredno ostri igri premagal Pirančane z rezultatom 74:72 (26 proti 32). Najboljši igralec tekme je bil domačin Mlakar, ki je dosegel 51 (!) košev. V Postojni pa je gostoval moštvo Partizana iz Izole, ki se je razšlo z domačim B-moštvom z neodločenim izidom 54:54.

Lestvica okrajne lige je trenutno takšna:

Koper	3	3	0	0	172:124	6
Izola	3	2	1	0	158:126	5
Piran	3	2	0	1	176:146	4
Sežana	3	1	0	2	109:127	2
Il. Bistr.	4	1	0	3	101:164	2
Postojna	4	0	1	3	121:167	1

Moštvi Postojna B in Ilirska Bistrica B, ki zavzemata na prvenstveni lestvici zadnji mesti, nastopata v tekmovalju izven konkurence. M. A.

Moštva med drugim in petim mestom so približno enake kvalitete. Največji napredek je doseglo Sidro, z dobro igro pa je presenetilo tudi Primorje. Lanski prvak Koper je razočaral. Moštvo je imelo le sem pa tja svetle trenutke, v glavnem pa so igrali neprizadevno.

Tolmin se je potegnil na mejo, ki loči vrhni del lestvice od spodnjega. Za novince je šesto mesto vsekakor časten uspeh.

Spodnji del lestvice sestavljajo moštva, ki so se borila s spremenljivo srečo, predvsem pa s težavami. Da se ne bi prihodnje sezono spet ves teden trudili, preden bi za nedeljsko tekmo spravili 11 igralcev skupaj, morajo že zdaj misliti na dotok novih moči, predvsem iz vrst mladine.

Ilirska Bistrica letos ni bila dorasla izkušnim ekipam. Toda če drži pregovor »konec dober, vse dobro«, potem si lahko prihodno sezono od Ilirske Bistrice marsikaj obetamo.

IDRIJČANI SO SE ODDOLŽILI ZA PORAZ V POSTOJNI

V začetku minulega tedna je bilo v Idriji povratno srečanje v nogometu, odbojki, malem rokometu, streljanju z zračno puško in sahu med reprezentancama postojnske in idrijske gimnazije. Kakor je znano, so Postojnčani na svojem terenu v prvi tekmi krepko porazili Idrijčane, v povratnem srečanju pa so bili doseženi naslednji rezultati: moški: nogomet 5:1 za Postojno, mali rokomet 17:16 za Idrijo, odbojka 2:0 za Idrijo, šah 4:1 za Idrijo, streljanje z zračno puško 368:329 za Idrijo in ženske — odbojka 2:0 za Postojno. S. P.

TURNIR ROKOMETAŠEV-GIMNAZIJEV

V Idriji je bilo pred dnevi na igrišču Partizana medrazredno prvenstvo dijakov idrijske gimnazije v malem rokometu. Zmagala je ekipa II. razreda, ki je premagala v finalni tekmi tretješolce. S. P.

Nabratko

V nedeljo je bila v Izoli otvoritev veslaške sezone. Nastopili so razen domačinov še Ljubljanci, Blejčani, Mariborčani in Rovinjski. Pri članih so pobrali največ mest Ljubljanci, pri članicah Izola, pri mladincih Rovinjski in Maribor in pri mladinkah Izola.

V Kopru se nadaljuje tekmovalja sindikalnih podružnic. V odbojki je Tomos premagal Elektro-Koper z 2:0. Z istim rezultatom so zmagali Gozdna uprava nad TNZ, Iplias nad Autocommerce in Radio Koper nad Sodiščem. Na lestvici vodijo Tomos, Gozdna uprava in Radio Koper brez izgubljenega srečanja.

V sahu je Tomos premagal TNZ s 3:1 (1), Novinarji so premagali Tomos s 3:1 (1), dvoboj med Elektro Koper in Pravosodnimi ustanovami pa je zaenkrat neodločen 1 in pol: 1 in pol (1). Na lestvici vodijo Novinarji s 13 točkami (1) pred Pravosodnimi ustanovami 9 (1) in Tomosom 8 in pol (2).

V obalni nogometni ligi je bila v nedeljo na sporedu tekma med Koper B in Tomosom. Zmagal je Koper B z 1:0. Tekma je bila nekaj minut pred koncem prekinjena, ker so igralci Tomosa zapustili igrišče. Čeprav tega dejanja nikakor ne odobravamo, je vendar treba povedati, da je sodniku povsem ušla igra iz rok in ni videl niti takih prekrškov, ko je igralec Kopa obrcal igralca Tomosa. Vsekakor dobra izkušnja za organizacijo sodnikov koprškega okraja, da bo odredila izkušene sodnike tudi za sojenje manj važnih tekem!

PRAZNOVANJE DNEVA MLADOSTI V PIRANU

Slabo vreme je v soboto onemogočilo predvideni slovesni začetek proslav v okviru Dneva mladosti. Zato pa je oder, ki so ga postavili na Tartinijevem trgu v Piranu, prišel v poštev naslednji dan, ko je godba izvajala na njem promenadni koncert. Posebno številne so bile proslave po šolah in kolektivih ter mladinskih in pionirskih društvih v ponedeljek, na rojstni dan maršala Tita. Šolska mladina je proslavila praznik mladosti z akademijami in športnimi prireditvami. Pionirski odredi so z zastavo na čelu povorke obhodili Piran in Portorož, pozneje pa so se odpejli z jadrnicami na izlet po morju. Posebno pozornost je vzbujal portoroški pionirski odred med številnimi inozemci, ki so že na letovanju ob našem morju.

Čokno v svet ZANIMIVOSTI OD VSEPOVSOD

Prebujajoče se bivše kolonije v Afriki in drugod po svetu gredo dokaj naglo naproti civilizaciji, ki je bila do nedavnega prepovedana dežela za domačine. Da bi se hitreje otresli zaostalosti in nečloveških življenjskih pogojev, domačini skušajo tam, kjer so že dosegli formalno svobodo, pomagati z vsemi močmi, da bi dosegli tudi dejansko osvoboditev izpod težavnih razmer preteklosti. Na sliki: gvinejske žene pri prostovoljnem delu, ko nosijo v vrčih vodo v bližnjo opekarno, da si bodo nato s svojci lahko postavili dostojnejša bivališča od sedanjih zamljank in bambusovih kolib.

ELEKTRONSKO UHO

Nov izum sovjetskih znanstvenikov, pomemben za premogovnike: Ze več ur pred eksplozijo najavi vnetljive pline in s tem omogoča pravočasno rešitev rudarjev, ki se neutegoma umaknejo iz rovov, brž ko se oglasi elektronsko uho. Naprava je izredno občutljiv magnetofon, ki beleži najmanjše tresljaje kot predznake grozeče katastrofe.

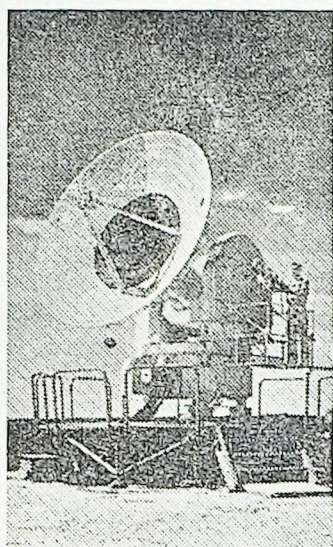
Sin ameriškega filmskega igralca Robinsona, prav tako Edward G. Robinson, je bil že večkrat obsojen in zaprt zaradi kriminala. Prvi poskus umora je napravil, ko je bil star 22 let. Pravijo, da ga je na tako pot zapeljal nihče drug kot film, saj je že kot majhen deček najrajši gledal kavbojke in kriminalke. Na sliki: spet v zaporu.

— Saj veš, da nisem nobena plavalka, toda nosim plavuti, da skrijem svoja velika stopala...

IZMENJAVA ZNANSTVENIKOV

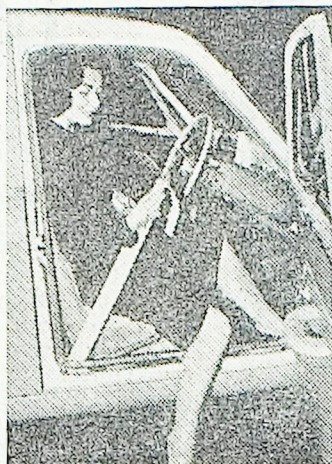
Skupina ameriških državljanov je pred šestimi leti organizirala »Program predsednika Eisenhowerja za znanstveno izmenjavo«, ki omogoča pomembnim inozemskim osebnostim s področja znanosti osem do desetmesečno bivanje v Združenih državah. V tem času se seznanijo z ameriški delovnimi metodami, istočasno pa imajo priliko opazovati ameriški način življenja. Te izmene je bilo deležnih že več jugoslovanskih znanstvenikov. Po ameriških vesteh je v okviru tega programa nedavno prispel v ZDA naš rojak ekonomist dr. Franc Bučar.

Mogočna antena s paraboličnim iskalcem je najvažnejši del sodobnega radarja, s katerim strokovnjaki lahko na velike daljave zasledujejo let vesoljskih ladij brez pilotov, ki jih zdaj preizkušajo v ZDA.

SOVJETSKA TELEVIZIJA

V Sovjetski zvezi deluje trenutno 53 televizijskih oddajnih središč. Njihov program, ki upošteva želje in nasvete občinstva, sprejema nad tri milijone televizijskih aparatov. Nad pol milijona samo v Moskvi. Do leta 1965 nameravajo postaviti še sto novih televizijskih oddajnih postaj, število sprejemnih aparatov pa naj bi se zvišalo na petnajst milijonov.

Največje preglavice in obilo nesreč tudi s smrtnim izidom dela motoriziranim zahodnjakom vse bolj naraščajoči cestni promet. Da bi temu odpomogli in rešili, kar se rešiti da, prihajajo razni strokovnjaki na vse mogoče misli. Tako so med drugimi preventivnimi sredstvi iznašli varnostni pas, kakršen je sicer v navadi le v letalih. Na sliki je videti angleško filmsko igralko Anne Heywood, ko preizkuša takšen varnostni pas pri limuzini Hillman Minx.

STEKLENI DEŽ IZ VESOLJSTVA

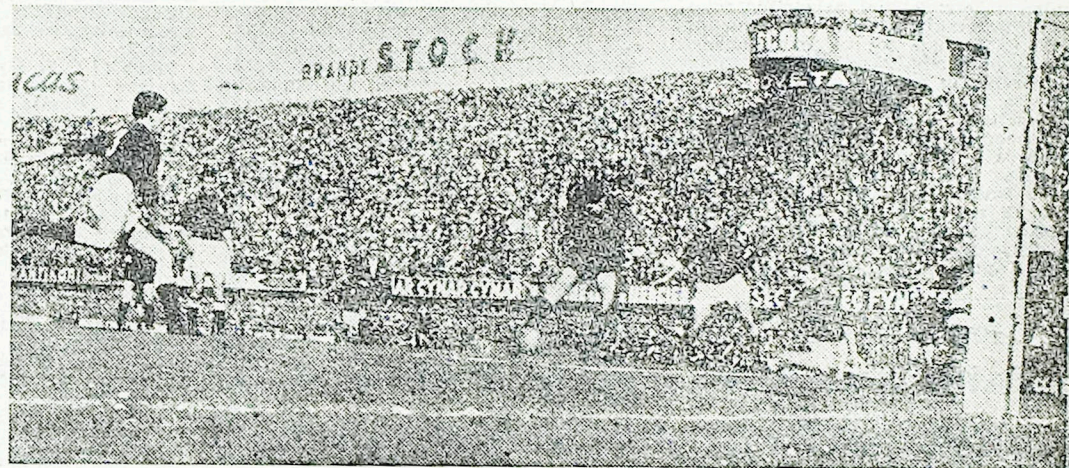
Tajinstveni kamenčki iz črnega stekla, ki jih po njihovi sestavi ni bilo mogoče primerjati s prav nobeno kamnino na naši Zemlji, so učenemu svetu prizadejali nemalo brig. Zdaj je tega konec. Dr. W. D. Ehmann, profesor Carnegievega inštituta v Pittsburgu, ZDA, je zdaj ugotovil v njih snovi, ki so mogle nastati le izven Zemlje. Domnevajo, da so se nekateri kometi preveč približali prostoru zemeljske privlačnosti in so Zemljo posuli s pravcatim steklenim dežjem. Tri take »kozmične prometne nezgode« geologi lahko dokažejo. Zadnji stekleni dež se je vsipal na Azijo in Avstralijo pred tri do 400.000 leti, ostala dva pa pred 30 in 55 milijoni let na Ameriko in Evropo.

Sultan Ahmed I. in jemenski kralj (na sliki) je pred nedavnim prišel na zdravljenje na neko kliniko v Rimu. S seboj je pripeljal nič več in nič manj kakor ves svoj harem. Seveda ga je vestno zavaroval pred vsiljivimi pogledi, ki bi utegnili oskruniti katero izmed žena in je pred prostoro, v katerih je nastanil žene, postavil kaj hude evnuhe z golimi krivimi sabljami, ki so odgnale celo povsod pričujoče novinarje, da tokrat le niso mogli priti na svoj račun. Kljub temu pa je Rim imel veselje

VESTEN STRAŽNIK

V Chicagu je neki policaj rešil moža, ki se je potapjal. Trudil se je z njim tako dolgo, da ga je spet obudil k zavesti. Kupil mu je še dva kozarčka whiskyja. Ko si je možak popolnoma opomogel in je spet trdno stal na lastnih nogah, ga je stražnik aretiraral zaradi kopanja na prepovedanem kraju.

NOGOMET V ITALIJI

Nogomet je pravcati nacionalni šport nekaterih narodov sveta. Tudi v Italiji je izmed vseh športnih vej najbolj priljubljen in redno privablja na tribune nogometnih igrišč brez števila gledalcev, ki so hkrati strastni navijači za ta ali oni klub. Na sliki: nogometna tekma med kluboma Fiorentino in Milanom na stadionu v Florenci prejšnjega meseca, ko so gostje premagali domačine z rezultatom 3:1. Seveda pa ima v teh državah nogomet kot profesionalizem svoje senčne strani, izmed katerih je najhujša pač trgovina z igralci. Za najboljše se kar tepejo in plačujejo zanje milijonske vsote.

Jack London:

50

SMOKE-BELLEVUE

Ustavil se je torej ob glavnem toku, nekoliko niže od tistega mesta, kjer sta bila davi s Čokom prekoračila potok in po majhnem dotoku splezala na nizko sleme na drugi strani doline.

Ob prvem svitu se je napolil, ne da bi zajtrkoval, po dolini navzgor ter našel izgubljeno pot. Ne glede na to, da so tudi psi imeli prazne želodce, je Dimač brez oddiha gonil osem ur čez rob in glob in nazadnje zapeljal navzdol po potoku Minnow. Ob štirih popoldne, ko je že nastopila gosta tema, je zavil na gladko izvoženo pot Losjega potoka. Še petdeset milj, pa bo dospel. Ustavil se je, zanetil ogenj, vrgel vsakemu psu pol lososa, sebi pa je segrel fižol, kar ga je bilo. Nato je planil na sani in pognal v dir.

»Hi, kosmate duše!« je klical. »Hi, po hrano! Do Mucluca ne dobite nič! Le kremplje v tla, volkovi!«

V pivnici »Annie Minove« je ura kazala četrto po polnoči. Glavna soba je bila natlačena z gosti. Peči so bile tako zakurjene, da so kar bobnele. Ker ni od nikoder dohajal svež zrak, je bila soba nezdravo vroča. Med enolično mrmranje mož se je mešal tlesk igralnih koščic. Igralci so bili zamišljeni v igro, ostali pa so stali v skupinah po dva in trije sem ter tja po sobi in se pogovarjali. Tehničarji so imeli vedno polne roke opravka, kajti tudi tukaj je zlati prah veljal za denar. Celo kozarček žganja, ki je stal dolar, je človek moral plačati z zlatim prahom.

Stene gostilniške sobe so bile zložene iz neobtesanih hlodov, na katerih se je še držala lubad. Špranje med hlodi so bile zatlačene s severnim mahom. Skozi odprta vrata, ki so držala v plesno sobano, so prihajali glasovi

klavirja in gosli. Pravkar so odigrali kitajsko loterijo in najsrečnejši igralec, ki mu je tehničar odmeril priigrani zlati prah, je s kopo tovarišev pil na račun svojega dobitka. Igralci faraona in rolete so bili tihi in zamišljeni. Tiho je bilo tudi pri mizah, kjer so igrali poker, čeprav je bilo okrog njih vse polno gledalcev. Za neko mizo so resno in pazljivo igrali »črnega Jakca«. Največ hrupa je prihajalo od miz, kjer so tresli in metali kocke. Vsak udeleženec je klical število pik, na katero je stavil: »Pridi štiri! Pridi enajst! Pridi sedem! Daj, Jože, mali Jože, prid! Prinesi slanino domov! Jože! Jože! Jože!«

Jurij Kultus, močan Indijanec iz Circle Cityja, je brezbržno slonel ob steni. Bil je omikan Indijanec, če življenje, kakršnega živi beli človek, lahko imenujemo omikano. Bil je razžaljen v dno srca. Ta njegova srčna rana je bila že stara. Že leta in leta je opravljal delo belega človeka in neredko celo boljše kot beli človek. Nosil je debele volnene hlače in težke srajce kakor beli človek. Tudi na uro je poznal in česal se je na prečo. Užival je hrano belih ljudi: slanino, fižol, moko. In vendar so mu odrekli najvišjo radost in nagrado: žganje. Kultus si je tudi znal pridobivati denar. Osvajal si je zlatonosne deleže in jih prodajal. Razen tega se je ukvarjal s prekupčevanjem ter služil lepe denarce. Zdaj pa je bil pasji gonjač in prevaževalec tovorov. Od Sixty Mile do Mucluca je računal osemindvajset centov za furt, za prevoz slanine pa po starem običaju trintrideset centov. Njegova mošnja z zlatim prahom je bila dolga in debela. Mnogo pijače bi si lahko kupil in vendar, ni ga bilo pivničarja, ki bi mu postregel kakor drugim. Žganje, ta najlepša pridobitev omike, ni bilo zanj. Samo na skriven, drag in zahrbtnen način si ga je lahko privoščil. In to ga je bolelo. Nocoj še posebej, ker je bil žejen, in zato je sovražil te bele ljudi bolj kot kdajkoli prej. Beli ljudje mu v ljudno dovoljujejo, da izgublja zlati prah pri igralnih mizah, kadar pa hoče dobiti kozarček pijače, ne zaleže ne denar ne lepa beseda. Ker ni pil, je bil zelo trezen, zelo jasnih misli in kajpada zelo čemeran.

Godba v sosednji sobi je pod konec virginjskega kola narastla do besnega hrupa, kar pa ni prav nič motilo treh pijancev, ki so smrčali pod klavirjem. »Vsi pari k točilni mizi! je zaklical kolovodja, ko je godba utihnila. In pari so začeli prihajati skozi na stečaj odprta vrata v točilni-

co. Plesalci so bili oblečeni v kožuhe in obuti v mokasine, plesalke pa so nosile mehke, ohlapne obleke, svilene nogavice in plesne čevljičke. Tedaj so se razmaknila vhodna vrata in čez prag se je trudnih korakov opotekel Dimač.

Oči vseh so se uprle vanj. Nastala je tišina. Hotel je spregovoriti, potegnil si je rokavice z rok — nihajoč se obviselo na vrvičah — in si začel puliti led z brkov. Trenutek ni vedel, kaj storiti, potem pa je stopil k točilni mizi in oprl nanjo komolec.

Vsi so ga motrili, samo kockar ne; ta je brez presledka klical in vabil na dan svoje številke pik. Ko pa je opazil, da upravitelj igralne mize pozorno ogleduje došleca, je vrgel kocke na mizo in se obrnil proti Dimaču. »Kaj se je pa zgodilo, Dimač?« je vprašal Matson, lastnik gostilne pri »Annie Minovi«.

Z vidnim naporom je Dimač odprl usta. »Tam zunaj so moji psi, utrujeni na smrt,« je rekel hripavo. »Naj kdo poskrbi zanje in povedal vam bom, kaj je.«

Z nekaj kratkimi stavki je opisal ves dogodek. Kockar je pustil denar na mizi, pozabil na srečo, ki jo je tako dolgo zaman klical, stopil k Dimaču in dejal:

»Nekaj moramo storiti, to je jasno. A kaj? Ti si po poti gotovo mislil o tem. Kakšen je tvoj načrt? Ven z njim!«

»Takoj!« je pritrdil Dimač. »Tole je, kar sem mislil. Takoj moramo zbrati kakih pet lahkih sani. Po sto funtov živil na vsake. Za gonjače in pse bo pa treba kakih petdeset funtov. Ampak treba se je podvizati. Recimo, da nemudoma odpošljemo teh petero sani z najboljšimi gonjači in najboljšimi psi. Ko dosepejo do neizvožene poti, naj posamezne sani izmenoma vozijo na čelu. Ampak takoj morajo od tod. Če bo šlo vse gladko, bodo prve sani prišle na mesto, ko bodo Indijanci že tri dni brez mrvice živeža. Kakor hitro bodo lahke sani odrinile, bomo morali naložiti težke in oditi za njimi. Računajte sami. Dva funta na dan za osebo je najmanj, kar moramo dati tem Indijancem, če jim hočemo omogočiti potovanje. To je dnevno štiri sto funtov, in ker imajo s seboj starce, ženske in otroke, bo treba najmanj pet dni, da jih privedemo sem. Kaj torej mislite ukreniti?«